

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

Autoriteti i Aviacionit Civil i Kosovës
Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova
Civil Aviation Authority of Kosovo

Godišnji izveštaj

2016

Vizija

Da budemo kredibilni i priznati u svetu kao regulatorno telo i nadzorni organ za civilno vazduhoplovstvo, rangirani ispred drugih iz regiona i šire u pogledu vazduhoplovne bezbednosti.

Misija

Da stvorimo okruženje civilnog vazduhoplovstva u skladu sa međunarodnim standardima, kroz kontinuirani nadzor, partnerstvo sa industrijom i visoki nivo stručne sposobnosti osoblja.

SADRŽAJ

SPIŠAK SKRAĆENICA.....	5
1. IZVRŠNI REZIME.....	6
2. ZAKONODAVNA OSNOVA.....	9
a) Poboľšanje zakonodavne osnove.....	10
b) Zakonske poteškoće.....	10
3. OPIS ACV-a.....	10
4. INSTITUCIONALNA ORGANIZACIJA.....	11
a) Organizaciona struktura ACV-a.....	11
b) Finansijski prihodi ACV-a.....	12
c) Plate osoblja ACV-a.....	12
4.1 NADZORNI ODBOR ACV-a.....	13
a) Mandat.....	13
b) Ovlašćenja.....	13
c) Funkcionalnost.....	13
4.2 IZVRŠNA VLAST.....	13
a) Generalni direktor ACV-a.....	13
b) Zamenik generalnog direktora ACV-a.....	14
c) Srednji menadžment.....	14
4.3 LJUDSKI RESURSI.....	14
a) Obuka.....	14
4.4 SREDSTVA.....	15
5. PLANIRANJE I REALIZACIJA RADA.....	15
6. SISTEM UPRAVLJANJA KVALITETOM.....	16
a) Sertifikacija ACV-a sa standardom ISO 9001:2015 i spoljna revizija.....	16
b) Održavanje Sistema za upravljanje kvalitetom (SUK-a).....	16
7. POSLOVI TOKOM PRETHODNE GODINE.....	17
7.1 NAPORI ZA UČLANJENJE REPUBLIKE KOSOVO U MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA VAZDUHOPLOVSTVA.....	17
a) Međunarodna Organizacija za Civilno Vazduhoplovstvo (ICAO).....	17
b) ECAC i EUROCONTROL.....	18
c) EASA.....	18
7.2 NORMALIZACIJA VAZDUŠNOG PROSTORA KOSOVA.....	19
a) Opis vazdušnog prostora Kosova.....	19
b) Normalizacija niskog vazdušnog prostora u Republici Kosovo.....	22
7.3 SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUHOPLOVNOJ PODRUČJU (SPORAZUM ZEVJ).....	23
7.4 NACIONALNI PROGRAM BEZBEDNOSTI (NPB).....	24
7.5 REVIZIJA ZA PROCENU STANJA AERODROMA U ĐAKOVICI.....	25
7.6 PITANJA VAZDUHOPLOVSTVA VEZANA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE.....	27
a) Nacionalni program za sprovođenje SSP-a.....	27
b) Državni izveštaj Evropske komisije za Kosovo.....	27
c) Sektorski i plenarni sastanak u okviru DPSP-a.....	27
7.7 REAKCIJA NA DRŽAVNU POMOĆ MAKEDONIJE KOJU PRUŽA AVIO KOMPANIJAMA.....	28
7.8 MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA.....	28
a) Saradnja sa Skupštinskom komisijom za ERITI.....	28
b) Saradnja sa Ministarstvom infrastrukture.....	29
c) Saradnja sa ministarkom za dijalog.....	29
d) Saradnja sa KFOR-om.....	29
e) Saradnja sa KIVNI-om.....	30
f) Saradnja sa aeronautičkim organizacijama na Kosovu.....	30
g) Saradnja sa Policijom Kosova.....	30
h) Saradnja sa Regulatornim uredom za energiju.....	30
7.9 AKTIVNOST ACV-A NA MEĐUNARODNOM POLJU.....	30
a) Bilateralna saradnja u oblasti civilnog vazduhoplovstva.....	31
b) Regionalna multilateralna saradnja.....	32
c) Koordinacija tehničke pomoći u oblasti vazduhoplovstva.....	33
7.10 REGULATORNA AKTIVNOST.....	34
a) Sigurnost leta.....	35
b) Usluge vazdušne navigacije.....	40
c) Aerodromi.....	46
d) Ekonomska regulacija.....	48
7.11 ZAKONODAVNA AKTIVNOST.....	50
a) Podzakonski akti.....	51
b) Izvršne i administrativne odluke.....	53
c) Kazne/žalbe/sporovi.....	55
7.12 TEHNIČKE PUBLIKACIJE ZA INDUSTRIJU.....	55
7.13 INFORMISANJE JAVNOSTI I PRISTUP JAVNIM DOKUMENTIMA.....	56
a) Bilten ACV-a "Aviatori".....	56
b) Pristup javnim dokumentima.....	56
c) Zvanična internet stranica ACV-a.....	56
7.14 ADMINISTRACIJA I LJUDSKI RESURSI.....	56
a) Javna nabavka tokom 2016.....	57
7.15 FINANSIJSKI IZVEŠTAJ.....	58
a) Izveštaj budžeta sa troškovima.....	58
b) Prihodi.....	59
c) Budžetski troškovi.....	59
d) Planiranje/ Realizacija budžeta.....	61
e) Kapitalne investicije.....	62
f) Usporedna tabela budžeta za poslednje tri godine.....	62
g) Budžet ACV-a za 2017. godinu.....	62
8. REVIZIJE PREMA ACV-u.....	63
a) Revizija od strane Kancelarije Generalnog Revizora Kosova.....	63
b) Unutrašnja revizija od Ministarstva finansija.....	63
9. STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA.....	63
PRILOG 1 – SPIŠAK OBUKA U 2016. GODINI.....	65
PRILOG 2 – PLAN RADA ZA 2016. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA.....	70
PRILOG 3 – REZULTATI MERENJA ZADOVOLJSTVA KORISNIKA USLUGA.....	76
PRILOG 4 – STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA.....	77

SPISAK SKRAĆENICA

ACV	Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo
AMC	Vazduhoplovni medicinski centar
AME	Ovlašćeni medicinski procenitelj
AVNU	Agencija za vazdušno navigacijske usluge
EASA	Evropska agencija za vazduhoplovnu bezbednost
ECAC	Evropska konferencija za civilno vazduhoplovstvo
EK	Evropska Komisija
EU	Evropska Unija
EUROCONTROL	Evropska organizacija za bezbednost vazdušne Navigacije
IATA	Međunarodna asocijacija za vazdušni saobraćaj
ICAO	Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo
IPA	Instrument za pred-pristupnu pomoć
ISIS	Sprovođenje jedinstvenog evropskog neba u jugoistočnoj Evropi
ISO	Međunarodna organizacija za standardizaciju
ISUFK	Informacioni Sistem za Upravljanje Finansija na Kosovu
KFOR	Kosovske snage
KGRK	Kancelarija Generalnog revizora Kosova
KIJU	Kosovski institut za javnu upravu
KIVNI	Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata
KSK	Kancelarija za sigurnost i kvalitet
KVS	Kontrola vazdušnog saobraćaja
LKIA	Privatna kompanija koja upravlja MAP "Adem Jashari"
MAP	Međunarodni Aerodrom u Prištini "Adem Jashari"
MEI	Ministrstvo za evropske integracije
MF	Ministrstvo finansija
MI	Ministrstvo za infrastrukturu
MIP	Ministrstvo inostranih poslova
MRSZ	Ministarstvo rada i socijalne zaštite
MSERV	Odeljenje za međunarodnu saradnju i ekonomsku regulaciju u vazduhoplovstvu
MUP	Ministrstvo unutrašnjih poslova
NATO	Organizacija severno-atlantskog sporazuma
NNO	Nezavisni nadzorni odbor
NPB	Nacionalni program bezbednosti
NPSSSP	Nacionalni Program za Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)
SPP	Standardi i Prakse Preporučene od strane ICAO-a
SUK	Sistem Upravljanja Kvalitetom
UVN	Odeljenje za Usluge vazdušne navigacije
VK	Vazdušna kontrola
ZCV	Zakon o civilnom vazduhoplovstvu
ZEVP	Zajedničko evropsko vazduhoplovno područje

1. IZVRŠNI REZIME

Autoritet civilnog vazduhoplovstva (ACV) je nezavisna regulatorna agencija zadužena za regulisanje pitanja bezbednosti civilnog vazduhoplovstva i ekonomsko regulisanje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije. ACV ima puni pravni kapacitet; to je budžetska samofinansirajuća organizacija i javni autoritet, koji podleže odgovarajućim odredbama o budžetskim organizacijama i javnim autoritetima u važećim zakonima i drugim podzakonskim aktima u Republici Kosovo.

ACV se samo-finansira namenskim prihodima, kao što je definisano u Zakonu br. 03/L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima (dopunjen i izmenjen). Prema članu 25. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, namenski prihodi ACV-a čine:

- takse koje se odnose na vazduhoplovstvo, naknade i tarife;
- procenat od usluga vazdušne navigacije koje se pružaju u vazdušnom prostoru Republike Kosovo;
- tarife za bezbednost putnika i tarife za sertifikaciju i licenciranje; i
- donacije, grantovi i druga finansijska ili tehnička pomoć (podrška) određena za ACV.

ACV-om upravlja generalni direktor. Vlada Republike Kosovo je preimenovala generalnog direktora ACV-a Odlukom br. 8/157 od 22. novembra 2013. godine na period od pet godina, sa mogućnošću produženja. Rad ACV-a nadgleda Nadzorni odbor koji se sastoji od pet članova. Vlada je imenovala novi Nadzorni odbor ACV-a u junu 2016. godine.

Početak januara 2016. godine, nakon sveobuhvatne konsultacije, konsolidovan je i odobren kompletan Plan rada ACV-a za 2016. godinu. Ovaj plan u svom sadržaju obuhvata: Akcioni plan, plan nadzornih aktivnosti, plan regrutovanja i plan za obučavanje osoblja i potpuno je u skladu sa strateškim ciljevima ACV-a. Tromesečni i godišnji pregledi rada su pokazali da je realizovano 91% plana rada za 2016. godinu, odnosno akcioni plan je ostvaren 84%, plan obučavanja 100%, a plan nadzornih aktivnosti 90%. Prilog 2. ovog izveštaja sadrži plan rada za 2016. godinu i realizaciju istog.

Revizorska kompanija za sertifikaciju prema standardu ISO, TUV Austria, u novembru je izvršila reviziju Sistema za upravljanje kvalitetom u ACV-u, koji je izgrađen prema poslednjem standardu ISO 9001:2015. Rezultat revizije nije dao nijedan negativan nalaz i kao posledica toga ACV je sertifikovan prema standardu ISO 9001:2015 do novembra 2019. godine. U cilju održavanja sistema za upravljanje kvalitetom, u decembru je peti put po redu sprovedeno merenje zadovoljstva korisnika usluga ACV-a. Na osnovu ankete, prosečna ocena za 2016. godinu dostiže vrednost od 4.44 (merne vrednosti od 1 do 5). U Prilogu 3. su predstavljeni rezultati merenja zadovoljstva korisnika usluga.

Vlada Republike Kosova je u junu imenovala Odbor za Nacionalni program bezbednosti za civilno vazduhoplovstvo, na čijem je čelu Generalni direktor ACV-a, a ostali imenovani članovi su predstavnici javnih organa koji imaju odgovornost za politike i bezbednost civilnog vazduhoplovstva. Odbor je odgovoran za upravljanje bezbednosti civilnog vazduhoplovstva na nivou zemlje i za tu svrhu je usvojio Priručnik nacionalnog programa bezbednosti, kao što je navedeno u tački 7.4 ovog izveštaja.

NATO je i tokom 2016. godine nastavio razgovore sa državnim vlastima Kosova i susednim zemljama kako bi se normalizovao i niski vazdušni prostor Kosova. Potpuna normalizacija niskog vazdušnog prostora Kosova, između ostalog, obuhvatiće otvaranje novih vazdušnih koridora između Republike Kosova, Albanije, Crne Gore i Srbije, koji bi služili za sve avione koji lete u MAP-u "Adem Jashari". Trenutno, svi letovi u Prištini se vrše kroz jedan vazdušni koridor koji povezuje Republiku Kosovo sa Makedonijom. Novi koridori bi skratili vreme leta za oko 15-20 minuta, smanjili bi operativni trošak vazdušnih kompanija, koje bi kao posledica trebalo da se odrazi na jeftinije avio karte za naše putnike. Tokom dva održana sastanka u 2016, strane su se složile da u 2017. godini započne tehnički

dijalog između stručnjaka, potpomognut od strane NATO-a, za otvaranje vazdušnih koridora, što obuhvata niz tehničkih radnji.

Potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u oktobru 2015, između Republike Kosova i EU-a, otvorio je put nakon mnogo godina zahteva, sastanku između ACV-a i Evropske agencije za vazduhoplovnu bezbednost (EASA). Kao rezultat ovog sastanka, revizori EASA su u novembru 2016. godine po prvi put preduzeli jednu sveobuhvatnu procenu na Kosovu. Ova revizija, između ostalog, je poslužila kao misija za prikupljanje činjenica pre formalnog potpisivanja radnih aranžmana između Autoriteta civilnog vazduhoplovstva i Evropske agencije za vazduhoplovnu bezbednost tokom 2017. godine. Potpisivanje radnih aranžmana omogućuje, između ostalog, revizije učinka ACV-a od strane EASA, a pozitivna ocena u tom slučaju bi garantovala priznavanje vazduhoplovnih licenci i sertifikata izdatih od Republike Kosova na pan-evropskom nivou.

U januaru, tim stručnjaka iz EK-a je posetio Republiku Kosovo radi procene nivoa sprovođenja Sporazuma o zajedničkom evropskom vazduhoplovnom području (ZEVP). Stručnjaci su procenili vazduhoplovne vlasti Kosova (ACV, Ministarstvo infrastrukture, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Komisiju za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata, Ministarstvo rada i socijalne zaštite, u vezi sa nekim odredbama Zakona o radu, i Autoritet Kosova za konkurenciju u vezi sa zaštitom konkurencije i državne pomoći na Kosovu. Operater MAP "Adem Jashari" i Agencija za vazdušno navigacijske usluge su takođe prošle kroz proces procenjivanja. Izveštaj iz ove procene je potvrdio značajan napredak koji je Kosovo postiglo u sprovođenju zahteva iz Sporazuma, ne samo prve tranzicione faze, već i druge. Izveštaj o državi iz 2016. godine, koji je u novembru objavila EK, takođe je potvrdio suštinski napredak u usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa onim iz EU-a u oblasti civilnog vazduhoplovstva, odnosno zakonodavstva koji zahteva Sporazum o ZEVP.

Kosovo je u 2016. godini po prvi put bilo domaćin sastanka Zajedničkog odbora za Sporazum o zajedničkom evropskom vazduhoplovnom području. Zajednički odbor je najviši nadzorni organ Sporazuma o ZEVP, na kome Evropska komisija, predstavnici zemalja Zapadnog Balkana, predstavnici zemalja članica EU-a i predstavnici vazduhoplovne industrije razgovaraju o napretku i izazovima između dva godišnja sastanka. Generalni direktor ACV-a je na sastanku izrazio je zabrinutost o nelojalnoj konkurenciji skopskog aerodroma sa kojom se suočava prištinski aerodrom, zbog subvencija koje Vlada Makedonije nastavlja da daje vazduhoplovnim kompanijama koje operiraju u Skoplju, što se odražava na neopravdano niskim cenama avio karata, koje u velikoj meri privlače putnike sa Kosova. Kao što se može pročitati u tački 7.7 ovog izveštaja, ACV je neprekidno pokretao ovo pitanje u Evropskoj komisiji, čije službe analizuju zakonitosti državne pomoći koju daje Makedonija.

ACV je nastavio da koordinira aktivnosti sa MIP-om i MI-om o aktivnostima koje treba preduzeti za članstvo u Međunarodnu organizaciju za civilno vazduhoplovstvo (ICAO) i nastavio je sa naporima da učestvuje kao posmatrač u radu važnih pan-evropskih organizacija vazduhoplovstva ECAC i EUROCONTROL. Više o ovoj temi možete pročitati u tački 7.1 ovog izveštaja.

Povećana aktivnost od posebne regulatornog značaja se desila u oblasti usluga vazdušne navigacije. Agencija za vazdušno navigacijske usluge (AVNU) je u avgustu po prvi put sertifikovana od strane ACV-a, nakon što je potvrđeno da su ispunjeni svi bezbednosni, ekonomsko-finansijski i kriterijumi osiguranja koji se zahtevaju odredbama EU-a za sertifikaciju pružalaca usluga vazdušne navigacije. ACV je takođe odredila terminalnu naknadu vazdušne navigacije za 2017. godinu, koju će plaćati vazduhoplovne kompanije kojima se pružaju terminalne usluge vazdušne navigacijske od strane AVNU-a. Određivanje naknade je urađeno u skladu sa zakonskim okvirom EU-a, prema kome AVNU treba da bude u stanju da kroz prihode od terminalnih navigacijskih naknada, pokrije operativne troškove i druge neophodne troškove za pružanje usluga. Takođe, po prvi put, ACV je na zahtev EK-a izradio početni plan performansi za usluge vazdušne navigacije za 2017-2019, u kom je predviđeno dugoročno planiranje performansi i postavljanje ciljeva performansi u četiri ključne oblasti: bezbednost, kapacitet, životna sredina i troškovi.

U zakonodavnom planu, ACV je nastavio sa donošenjem podzakonskih akata za primenu Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, kojima se vrši usvajanje međunarodnih standarda u civilnom vazduhoplovstvu koje je objavio ICAO i standarda za primenu zakonodavstva EU-a u oblasti civilnog vazduhoplovstva, kako onih u okviru Sporazuma o ZEVP-u, tako i onih koji važe za zemlje EU-a, ali koji još uvek zvanično nisu postali deo ovog Sporazuma. Donešeno je četiri i pripremljeno je devetnaest drugih posebnih podzakonskih akata za transponovanje zakonodavstva EU-a i pravila ICAO u različitim oblastima u okviru nadležnosti ACV-a. Pored ovih propisa i nekoliko tehničkih publikacija koje služe industriji za lakšu primenu propisa, ACV je tokom godine objavio i dva značajna izveštaja: prvi, redovni godišnji o izveštavanim dešavanjima u ACV, i drugi o aerodromu u Đakovici. Zadnje pomenuti detaljno opisuje trenutno stanje infrastrukture, rasvete i opreme za vazдушnu navigaciju na ovom aerodromu. Revizorski tim ACV-a sa zadovoljstvom je primetio da se osoblje na aerodromu sa posebnom pažnjom staralo za očuvanje pratećih sistema i dokumentacije, iako je aerodrom bio izvan funkcije dve godine za redom od odlaska italijanskog KFOR-a. Izveštaj o reviziji aerodroma u Đakovici može poslužiti kao dobra osnova za relevantne državne institucije ili potencijalne investitore prilikom utvrđivanja razvojnog plana ovog aerodroma.

Inspektori ACV-a su u skladu sa odobrenim planom nadzornih aktivnosti za 2016. godinu izvršili inspekcije i revizije, kako bi se osiguralo da se operacije civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo vrše u skladu sa važećim standardima. Ove inspekcije i revizije su izvršene u Međunarodnom aerodromu u Prištini "Adem Jashari", Agenciji za vazdušno navigacijske usluge, u stranim vazduhoplovnim kompanijama koje posluju u Prištini, u odobrenom operateru za snabdevanje vazduhoplova gorivom na prištinskom aerodromu kao i u organizacijama za obučavanje u oblasti civilnog vazduhoplovstva, odobrenim od strane ACV-a. Inspekcije su pokazale da se operacije sprovode u skladu sa bezbednosnim standardima.

U ispunjavanju obaveza licenciranja osoblja sa odgovornostima osetljivim za bezbednost civilnog vazduhoplovstva, ACV je izdao određen broj licenci, uključujući ovde i licenciranje kontrolora vazdušnog saobraćaja na osnovu zahteva iz EU-a. Nastavljeno je licenciranje pilota i instruktora paraglajdera.

ACV je podržao druge institucije nadležne za civilno vazduhoplovstvo u Republici Kosovo, kako bi ceo regulatorni i nadzorni sistem vazduhoplovstva funkcionisao koordinirano i u skladu sa standardima i najboljim međunarodnim praksama. Važno je napomenuti podršku datu Ministarstvu infrastrukture u vezi sa memorandumom o razumevanju sa Mađarskom za vazdušne usluge, kao i radnoj grupi za izradu strategije o civilnom vazduhoplovstvu. Podrška je pružena i Komisiji za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata u slučaju istraživanja nesreće vazduhoplovne kompanije "Turkish Airlines" na pisti prištinskog aerodroma. Nije nedostajala i koordinacija sa Policijom Kosova u slučajevima kada su dronovi upravljani bez ovlašćenja ACV-a ili kada su pojedinci usmeravali lasersko osvetljenje prema vazduhoplovima tokom letenja. ACV je podržao i Ministarku za dijalog u okviru izrade strategije o eventualnom dijalogu sa Srbijom u oblasti vazdušnog saobraćaja i otvaranju novih vazdušnih koridora sa zemljama iz regiona, uključujući i Srbiju.

Tehnička saradnja sa sličnim autoritetima u regionu i šire, pogotovo sa Albanijom, je nastavljena i tokom 2016. godine. Sastanci između ACV-a iz regiona u okviru Inicijative za stvaranje Zajedničkog prostora za pružanje usluga (JSPA) su fokusirani na razmeni stručnjaka za usluge vazdušne navigacijske između autoriteta.

ACV investira na neprekidnom profesionalnom usavršavanju svog osoblja, u saglasnosti sa međunarodnim preporučenim standardima i praksama. Na osnovu prethodno odobrenog plana obuke, tokom 2015. godine osoblje ACV-a je pohađalo obuke, koje su uglavnom finansirali donatori, kao i obuke koje je finansirao ACV iz svog budžeta. Detaljan spisak obuka se nalazi u Prilogu 1. ovog izveštaja.

Kancelarija generalnog revizora Kosova (KGRK) ja i za 2015. godinu dala "nemodifikovano mišljenje"

i potvrdila je da "finansijski izveštaji ACV-a za 2015. godinu predstavljaju pravedan i istinit pregled u svim materijalnim aspektima". Prema ovom izveštaju, upravljanje budžetom je izvršeno u potpunosti u skladu sa pravim principima finansijskog upravljanja. KGRK je dala dve preporuke, koje je ACV odmah uzeo u obzir i primenio u skladu sa važećim odredbama.

Budžet ACV-a za 2016. godinu je nakon budžetskih smanjenja bio 832,556 €. Tokom fiskalne 2016. godine, ACV je potrošio 832,147 €, što znači da procenat realizacije iznosi 99.95% od izdvojenog/odobrenog budžeta. Razlog neispunjavanja 100% budžeta je zbog uštede za komunalne usluge. Međutim, prihodi ACV-a su dostigli iznos od 1,715,809 €.

Međunarodni Aerodrom u Prištini "Adem Jashari" uslužio je ukupno 1,744,202 putnika tokom 2016. godine, prema statistikama koje je sakupio operator LKIA. Ovaj broj putnika je 12.59% veći nego broj putnika koji su usluženi tokom 2015. godine (1,549,198). ACV je u februaru 2016. godine, u primeni svojih nadležnosti za regulisanje vazduhoplovnih naknada u aerodromu, odobrio podsticajnu šemu predloženu od strane operatera MAP-a koja se smatra da je imala uticaja na ulazak novih operatera na tržištu i na povećanje saobraćaja tokom godine. Statistički grafikoni vazdušnog saobraćaja za/od Kosova su prikazani u Prilogu 4. ovog izveštaja.

2. ZAKONODAVNA OSNOVA

13. marta 2008. godine, Parlament Republike Kosovo je odobrio Zakon br. 3/L-051 o Civilnom Vazduhoplovstvu. Zakon je stupio na snagu 15. juna 2008. godine. Ovaj zakon je odobren od strane Skupštine Kosova u skladu sa članom 130. Ustava Republike Kosovo, kojim se zahteva uspostavljanje Autoriteta za Civilno Vazduhoplovstvo Republike Kosovo. Zakon o Civilnom vazduhoplovstvu je osnovi zakon za funkcionisanje ACV-a i regulisanje civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. Ovim zakonom ACV-u su date nadležnosti za izdavanje podzakonskih akata u obliku uredbi, administrativnih uputstava i odluka, kojima su konkretno sprovedene odredbe Zakona za Civilno Vazduhoplovstvo. Funkcionisanje i unutrašnja organizacija je urađena na osnovu internog pravilnika izdatog od strane generalnog Direktora, na osnovu člana 14.2 Zakona o Civilnom Vazduhoplovstvu i prema važećim zakonima, uključujući i Zakon o državnoj upravi, Zakon o državnoj službi i uredbu Vlade Kosova o civilnoj službi.

a) Poboljšanje zakonodavne osnove

Zakon o civilnom vazduhoplovstvu je zakon koji pripada prvoj grupi zakona nakon nezavisnosti. Dopune/izmene zakona, ako je potrebno, treba da inicira Ministarstvo za Infrastrukturu, kao resorno ministarstvo, dok su ostali akteri ovog procesa ACV, MUP i KIVNI. Tokom perioda izveštavanja nije bilo zakonodavnih inicijativa u pogledu izmene/ dopune zakona, uzimajući u obzir i stalne ocene Evropske Komisije da je Zakon o Civilnom Vazduhoplovstvu Kosova u skladu sa zakonskim kadrom EU-a i može da služi kao model za druge zemlje regije.

b) Zakonske poteškoće

Kao što je gore navedeno, Zakon o Civilnom Vazduhoplovstvu i njegovi podzakonski akti omogućili su ACV-u obavljanje međunarodnih zaduženja zemlje, u oblasti bezbednosti bez ikakvih naglašenih poteškoća.

3. OPIS ACV-a

Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosovo je osnovan na osnovu člana 14. Zakona br. 3/L- 051 o Civilnom vazduhoplovstvu. Od 1. januara 2009. godine, ACV je primio pune kompetencije u skladu sa ovim zakonom. ACV je jedan od državnih organa sa odgovornostima i funkcijama u oblasti civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji. Zakon predviđa da je Ministarstvo za infrastrukturu (MI) odgovorno za ekonomsko regulisanje vazdušnog saobraćaja¹, dok je Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) odgovorno za regulisanje bezbednosnih aspekta vazduhoplovstva². Na osnovu Zakona, osnovana je Komisija za istragu vazduhoplovnih nesreća i incidenata (KIVNI), kao institucija koja posluje u okviru Kancelarije premijera Republike Kosovo.³

ACV je nezavisna regulatorna agencija zadužena za regulisanje pitanja bezbednosti civilnog vazduhoplovstva i ekonomsko regulisanje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne navigacije. Ekonomska regulacija aerodroma i usluga vazdušne navigacije podrazumeva odobravanje naknada za korišćenje usluga koje ovi operateri pružaju. ACV ima punu pravnu sposobnost i za svoj rad odgovara Skupštini Republike Kosovo. ACV je budžetska samo-finansirajuća organizacija i javni autoritet i podlaže odgovarajućim odredbama o budžetskim organizacijama i javnim autoritetima u Zakonima i ostalim podzakonskim aktima koje su sprovodljivi u Republici Kosovo.

ACV je odgovoran za:

- sprovođenje zakonodavstva o civilnom vazduhoplovstvu i sprovođenje politika koje je usvojilo MI ili Vlada u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- pružanje saveta i predloga za MI, Vladu i Skupštinu u vezi politika i zakonodavstva u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- donošenje primenljivih uredbi i naredbi za vazdušnu navigaciju, u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu i Sporazumom o zajedničkom evropskom vazduhoplovnom području, u cilju sprovođenja politika civilnog vazduhoplovstva MI i relevantnog zakonodavstva u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- izdavanje licenci, sertifikata i dozvola u skladu sa ovlašćenjima i odgovornostima ACV-a, utvrđenim zakonom o civilnom vazduhoplovstvu;
- regulisanje bezbednosti vazdušnog saobraćaja u Republici Kosovo;
- ekonomsku regulaciju aerodroma i usluga vazdušne navigacije;
- savetovanje MI povodom pripreme nacrta politika Ministra za korišćenje vazdušnog prostora Kosova, koje zadovoljavaju potrebe korisnika, uzimajući u obzir nacionalnu bezbednost,

¹ Zakon o civilnom vazduhoplovstvu, poglavlje 2.

² Na istom mestu, poglavlje 4.

³ Na istom mestu, poglavlje 5.

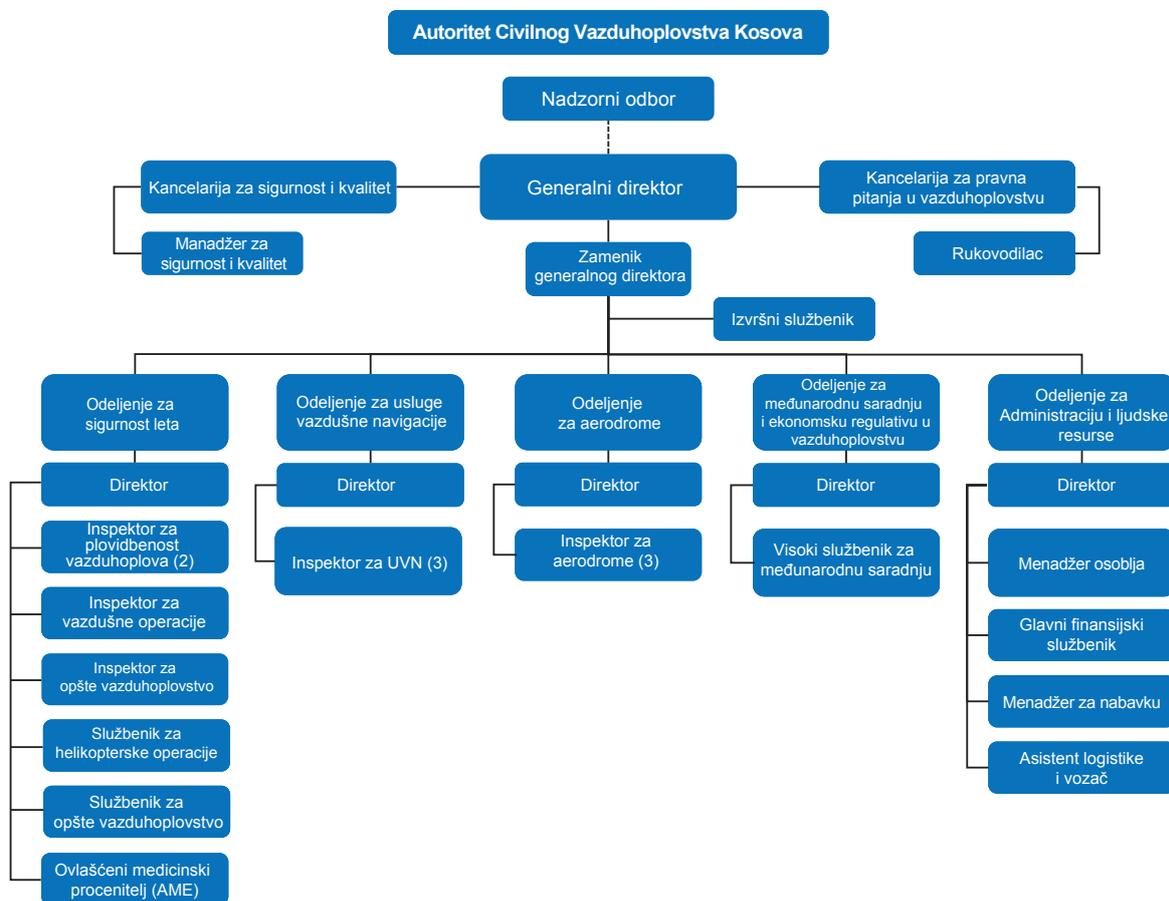
- ekonomske i ekološke faktore i potrebu za visokim standardima bezbednosti;
- nadzor i osiguravanje efikasnog sprovođenja zakona, standarda, pravila, procedura i naredbi civilnog vazduhoplovstva, osim ako je Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu ili drugim osnovnim normativnim aktom ova funkcija eksplicitno data MI ili drugom javnom autoritetu;
 - distribuciju informacija javnosti o pitanjima relevantnim za funkcije i aktivnosti ACV;
 - preduzimanje mera, sprovođenje istraga i inspekcija i izdavanje naredbi, odredbi, pravilnika i/ili postupaka koje ACV sa razlogom smatra potrebnim za (i) redovno i zakonito sprovođenje odredbi Zakona o civilnom vazduhoplovstvu ili (ii) pravilno i zakonito sprovođenje ovlašćenja i dužnosti koje su ACV-u date ovim zakonom; i
 - vršenje drugih funkcija koje su vezane za civilno vazduhoplovstvo na Kosovu i koje su dodeljene ACV-u Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu ili drugim osnovnim normativnim aktom.

4. INSTITUCIONALNA ORGANIZACIJA

Sedište ACV je u Prištini, naselje Arberia, ulica "Ahmet Krasniqi" bb. Kancelarije ACV imaju dovoljno prostora da obezbede zaposlenima dobre radne uslove. Pošto se prostorije ACV nalaze u privatnoj zgradi za koju se plaća zakup, ACV je neprekidno tražio od Ministarstva za javnu upravu da se nađe solucija za razmeštanje ACV-a u pogodan državni objekat ili da se dodeli zemljište u Prištini za izgradnju administrativnog objekta ACV-a.

a) Organizaciona struktura ACV-a

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i funkcionisanju ACV-a i sistematizaciji radnih mesta, organizaciona struktura ACV-a se sastoji od:

- a) Kancelarija generalnog direktora
 - i. Generalni direktor
 - ii. Zamenik generalnog direktora
 - iii. Kancelarija za sigurnost i kvalitet
 - iv. Kancelarija za pravna pitanja u vazduhoplovstvu
 - v. Kancelarija za odnose sa javnošću
- b) Odeljenje za sigurnost leta
- c) Odeljenje za usluge vazdušne navigacije
- d) Odeljenje za aerodrome
- e) Odeljenje za međunarodnu saradnju i ekonomsku regulaciju u vazduhoplovstvu
- f) Odeljenje za administraciju i ljudske resurse

Gore je prikazana organizaciona shema ACV-a, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i funkcionisanju ACV-a i sistematizaciji radnih mesta.

b) Finansijski prihodi ACV-a

ACV se samo-finansira namenskim prihodima, kao što je definisano u Zakonu br. 03/L--048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima (izmenjen i dopunjen). Prema članu 25. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, namenski prihodi ACV-a čine:

- takse koje se odnose na vazduhoplovstvo, naknade i tarife;
- procenat od usluga vazdušne navigacije koje se pružaju u vazdušnom prostoru Republike Kosovo;
- tarife za bezbednost putnika i takse za sertifikaciju i licenciranje; i
- donacije, grantovi i druga finansijska ili tehnička pomoć (podrška) određena za ACV.

Od 1. januara 2009. godine primenjuje se Uredba br. 2008/7 Ministarstva transporta i telekomunikacija za utvrđivanje naknade za bezbednost putnika koji putuju komercijalnim letovima iz Kosova. Ova Uredba uspostavlja bezbednosnu taksu od 2 evra po putniku u odlasku sa Kosova komercijalnim letovima. Prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu i odredbi ove Uredbe, sredstva prikupljena za ovu bezbednosnu taksu su namenjena za ACV, kako bi se pokrili operativni troškovi.

Počev od polovine 2011. godine, ACV je Uredbom br. 7/2011, izmenjenu i dopunjenu Pravilnikom br. 2/2015, obezbedio pravnu osnovu za prikupljanje naknada za usluge koje pruža, kao što su izdavanje licenci, dozvola, raznih sertifikata i vršenje inspekcija i revizija, u okviru nadležnosti ACV za regulisanje civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo.

Detaljni podaci o prihodima ACV-a u 2016. godini dati su u poglavlju 7.15 (b) ovog izveštaja.

c) Plate osoblja ACV-a

Sigurnost civilnog vazduhoplovstva je glavna misija i prioritet Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo. Kao regulator civilnog vazduhoplovstva, ACV obezbeđuje da se vazdušni saobraćaj u Republici Kosovo obavlja u skladu sa važećim zakonom i međunarodnim standardima, uključujući zakonodavstvo i standarde vazduhoplovstva u Evropskoj uniji. Da bi ostvario ovu misiju, regulator civilnog vazduhoplovstva ima potrebu za visoko-stručne i iskusne kadrove za dizajniranje standarda, procedura, propisa i osiguravanje njihovog sprovođenja od strane operatera kroz kontinuirani nadzor, inspekcije i revizije.

Prema članu 24.2 Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, plate osoblja ACV određuje Ministar finansija, na predlog generalnog direktora ACV-a. U određivanju nivoa plata, zakon predviđa da, pored profesionalnih kriterijuma za osoblje, treba uzeti u obzir plate u vazduhoplovnoj industriji (aerodromima, kontroli leta, avio-kompanijama), standard koji zahteva Međunarodna organizacija

za civilno vazduhoplovstvo (ICAO). Nivo plata osoblja ACV-a je usvojen 20. marta 2009. godine od strane Ministra ekonomije i finansija, na predlog generalnog direktora ACV-a. Plate generalnog direktora i zamenika generalnog direktora ACV-a određuje Vlada, u skladu sa članom 20.2 Zakona o civilnom vazduhoplovstvu.

4.1 NADZORNI ODBOR ACV-a

Prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu, aktivnosti ACV-a su pod nadzorom Nadzornog odbora, kojeg čine pet članova. Odbor radi nepuno radno vreme i treba da se sastaje najmanje jednom svaka tri meseca. Predsednik predstavlja Odbor u javnosti i upravlja i organizuje rad Odbora. Odbor donosi odluke većinom glasova i ima kvorum za donošenje odluka ukoliko su najmanje tri člana Odbora prisutna.

Generalni direktor ACV-a podnosi Nadzornom odboru sveobuhvatan izveštaj o radu svaka tri meseca i godišnji izveštaj na kraju svake kalendarske godine.

a) Mandat

Članove Nadzornog odbora je imenovala Vlada Republike Kosovo Odlukom br. 5/98 od 29. juna 2016. godine, u ovom sastavu: g. Samet Dalipi, predsednik, g. Bekim Jashari, član, g. Ardian Gaxherri, član, i gđa Adelina Salihu, član. Prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu mandat članova Odbora traje četiri godine, uz mogućnost produženja.

b) Ovlašćenja

Nadzorni odbor je odgovoran za nadzor i pregled (i) aktivnosti i odluka ACV-a o administrativnim, izvršnim, regulatornim i pitanjima licenciranja, i (ii) svih aspekta finansijskog upravljanja, prihoda i rashoda ACV-a. U skladu sa članom 16.1 Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, ako većina članova Odbora utvrdi da postoje razlozi da se veruje da ACV nije u skladu ili još nije u skladu sa jednim ili više odredbi ovog zakona ili drugog normativnog akta na Kosovu, Odbor treba da identifikuje (odredi) područje na koje se odnosi neusaglašenost u pisanom izvještaju i dostavi Generalnom revizoru i Skupštini. Odbor nema izvršnu vlast, ovlašćenja za izvršavanje ili regulatorna ovlašćenja.

c) Funkcionalnost

Nadzorni odbor ACV-a je funkcionalan od jula 2016. godine. Do kraja 2016. godine, Odbor je održao dva redovna i nekoliko dodatnih sastanaka. Tokom tih sastanaka su odobrena dva tromesečna izveštaja ACV-a.

4.2 IZVRŠNA VLAST

ACV-om upravlja generalni direktor civilnog vazduhoplovstva kao najviši organ izvršnog i administrativnog upravljanja. U svom svakodnevnom radu, on ima podršku vodećih struktura definisanih u nastavku: zamenik generalnog direktora i srednji menadžment.

a) Generalni direktor ACV-a

Generalni direktor Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva obavlja dužnosti i funkcije prema članu 21. Zakona civilnog vazduhoplovstva i u skladu sa drugim važećim zakonima, koje regulišu aktivnosti javnih institucija, uključujući redovno upravljanje i finansijsko izveštavanje. On radi puno radno vreme. Generalni direktor je službenik ACV-a, koji je odgovoran za svakodnevno upravljanje i donošenje odluka u ACV-u. U skladu sa članom 26. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, generalni

direktor izveštava Skupštini u vezi sa usklađenjem ACV sa politikama civilnog vazduhoplovstva i svim važećim zakonima i standardima u Republici Kosovo.

G. Dritan Gjonbalaj je preimenovan za generalnog direktora ACV-a od strane Vlade Republike Kosovo 22. novembra 2013. godine Odlukom br. 8/157, na predlog Ministra za infrastrukturu. Mandat generalnog direktora traje pet (5) godina. Prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu, generalni direktor može biti preimenovan od strane Vlade za sledeće mandate u istom trajanju.

b) Zamenik generalnog direktora ACV-a

Zamenik generalnog direktora za civilno vazduhoplovstvo takođe radi puno radno vreme. Zamenik generalnog direktora pomaže generalnom direktoru u izvršnom i administrativnom rukovodstvu ACV-a i, u odsustvu generalnog direktora, obavlja njegove funkcije. Tokom 2016. godine, Vlada Republike Kosovo nije imenovala novog zamenika generalnog direktora, na poziciji koja je ostala upražnjena od marta 2015. godine.

c) Srednji menadžment

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i funkcionisanju ACV-a i sistematizaciji radnih mesta, rukovodeća struktura iliti srednji menadžment ACV, se sastoji od direktora odeljenja i rukovodioca/ menadžera kancelarija, koji su odgovorni za svoje aktivnosti u okviru ovlašćenja propisanih u opisu poslova. Generalni direktor zadužuje rukovodeće strukture kompetencijama opisanim u članovima 12.2 do 18. Pravilnika, koje proizilaze iz delokruga poslova i odgovornosti ACV-a u skladu sa Zakonom. U posebnim slučajevima, generalni direktor može da prenese svoja ovlašćenja ili ovlašćenja ACV-a pojedinoj strukturi ili zaposlenom van okvira dužnosti te strukture ili zaposlenog, ako to smatra potrebnim. Generalni direktor u slučaju privremenog odsustva, u skladu sa članom 23.1 ZCV, u potpunosti ili delimično, prenosi svoja ovlašćenja i ovlašćenja ACV-a zaposlenom koji ima nivo rukovodeće odgovornosti.

Osobe koje čine rukovodeću strukturu ACV-a poseduju aktove imenovanja sa ACV-om na neodređeno vreme, dok je vrsta imenovanja karijerna.

4.3 LJUDSKI RESURSI

ACV ima 27 zaposlenih, 26 od njih imaju karijerne akte imenovanja, dok je jedan radnik, čije je angažovanje isteklo 31. decembra 2016. godine, imao ugovor za pružanje posebnih usluga. Tokom godine, dvoje zaposlenih je dobrovoljno podnelo ostavku. Ministarstvo finansija je odobrilo zapošljavanje sa ciljem popunjavanja ovih mesta, a odobrilo je i dve nove pozicije, za koje je ACV neprestano tražio odobrenje.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i funkcionisanju ACV-a i sistematizaciji radnih mesta predviđeno je 37 radnih mesta u ACV-u.

a) Obuka

ACV ulaže u profesionalnu nadogradnju i ažuriranje specijalizovanog znanja svog osoblja, u skladu sa međunarodnim standardima i preporučenim praksama. Prema prethodno usvojenom planu obuke, tokom 2016. godine osoblje ACV-a je pohađalo obuke koje su finansirali donatori kao i obuke koje su finansirane iz budžeta ACV-a. Osoblje je uglavnom obučavano u centru za obuku Zajedničkih vazduhoplovnih vlasti (JAA) za sigurnost leta i operacije i u centru za obuku Međunarodne asocijacije za vazdušni saobraćaj (IATA). Većina obuka je pruženo u okviru projekata Evropske komisije: ISIS II, TAIEX i EASA-IPA 3, kao što je opisano u poglavlju 7.9(c) ovog izveštaja.

ACV Francuske je omogućila inspektorima ACV-a da besplatno pohađaju stručne obuke održane u

Nacionalnoj Školi za Civilno Vazduhoplovstvo u Tuluzu, Francuska.

Tokom 2016. godine osoblje ACV-a je pohađalo ukupno 75 obuka, uključujući obavezne obuke inspektora stručnih odeljenja u oblasti civilnog vazduhoplovstva. Od ukupnog broja obuka, 60 su besplatno pružile projekti EASA-IPA 3, TAIEX, ACV Francuske kroz Nacionalnu Školu Civilnog Vazduhoplovstva, ACV Republike Hrvatske, Kosovski Institut za Javnu Upravu, Ministarstvo Javne Uprave i Ministarstvo Finansija. Vidite tabelu ostvarenih obuka tokom 2016. godine u Dodatku 1. ovog izveštaja.

4.4 SREDSTVA

ACV poseduje ukupno 793 sredstava u vrednosti od 244,897.20 €. Vrednovanje i amortizacija imovine se vrši na kraju svake godine u skladu sa odredbama Uredbe Ministarstva finansija br. 02/2013 o upravljanju ne-finansijskom imovinom budžetskih organizacija. Ova sredstva su uglavnom kancelarijski nameštaj, tehnološka oprema i slično.

Prema izveštaju Komisije za procenu sredstava, preostala vrednost nakon amortizacije sredstava u iznosi 5,027.4 €. Međutim, realna vrednost sredstava, procenjena od strane Komisije za Procenu imovine, iznosi 42,405.75 €.

ACV za 2017. godinu planira nabavku određenih sredstava male vrednosti za potrebe zaposlenih.

5. PLANIRANJE I REALIZACIJA RADA

Plan rada za 2016. godinu je zasnovan na strateškom planu ACV-a za period 2013-2018, prateći strateške ciljeve i identifikujući potrebne godišnje ciljeve za njihovo strateško ispunjenje.

Strateški ciljevi služe ACV-u kao dobra i nezamenljiva osnova za godišnja planiranja koje obavlja organizacija. Godišnji planovi se izrađuju na nivou menadžmenta, nakon procesa identifikacije aktivnosti na nivou organizacionih jedinica. ACV postavlja radne ciljeve na godišnjem nivou. Ovi ciljevi treba da budu planirani prema konceptu S.M.A.R.T. (Jednostavni, Merljivi, Dostižni, Razumni, Blagovremeni).

Tokom januara konsolidovan je plan za 2016. godinu, a zatim je usvojen od strane generalnog direktora. Plan rada u svom sadržaju obuhvata: akcioni plan, plan nadzornih aktivnosti, plan regrutovanja i plan obučavanja osoblja.

U trećem tromesečju 2016. godine, promenjena je verzija plana rada, kako bi se dodao i plan za upravljanje rizicima u ACV-u. Ovaj dokument je izrađen od strane menadžmenta kao potreba za ispunjavanje novih standarda ISO-s 9001:2015, kojim je ACV sertifikovao sistem upravljanja u novembru 2016. godine, kao što je dole navedeno.

Godišnji plan rada je razmatran svaka tri meseca i izveštavano je sprovođenje aktivnosti za svako tromesečje od strane menadžmenta ACV-a. Pored tromesečnih razmatranja, u ACV-u se svake godine sprovodi i godišnje razmatranje rada.

Godišnji plan za 2016. godinu je realizovan 91%: akcioni plan je realizovan 84%, plan obučavanja je realizovan 100%, a plan nadzornih aktivnosti je realizovan 90%.

Pošto je menadžment analizirao realizaciju plana rada, utvrđeno je da su neke od aktivnosti koje nisu realizovane tokom 2016. godine vezane sa aktivnostima javnih nabavki, koje su u februaru

2016. godine prešle pod nadležnost Centralnog autoriteta za nabavke (CAN), dok su neke aktivnosti ostale nerealizovane zbog nedostatka budžeta za ugovorenu aktivnost o prevodu dokumenata. Neke aktivnosti, kao što su na primer članstvo u međunarodnim vazduhoplovnim organizacijama i zaključivanje međunarodnih ugovornih aranžmana, su zavisile od političkih i pravnih okolnosti van ovlašćenja institucija Republike Kosovo.

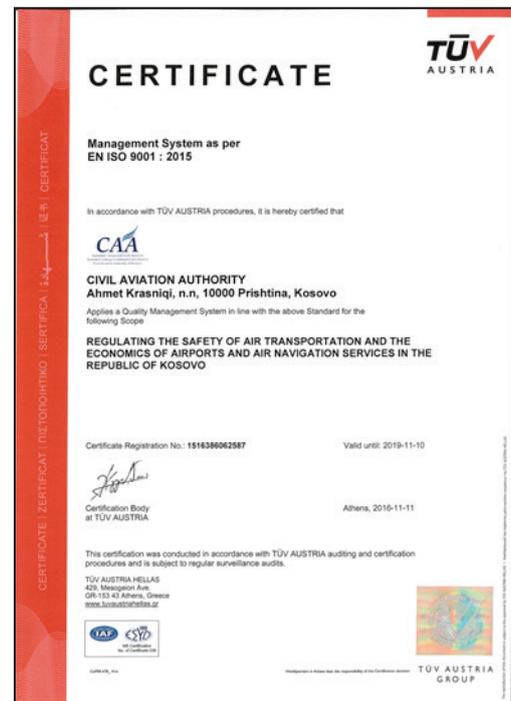
Akcioni plan za 2016. godinu i njegovo ostvarenje priloženi su u Prilogu 2. ovog izveštaja.

6. SISTEM UPRAVLJANJA KVALITETOM

a) Certifikacija ACV-a sa standardom ISO 9001:2015 i spoljna revizija

ACV je sertifikovan tri godine za redom prema Standardu ISO 9001:2008 za upravljanje kvalitetom. Ova certifikacija je istekla u aprilu 2016. godine, a takođe je i osnovni standard promenio verziju od ISO 9001:2008 u standard ISO 9001:2015. ACV je doneo odluku o ponovnom sertifikovanju sistema sa novim standardom 9001:2015 i počeo je sa pripremnim radovima za sprovođenje promena i novosti još od početka godine. Putem Centralnog autoriteta nabavki izabrana je akreditovana kuća za certifikaciju prema ovom standardu, kompanija TUV Austria, da izvrši reviziju i certifikaciju ACV-a prema standardu ISO 9001:2015.

Dana 8. novembra 2016. godine, TUV Austria je izvršila reviziju Sistema upravljanja kvalitetom u ACV-u, unapređenog prema standardu ISO 9001:2015. Revizijom nije identifikovan nijedan negativan nalaz i kao rezultat toga ACV je sertifikovan prema standardu ISO 9001:2015 do novembra 2019. godine. Ovaj sertifikat pokazuje potpunu usklađenost sistema upravljanja u ACV-u sa standardom za upravljanje kvalitetom. Za nivo održavanja ovog standarda, tokom perioda validnosti, TUV Austria će svake godine vršiti reviziju u ACV-u.

Sertifikat izdat ACV-u

b) Održavanje Sistema za upravljanje kvalitetom (SUK-a)

Za održavanje sertifikata, ACV prati niz zahteva koji proističu od ISO 9001:2015. Da bi se garantovala održivost jednog sertifikovanog sistema, ACV treba da na godišnjem nivou revidira svoj sistem, da meri zadovoljstvo onih koji primaju usluge od strane ovog organa, da razmotri realizaciju radova kroz tromesečje i da razmotri upravljanje rada organizacije uopšte. Za realizaciju ovih obaveza, ACV je tokom 2016. godine obavio sledeće aktivnosti:

- Sprovedena je unutrašnja revizija u ACV-u koja je obuhvatila sve organizacione jedinice. Jednosedeljnu reviziju je realizovao tim od četiri ACV-ova unutrašnja revizora za SUK i rezultovala je izdavanjem preporuka za poboljšanje procesa i postupaka rada unutar organizacije. Ispunjavanje preporuka se prati putem akcionog plana.
- Tokom prve polovine godine identifikovani su i analizirani rizici vezani za realizaciju pet strateških ciljeva ACV-a za period 2013-2018. Utvrđene su i preventivne ili korektivne mere kako bi se moglo njima upravljati unutar organizacije. To dolazi kao zahtev od ISO 9001:2015 i kao preporuka iz izveštaja Kancelarije generalnog revizora za 2015. godinu. Za analizu rizika, ACV se bazirao na Standardu ISO 31000:2009, Vodiču ISO/IEC 73:2002, ICAO-vom Priručniku za upravljanje bezbednoti Doc. 9859 i Procedurom br. 4 u Priručniku Ministarstva

finansija "Finansijsko upravljanje i kontrola".

- U decembru, peti put zaredom je realizovano merenje zadovoljstva korisnika usluga koje pruža ACV. Kroz kratak upitnik, traženo je mišljenje operatera koje reguliše ACV da procene nivo i kvalitet dokumenata koje izrađuje ACV, pružanih usluga tokom raznih sertifikacija i licenciranja, nadzornih aktivnosti koje ACV obavlja kod operatera civilnog vazduhoplovstva, itd. Od primljenih odgovora stvorena je prosečna ocena koja iznosi 4.44 u 2016. godini (merne vrednosti od 1 do 5). U poređenju sa 2015. godinom, kada je iznosilo 4.38, ove godine prosečna vrednost zadovoljstva pokazuje blagi porast. Što je još i važnije, anketirani operateri su dali preporuke za poboljšanje, koje su za ACV veoma važne i koje se razmatraju od strane menadžmenta kako bi se upotrebile tokom planiranja rada. Pored spoljašnjeg merenja, ACV je realizovao i unutrašnje merenje zadovoljstva, koje se obavlja svake godine u cilju dobijanja preporuka za poboljšanje od samog osoblja ACV-a. Grafikon sa rezultatima merenja je prikazan u Prilogu 3. ovog izveštaja.
- U januaru 2017. godine, menadžment ACV-a je održao godišnji sastanak za razmatranje upravljanja tokom 2016. godine. To godišnji sastanak, koji je planiran i opisan i u priručniku kvaliteta, a ima za cilj razmatranje načina na koji je rukovođena organizacija tokom prethodne godine i mogućnosti za poboljšanje u upravljanju.

7. POSLOVI TOKOM PRETHODNE GODINE

7.1 NAPORI ZA UČLANJENJE REPUBLIKE KOSOVO U MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA VAZDUHOPLOVSTVA

a) Međunarodna Organizacija za Civilno Vazduhoplovstvo (ICAO)

ICAO je specijalizovana agencija UN, koja se bavi izdavanjem međunarodnih standarda u oblasti civilnog vazduhoplovstva, koji su obavezni za sve 193 članice. ACV je nastavio pripreme radove za pristupanje u ICAO.

Dana 8. septembra 2016.godine, generalni direktor je poslao zahtev Ministru inostranih poslova da se ponovo pokrene pitanje podnošenja zahteva za članstvo Republike Kosovo u Međunarodnu organizaciju za civilno vazduhoplovstvo (ICAO), sumirajući tako aktivnosti koje su preduzete u tom pravcu od strane prethodnika Ministra Hoxhaj. Zahtevu je priložen paket relevantnih dokumenata izrađenih od strane ACV-a, koji elaboriraju mogućnosti učlanjenja Republike Kosovo u ICAO i korist koje će ovo učlanjenje doneti.

U okviru stalnih napora da ACV postane faktor u ICAO, generalni direktor je u maju i septembru pisao regionalnoj kancelariji ICAO za Evropu u Parizu, gde je tražio njihov savet o podnošenju zahteva kod predsednika Saveta ICAO da Kosovo učestvuje kao posmatrač u radu 39. Skupštine ICAO, koja je trebala da bude održana u oktobru. Nije bilo odgovora.

Dana 10. oktobra 2016, generalni direktor ACV-a je čestitao svojim kolegama koji su ponovno izabrani za članove u novom sastavu Saveta ICAO. Sastav Saveta se menja svake 3. godine, dok je Savet ICAO-a organ koji upravlja sadržajnim poslovima ICAO-a i gde bi pitanje legitimnosti učlanjenja Kosova moglo biti pokrenuto u slučaju podnošenja zahteva. Od 36 zemalja članica Saveta, njih 20 su formalno priznale Kosovo, dok je za pet članica ACV procenio da imaju pozitivan ili neutralan stav prema međunarodnom pravnom subjektivitetu Republike Kosovo.

Takođe, 24. novembra 2016, generalni direktor je čestitao g. Olumuyiwa Benard Aliu povodom ponovnog izbora na funkciju predsednika Saveta ICAO. Mandat predsednika Saveta ICAO traje 3 godine uz mogućnost ponovnog izbora.

Dok će se nastaviti pojedinačni naponi da se ACV faktorizuje u ICAO, ACV i dalje čeka odluku MIP-a, koja će u saradnji sa međunarodnim partnerima odrediti odgovarajuće vreme za podnošenje zahteva za članstvo u ovu organizaciju.

b) ECAC i EUROCONTROL

Članstvo u ICAO je preduslov da se jedna država uzme u obzir za članstvo u pan-evropskim vazduhoplovnim organizacijama – Evropskoj Konferenciji za Civilno Vazduhoplovstvo (ECAC) i Evropskoj Organizaciji za Bezbednost Vazdušne Navigacije (EUROCONTROL). Iz tog razloga, i tokom 2016. godine nije bilo pomaka što se tiče članstva u ove dve organizacije. ECAC izdaje međuvladine politike za civilno vazduhoplovstvo na evropskom nivou, dok EUROCONTROL pomaže u upravljanju evropskog vazdušnog prostora uspostavljanjem pravila i pružanjem usluga. Međutim, ACV je nastavio napore za učestvovanje u radu tih organizacija u svojstvu posmatrača.

Dana 6. septembra 2016.godine generalni direktor je podsetio kancelariju Izvršnog direktora EUROCONTROL-a da ACV i dalje čeka odgovor o svojem prijemu i prijemu AVNU-a u svojstvu posmatrača na sastancima i tehničkim radionicama ove organizacije. ACV je uputio ovaj zahtev u maju 2015. godine, a EUROCONTROL je odgovorio da se i dalje bavi ovim pitanjem.

c) EASA

ACV je nastavio sa naporima za sklapanje tehničkih sporazuma nazvanih “Radni aranžmani” sa Evropskom agencijom za vazduhoplovnju bezbednost (eng. European Aviation Safety Agency - EASA). EASA je specijalizovana agencija EU-a odgovorna u oblasti bezbednosti civilnog vazduhoplovstva. U ovim naporima, ACV je imala kontinuiranu podršku Ministarstva infrastrukture i Ministarstva za evropske integracije. Dana 20. juna 2016, generalni direktor se sastao sa g. Patrick Ky, izvršnim direktorom EASA-e. Prvi sastanak na ovom nivou je održan u centralnim kancelarijama EASA-e u

G. Gjonbalaj i g. Ky iz EASA-e

Kelnu, Nemačka. Cilj sastanka je bio razmatranje višegodišnjeg zahteva ACV-a za početak pregovora o radnim aranžmanima između ACV-a Kosova i EASA. Generalni direktor je obavestio g. Ky o dešavanjima u oblasti bezbednosti vazduhoplovstva u Republici Kosovo i o primeni pravnog okvira EU-a u toj oblasti, kao obaveza naše zemlje Sporazumom o zajedničkom evropskom vazduhoplovnom području. G. Ky se zahvalio ACV-u za interesovanje za potpisivanje radnih aranžmana sa EASA-om i potvrdio je da posle stupanja na snagu SSP-a između Kosova i EU-a, ne vidi nijedan razlog da se i dalje odlaže ovo pitanje. Ovi aranžmani će omogućiti ACV-u pristup u evropsku bazu podataka o bezbednosti aviona, stvorice potreban okvir za inspekciju performanse ACV-a od strane EASA, kao i asistenciju od EASA u punoj primeni odgovarajućih odredbi Sporazuma o ZEVP. Do sada, EASA nije ušla u ugovorne aranžmane sa ACV-om iz razloga koji su političke prirode, a koji su bili izvan delokruga i mogućnosti ACV-a ili ostalih institucija Republike Kosovo.

Potpisivanje radnih aranžmana sa EASA-om se očekuje tokom 2017. godine, nakon procene činjenica od strane EASA na Kosovu, koje je sprovedeno u novembru 2016. Više o ovoj proceni možete pročitati u odeljku 7.10(b).

7.2 NORMALIZCIJA VAZDUŠNOG PROSTORA KOSOVA

a) Opis vazdušnog prostora Kosova

Vazdušni prostor Kosova je od septembra 1999. godine deo "Zajedničkog Operativnog Prostora Balkana - JOA" NATO-a, pod operacionalnom kontrolom Centra za Kontrolu Kombinovanih Vazdušnih Operacija 5 (Combined Air Operations Control 5 - CAOC5), koja je 2014. godine transferisana u Torrejon Centar Kombinovanih vazdušnih operacija (Combined Air Operation Centre Torrejon CAOC TJ). Ovaj vazdušni prostor je kontrolisan prostor, na kome se pružaju usluge za vazdušni saobraćaj.

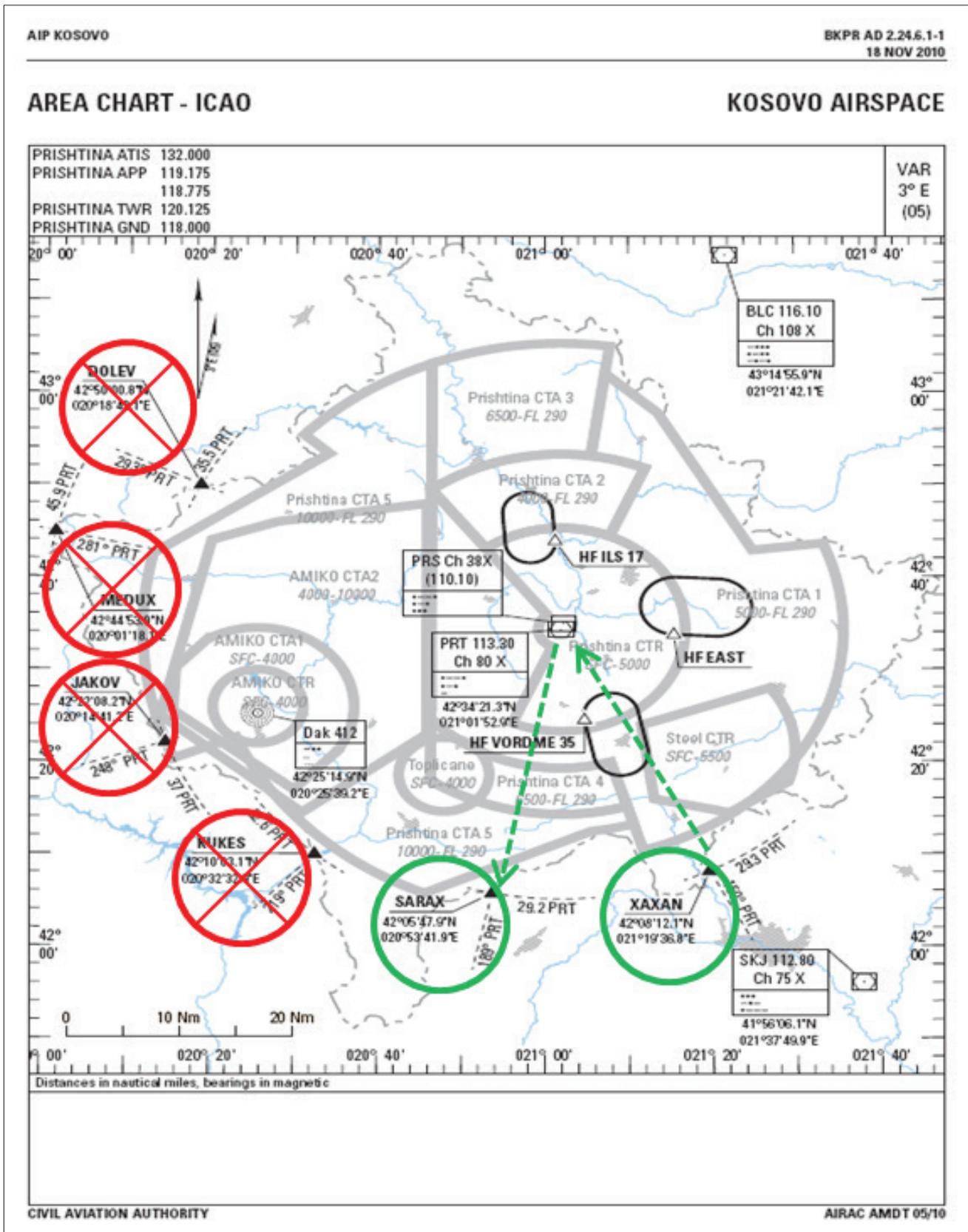
Na osnovu sporazuma između NATO/KFOR-a i Mađarske, visoki vazdušnim prostorom Kosova (iznad nivoa letanja 205) od aprila 2014. godine i narednih pet godina, će upravljati Pružaoc usluga vazdušne navigacije Mađarske, HungaroControl, koji vrši kontrolu aviona koji prelete ovaj prostor.

Niski vazdušni prostor Kosova (ispod nivoa letanja 205) je pod upravom/kontrolom Agencije za vazdušno navigacijske usluge, koja pruža usluge vazdušne navigacije civilnim avionima tokom letanja u vazdušnom prostoru Kosova u cilju sletanja i poletanja sa aerodroma u Prištini. Takođe, usluge se pružaju i za letove KFOR-a, EULEX-a i za letove opšteg vazduhoplovstva u niskom vazdušnom prostoru zemlje. Niski vazdušni prostor je klasifikovan kao prostor klase D i F, u skladu sa odredbama o klasifikaciji vazdušnog prostora Aneksa 11. ICAO-a.

Na slikama ispod su prikazane trenutne strukture vazdušnog prostora Kosova (niski i visoki vazdušni prostor).

Niski vazdušni prostor Kosova

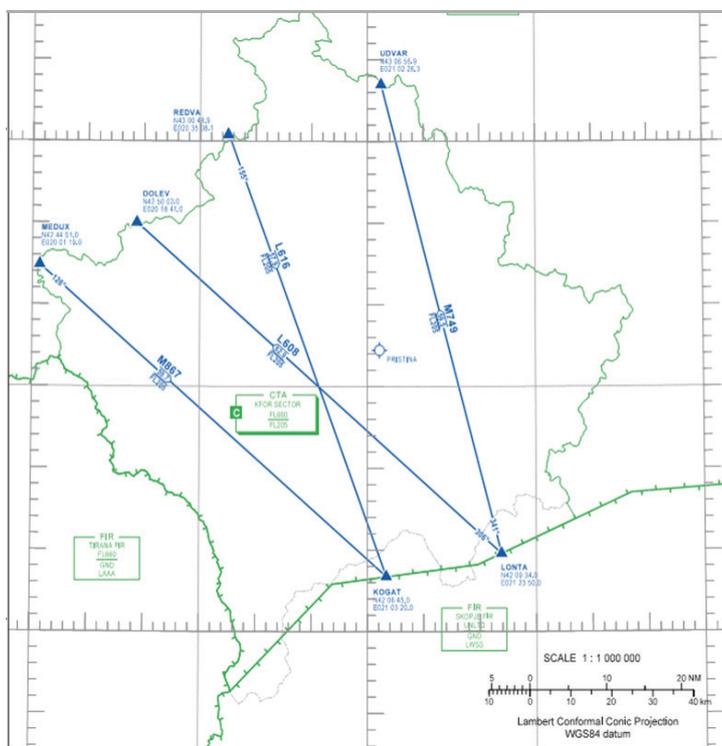
U niskom vazdušnom prostoru, trenutno postoje samo 2 koridora (vidi sliku 1) koji se koriste za komercijalni saobraćaj za dolazak i odlazak iz MAP "Adem Jashari", i to su XAXAN i SARAX, na južnom delu Kosova u smeru Makedonije. Tokom 2016. godine, na sastanacina za normalizaciju vazdušnog prostora Balkana (BANM) nastavili su se razgovori za normalizaciju niskog vazdušnog prostora i otvaranje vazdušnih koridora sa svim susednim državama Kosova. Očekuje se da se ovakvi sastanci nastave i tokom 2017. godine. Više detalja o ovoj temi su dati u nastavku.

Slika 1. Struktura niskog vazdušnog prostora Republike Kosovo

Visoki vazdušni prostor Kosova

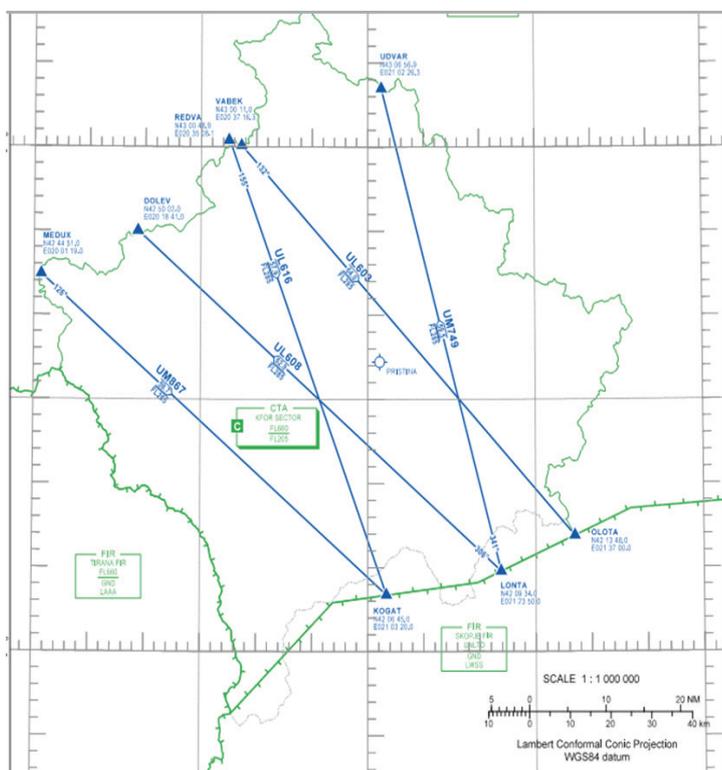
Struktura visokog vazdušnog prostora se sastoji od 2 sektora (vidi sliku 2. i 3.) od nivoa letenja FL205 (6 km) do FL285 (9 km) i do nivoa letenja FL285 (9 km) do nivoa letenja FL660 (20 km)

Sektor 1 (FL205 do FL285) sastoji se od 4 koridora (vazdušnih puteva):

1. Koridor M867, koji počinje od ulazne tačke MEDUX i završava se u izlaznoj tački KOGAT;
2. Koridor L616, koji počinje od ulazne tačke REDVA i završava se u izlaznoj tački KOGAT;
3. Koridor L608, koji počinje od ulazne tačke LONATA i završava se u izlaznoj tački DOLEV;
4. Koridor M749, koji počinje od ulazne tačke LONATA i završava se u izlaznoj tački UDVAR.

Slika 2. Struktura visokog vazdušnog prostora u Republici Kosovo - Sektor 1 (FL205 do FL285)

Sektor 2 (FL285 do FL660) sastoji se od 5 koridora (vazdušni putevi):

1. Koridor M867, koji počinje od ulazne tačke MEDUX i završava se u izlaznoj tački KOGAT;
2. Koridor L616, koji počinje od ulazne tačke REDVA i završava se u izlaznoj tački KOGAT;
3. Koridor L608, koji počinje od ulazne tačke LONATA i završava se u izlaznoj tački DOLEV;
4. Koridor M749, koji počinje od ulazne tačke LONATA i završava se u izlaznoj tački UDVAR;
5. Koridor UL603, koji počinje od ulazne tačke VABEK i završava se u izlaznoj tački OLOTA.

Slika 3. Struktura visokog vazdušnog prostora u Republici Kosovo - Sektor 2 (FL285 do FL660)

b) Normalizacija niskog vazdušnog prostora u Republici Kosovo

Od završetka rata, gornji vazdušni prostor Republike Kosovo je bio zatvoren za prelete civilnih aviona, i bio je pod autoritetom NATO-a. Ovaj prostor je otvoren za komercijalne letove u 2014. godini, pod upravljanjem HungaroControl-a. Naši kontrolori letenja pružaju usluge u donjem vazdušnom prostoru i upravljaju sletanjima i poletanjima na/iz međunarodnog Aerodroma u Prištini, kao i drugih letova unutar Republike Kosovo (uglavnom helikoptera KFOR-a).

Kontrola vazdušnog saobraćaja na niskom vazdušnom prostoru Kosova je pod regulatornim nadzorom Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosova. Od proglašenja nezavisnosti Kosova, vlasti Republike Kosovo su blisko sarađivale sa NATO-m, KFOR-om, EU-om, ICAO-om i drugim akterima u regionu za normalizaciju Balkanskog vazdušnog prostora. Ova aktivnost se razvija u okviru inicijative NATO: Sastanak za normalizaciju balkanskog vazdušnog prostora (eng. Balkan Airspace Normalization Meeting - BANM). Veliko interesovanje su imale avio-kompanije, jer nad Kosovom prolaze putevi koji su istorijski dosta korišćeni u međunarodnom vazdušnom saobraćaju. S obzirom da se sada visoki vazdušni prostor sa otvaranjem za komercijalne letove u 2014. godine smatra normalizovanim, aktivnosti u okviru BANM-a su fokusirani na normalizaciju niskog vazdušnog prostora, što pre svega znači otvaranje novih vazdušnih koridora. Dešavanja tokom 2016. su opisana u daljem tekstu.

Dana 24. februara 2016. godine Ministar g. Lutfi Zharku i gđa. Edita Tahiri sastali su se u Prištini sa predstavnicima međunarodnog osoblja NATO-a da razgovaraju o normalizaciji niskog vazdušnog prostora Republike Kosovo. Sastanak je održan na zahtev međunarodnog osoblja NATO-a sa ciljem da razgovaraju sa predstavnicima Republike Kosovo o planu NATO-a za normalizaciju niskog vazdušnog prostora Kosova, i u tom kontekstu, dobijanja odobrenja od odgovornih Ministra za početak niza tehničkih sastanaka između Agencije za vazdušno navigacijske usluge Kosova i Agencije za usluge vazdušnog saobraćaja Srbije i Crne Gore, u glavnom štabu NATO-a u Briselu, organizovanih i omogućenih od Međunarodnog osoblja NATO-a.

14. decembra 2016, godine u glavnom Štabu NATO-a u Briselu je održan sastanak za normalizaciju vazdušnog prostora Balkana – BANM, organizovan od međunarodnog osoblja NATO-a. Na ovom sastanku je Republiku Kosovo su predstavljali predstavnici Ministarstva Infrastrukture, Autoriteta civilnog vazduhoplovstva, Agencije za vazdušno navigacijske usluge i vojni ataše Republike Kosovo za Beneluks iz Ambasade Republike Kosovo u Briselu. Na sastanku BANM, kojim je predsedalo međunarodno osoblje NATO-a, prisustvovali su i predstavnici vazduhoplovnih vlasti Balkanskih država, relevantnih međunarodnih organizacija (ICAO, EUROCONTROL), Evropske Komisije, IATA kao i predstavnici civilnih i vojnih misija zemalja NATO-a. Na ovom sastanku strane su izrazile spremnost da se u principu počne tehnički dijalog između stručnjaka, omogućen od strane NATO-a, za otvaranje vazdušnih koridora između Kosova i svih susednih država, uključujući i Srbiju.

Puna normalizacija niskog vazdušnog prostora Kosova, između ostalog, uključuje otvaranje novih vazdušnih koridora između Republike Kosovo, Albanije, Crne Gore i Srbije, koja će služiti za sve avione koji lete u MAP «Adem Jashari». Trenutno, svi letovi u Prištini se obavljaju samo kroz vazdušni koridor koji povezuje Republiku Kosovo i Makedoniju. Novi koridori će skratiti vreme leta za oko 15-20 minuta, smanjiti operativne troškove avio- kompanija, što zauzvrat treba da se odrazi na jeftinije karte za naše putnike. Ova normalizacija će omogućiti mnogim avionima koji lete na druge aerodrome u regiji (npr. Tirana, Podgorica, Skoplje, Solun, Niš) i tranzitno preletanje našeg niskog vazdušnog prostora. Od toga će imati značajnu finansijsku korist naša Agencija za vazdušno navigacijske usluge. Osim toga, normalizacija će podstaći razvoj opšteg vazduhoplovstva u našoj zemlji i korišćenje bez ograničenja Aerodroma Đakovica, između ostalog, i za školu letenja.

7.3 SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUHOPLOVNOM PODRUČJU (SPORAZUM ZEVP)

Sporazum ZEVP (eng. European Common Aviation Area - ECAA; sr. Zajedničko evropsko vazduhoplovno područje - ZEVP) je multilateralni sporazum kojim se stvara jedinstveno tržište i ista pravila u oblasti vazduhoplovstva, potpisan između Vlada zemalja Evropske Unije, Islanda, Norveške i zemalja zapadnog Balkana. UNMIK je 10. oktobra 2006. godine potpisao ovaj sporazum u ime Kosova i proglasio ga povremeno primenjivim. Republika Kosovo je kroz Deklaraciju o nezavisnosti, između ostalog, preuzela sve međunarodne obaveze Kosova, uključujući i one koje je u naše ime potpisao UNMIK. Ove obaveze obuhvataju i sprovođenje Sporazuma o ZEVP. Sprovođenje Sporazuma o ZEVP u Republici Kosovo je postalo obavezujuće Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu i Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju.

Sporazum o ZEVP još uvek nije na snazi i sprovodi se na administrativnom nivou. Prema poslednjim neslužbenim izveštajima Evropske komisije, sve članice EU su već ratifikovale sporazum, ali Savet EU još nije završio svoje interne procedure za stupanje na snagu. ACV, kao kontakt tačka za Sporazum, prati njegovo sprovođenje od strane kosovskih institucija. ACV redovno prati zakonodavstvo vezano za vazduhoplovstvo koje izdaje EU, obaveštava prema potrebi druge državne vazduhoplovne organe o novim normativnim aktima EU-a i uključuje u svoj akcioni plan svaki akt, osim obaveznih akata, i bilo koji drugi akt koji se smatra potrebnim i važećim. Zakonodavstvo EU-a, koje je planirano da se transponuje u 2017. godini, obuhvaćen je u Nacionalnom planu za sprovođenje SSP-a.

Deveti sastanak Zajedničkog odbora Sporazuma o ZEVP

Dana 28. januara 2016. godine u Prištini, u organizaciji ACV-a, održan je deveti sastanak Zajedničkog Odbora Sporazuma o zajedničkom evropskom vazduhoplovnom području. Na sastanku su prisustvovali potpisnice ovog sporazuma: Evropska Komisija, predstavnici zemalja zapadnog Balkana, kao i predstavnici šest zemalja članica EU i Norveška. Bilo je i predstavnika vazduhoplovne industrije.

Sastanak Zajedničkog odbora Sporazuma o ZEVP u Prištini

Zajednički Odbor je najviši nadzorni organ Sporazuma o ZEVP-u i na sastancima ovog tela razgovara se o napretku i izazovima u njegovoj realizaciji.

Zajednički Odbor razgovarao je o pitanjima koje su iznele potpisnice sporazuma i industrija između dva sastanka. Evropska Komisija je sa zabrinutošću pokrenula pitanje o zabrani nadletanja

vazdušnog prostora Srbije od strane srpskih vlasti za sve vazdušne kompanije koje imaju kao polazak ili destinaciju Međunarodni aerodrom u Prištini. Ovaj problem su i ranije prijavile vlasti Republike Kosovo i razne avio kompanija. Drugo pitanje pokrenuto od strane Kosova je imalo veze sa nelojalnom konkurencijom između aerodroma Skoplja i Prištine, zbog državne pomoći kojoj je dala i nastavlja da daje Makedonija jednoj evropskoj avio kompaniji koja posluje u Skoplju. Strane su bile zainteresovane i za druga zakonska pitanja koja se tiču ratifikacije i metoda sprovođenja Sporazuma o ZEVP-u.

Poseta Evropske Komisije za procenu sprovođenja Sporazuma o ZEVP od Kosovskih organa

Dana 26-27. januara 2016. godine ekipa stručnjaka EK-je bila u poseti kako bi procenili nivo sprovođenja sporazuma ECAA u Republici Kosovo.

Tokom boravka na Kosovu, stručnjaci su razgovarali sa zvaničnicima vazduhoplovnih vlasti na Kosovu (ACV, Ministarstvo Infrastrukture, Ministarstvo Unutrašnjih Poslova i Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata) kao i sa zvaničnicima Ministarstva rada i socijalne zaštite u vezi sa nekim odredbama Zakona o radu i sa predstavnicima Kosovskog Autoriteta za konkurenciju u vezi zaštite konkurencije i državne pomoći na Kosovu. U AAC-u su relevantni stručnjaci ocenili transponovanje zakonodavstva o bezbednosti letova, upravljanju vazdušnog saobraćaja i ekonomskoj regulaciji.

Dana 21. septembra, ACV je dobio od Direkcije za saobraćaj i mobilnost Evropske komisije (DG MOVE) konačni izveštaj eksperata o nivou sprovođenja Sporazuma ZEVP na Kosovu. U izveštaju se potvrđuje značajan napredak u sprovođenju uslova Sporazuma, ne samo u smislu prve prelazne faze, nego i druge faze. Prema izveštaju, odgovarajući zahtevi prve tranzicione faze su u potpunosti u skladu sa svim oblastima vazduhoplovstva sa izuzetkom dva preostala pitanja u oblasti ekonomske regulacije. To se odnosi na transponovanje nekih odredbi direktive o radnom vremenu, koje utvrđuju osnovna prava radnika, kao i u oblasti zaštite potrošača u vezi sprovođenja odredbi o pravima putnika.

Treba obavestiti službe Evropske Komisije čim budu zaključena dva nalaza koja su naglašena u izveštaju: jedna se odnosi na Ministarstvo rada i socijalne zaštite, dok drugi na Ministarstvo Infrastrukture. Zaključak ovih dva nalaza omogućava Kosovu prelazak na drugu, napredniju fazu, sprovođenja sporazuma.

7.4 NACIONALNI PROGRAM BEZBEDNOSTI (NPB)

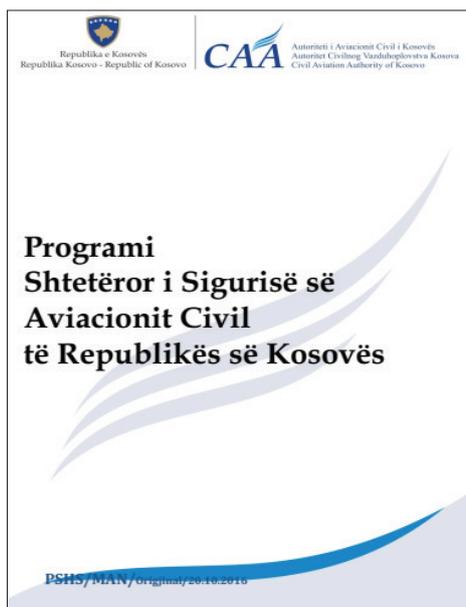
Prema Zakonu br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu (ZCV), ACV, kao autoritet zadužen za bezbednost civilnog vazduhoplovstva, treba da pokrene i koordinira izradu i sprovođenje Nacionalnog Programa Bezbednosti (NPB) za civilno vazduhoplovstvo u Republici Kosovo. Izrada i sprovođenje NPB-a predstavlja jedno od strateških ciljeva ACV-a za period 2013-2018.

Ovo je jedan zajednički program svih institucija sa ulogom u civilnom vazduhoplovstvu kao što je određeno ZCV-om, u kome se opisuje državni sistem za regulisanje i upravljanje bezbednošću civilnog vazduhoplovstva.

Standardi za izradu ovog programa su određeni od strane Međunarodne Organizacije za Civilno Vazduhoplovstvo (ICAO), putem Aneksa 19 "Upravljanje bezbednošću" Čikago Konvencije. Ovaj Aneks je stupio na snagu novembra 2013. godine i države članice ICAO-a imaju obavezu potpunog sprovođenja u srednjoročnim planovima rada. Republika Kosovo još uvek nije članica ICAO-a, međutim Zakon o civilnom vazduhoplovstvu obavezuje Kosovo da sprovodi sve Standarde ICAO-a.

Da bi ispunila zahteve NPB, tokom 2016. godine preduzete su dole opisane aktivnosti.

Na inicijativu ACV-a, kao organizacije koja je odgovorna za regulisanje bezbednosti vazdušnog

saobraćaja u Republici Kosovo, i prema predlogu Ministra za infrastrukturu, Odlukom br. 05/96 od. 26. juna 2016. godine, Vlada je imenovala generalnog direktora ACV-a za odgovornog zvaničnika za NPB u Republici Kosovo i osnovala je odbor NPB u ovom sadržaju: Generalni direktor Autoriteta civilnog vazduhoplovstva – rukovodilac, Direktor Odeljenja civilnog vazduhoplovstva u Ministarstvu Infrastrukture – član, Predsednik Komisije za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata – član, Načelnik Agencije za upravljanje vanrednog stanja – član, Direktor Agencije za vazdušno navigacijske usluge - član.

Prvi sastanak Odbora NPB održan je 8. jula, u kojem je odlučeno da se izrade obaveze i odgovornosti odbora i da se na osnovu nivoa rada imenuju zvaničnici iz svih institucija da nastave saradnju i rad u skladu sa zahtevima NPB. U nastavku je izvršena koordinacija za izradu potrebnog zakonodavstva za transponovanje ICAO Aneksa, za koje su ove institucije odgovorne prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu.

Dana 20. oktobra 2016. godine usvojen je priručnik Nacionalnog Programa Bezbednosti za civilno vazduhoplovstvo u Republici Kosovo. Kroz ovaj priručnik, Kosovo predstavlja situaciju što se tiče ispunjivanja uslova NPB-a i pokazuje način upravljanja bezbednošću civilnog vazduhoplovstva u državi. ACV je inicirao i izradio priručnik uz konsultacije sa članovima Komisije NPB-a. Priručnik je potpisan od generalnog Direktora ACV u svojstvu odgovornog zvaničnika NPB.

Dokumenti analize GAP (na srpskom Analiza nedostataka) za NPB su ažurirani kako bi dali poslednje informacije o ispunjavanju zadataka za realizaciju NPB-a. GAP analiza i akcioni plan sada imaju verziju broj 4.

Dana 10. novembra 2016, Generalni direktor je odobrio Priručnik o obavezi za sprovođenje pravilnika o bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu. Ovaj priručnik treba da posluži nadzornom osoblju ACV-a, jer definiše radne procese za sprovođenje propisa od industrije koja reguliše ACV. Priručnik podržava saradnju koju namerava da ima ACV sa operaterima, pri čemu se sprovođenje propisa vrši na volonterski način i proaktivno od njihove strane. Osim procesa saradnje, priručnik opisuje i procese reagovanja u slučaju da operateri ne uspeju ili kasne u sprovođenju bezbednosnih standarda.

7.5 REVIZIJA ZA PROCENU STANJA AERODROMA U ĐAKOVICI

Aerodrom u Đakovici, koji se nalazi oko 5 km severno od grada, obnovljen je od strane italijanskog kontingenta KFOR-a u cilju podrške vojnih vazdušnih aktivnosti misije NATO-a u našoj zemlji. Krajem decembra 2013. godine potpisan je sporazum između Vlade Italije i Vlade Republike Kosovo, kojim je omogućen prenos Aerodroma Đakovica kosovskim vlastima, uključujući i svu radnu opremu. U martu 2015. godine Vlada Kosova donela je odluku o osnivanju Centralnog Javnog preduzeća "Aerodrom Đakovica", a kasnije imenovala i njene rukovodeće strukture.

Na zahtev uprave „Aerodroma Đakovica“, od 25. do 29. aprila 2016. Godine inspektori ACV-a su sprovedli sveobuhvatnu reviziju na aerodromu u Đakovici, za procenu postojeće infrastrukture i opreme: infrastrukture vazdušne oblasti (poletno-sletna staza, staza za taksiranje, zajedno sa odgovarajućim označavanjem, osvetljenje, itd), opreme za navigaciju, infrastrukture protivpožarne zaštite i snabdevanja gorivom, infrastrukture za prihat i otpremu putnika i robe u/od aerodroma, itd.

Tokom procesa revizije analizirana je i konsultovana kompletna dokumentacija i informacije u vezi sa aerodromom u Đakovici i sastavljene su kontrolne liste sa referencom na važeće zakonodavstvo u Republici Kosovo. Plan i delokrug revizije je napravljen i prilagođen na način da ispuni cilj revizije.

Nakon završetka jednonedeljne revizije, odgovorna odeljenja (Aerodromi i UVN) pripremile su i objavile izveštaj koji odražava stanje ovog aerodroma. Izveštaj na albanskom i engleskom jeziku predat je upravi aerodroma kao i ostalim relevantnim državnim institucijama. Prema izveštaju, aerodrom ima jednu poletno-sletnu stazu sa jednom paralelnom stazom za taksiranje. Poletno-sletna staza je 1,799 metara dužine, širine 30 metara i orijentisana u pravcu 17-35. Površina poletno-sletne staze je od asfalta, ramena su široka 7,5 metara, popunjena šljunkom. Terminal aerodroma sastoji se od prostora terminala za putnike i robu, parkinga za avione, prostora za utovar, istovar i prostor za usluge putnika. Aerodrom ima i infrastrukturu za snabdevanje sa električnom energijom i vodom. Mreža za distribuciju vode za razne objekte kao što su terminal za putnike, zgrada za robu, hangar, itd., se vrši preko glavne gradske mreže i putem rezervnog sistema. Za alternativno snabdevanje, na raspolaganju je odvojena mreža za snabdevanjem vodom (podstanica) sa kapacitetom od 20.000 litara. Snabdevanje električnom energijom za terminal i administrativne objekte vrši se putem dva izvora, od podstanice glavne mreže i od sekundarnog sistema, kao alternativa za glavnu mreže. Alternativni sistem se sastoji od 4 generatora sa kapacitetom od 1100 kVA. Sistem aeronautičkog osvetljenja na zemlji i vizuelnih i radio-navigacionih pomagala snabdevaju se električnom energijom glavne gradske mreže i putem generatorskog sistema unutar aerodroma. Isto tako, na ovom aerodromu postoji i infrastruktura i sredstva za spasilačku službu, gašenje požara i snabdevanje aviona gorivom.

Revizorski tim ACV-a i osoblje aerodroma u Đakovici

Inspekcija raspoložive infrastrukture za potencijalno pružanje usluge kontrole letenja i postojeća oprema za navigaciju, komunikaciju i meteorološke usluge, pokazala je da je na aerodromu u Đakovici instaliran mobilni toranj kontrole vazdušnog saobraćaja, potpuno opremljena potrebnim komunikacionim sistemima zemlja-vazduh i radnih pozicija. Aerodrom Đakovica ima na raspolaganju sistem za instrumentalno sletanje i navigacioni sistem NDB (Non-directional Beacon) koji piloti koriste kao pomoć pri navigaciji. Aerodrom je opremljen i sa meteorološkom opremom za merenje pritiska, temperature, pravca i brzine vetra, vlažnosti i visine oblaka.

Revizorski tim ACV-a sa zadovoljstvom je zapazio da je osoblje aerodroma sa posebnom posvećenošću održavalo sisteme i prateću dokumentaciju, iako je aerodrom bio dve godine izvan funkcije. Trenutno, aerodrom je zatvoren za rad.

7.6 PITANJA VAZDUHOPLOVSTVA VEZANA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE

a) Nacionalni program za sprovođenje SSP-a

Dana 27. oktobra 2015. je potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Kosova i Evropske Unije. Sporazum predviđa i obaveze u vazдушnom saobraćaju, čineći Sporazum ZEVP-a njegovim integralnim delom. Pod rukovodstvom Ministarstva za evropske integracije (MEI), institucije Republike Kosova, uključujući ACV, daju doprinos u izradi, a zatim sprovode na godišnjem nivou Nacionalni program za sprovođenje SSP-a (NPSSSP), koji proističe iz preuzetih obaveza potpisivanjem ovog sporazuma i procesom unapređenja evropskih integracija.

U sprovođenju ovog plana, ACV je realizovao tri zakonodavne mere i jednu meru sprovođenja tokom godine izveštavanja. S druge strane, 17 zakonodavnih mera je planirano da se realizuje tokom 2017. godine, od kojih je 8 potpuno novih mera.

b) Državni izveštaj Evropske komisije za Kosovo

Evropska komisija je objavila Izveštaj o Kosovu 9. novembra 2016. godine. Što se tiče vazduhoplovstva, u ovom izveštaju se navodi da je Kosovo ostvarilo značajan napredak u usklađivanju sa EU Acquis-om i sprovelo je skoro sve zahteve iz prve prelazne faze Sporazuma ZEVP, izuzev malog broja odredbi u oblasti ekonomske regulacije. Za zakonodavstvo 'Jedinstvenog evropskog neba' (SES), navodi se da je Kosovo završilo usklađivanje i sprovođenje zakonodavstva SES I, i da je učinilo napredak u SES II. Takođe se naglašava da nisu još potpisani Radni aranžmani sa Evropskom agencijom za vazduhoplovnu bezbednost.

U izveštaju se dalje navodi da je došlo do određenog napretka u sprovođenju Zakona o Agenciji za vazdušno navigacijske usluge. Ipak, primenljivo zakonodavstvo još uvek treba da se doavrši, uključujući kriterijume za rukovodeće pozicije. Pružalac usluga vazdušne navigacije je sertifikovan, zaključuje Izveštaj u vezi sa vazduhoplovstvom.

c) Sektorski i plenarni sastanak u okviru DPSP-a

15. januara 2016. godine, ACV je dao svoj doprinos u pisanoj formi u izveštaju kojeg je MEI poslala EK-u u pripremi sektorskog sastanka Komisije za životnu sredinu, prevoz, energiju i regionalnu saradnju u okviru Dijaloga o procesu stabilizacije i pridruživanja (DPSP), održanog 25. februara 2016. godine u Briselu. Kao odgovor na zahtev EK-a, ACV je izvestio o sertifikaciji AVNU-a, razvojima tokom sprovođenja ZEVP-a, međunarodnoj saradnji koja obuhvata i Inicijativu JSPA, saradnju sa Albanijom i Projekat EASA-IPA 3, i sertifikaciju vazdušnih operatera.

Ovo izveštavanje je verbalno dopunjeno tokom sastanka 25. februara o izveštavanju transpozicije Uredbe (EK) br. 1070/2009, i Uredbe (EK) br. 1794/2006. U objavljenom Nacrtu izveštaja sa sastanka, kao preostale akcije se navode „ispunjavanje nekoliko preostalih zahteva iz Faze I ZEVP-a, kao što je Direktiva o radnom vremenu“ i „sprovođenje Zakona o Agenciji za vazdušno navigacijske usluge, sa fokusom na zapošljavanje osoba i ključne izvore“, oba pitanja koja nisu u delokrugu ACV-a.

Dana 27. decembra 2016. godine, ACV je izvestio MEI o pripremi sastanka Pododbora SSP-a za prevoz, životnu sredinu, energiju, i regionalnu saradnju, koji se održava krajem februara 2017. godine u Prištini.

7.7 REAKCIJA NA DRŽAVNU POMOĆ MAKEDONIJE KOJU PRUŽA AVIO KOMPANIJAMA

U 2012. godini, Republika Makedonija je uspostavila trogodišnju finansijsku šemu za podsticaj poslovanja za jednu niskotarifnu avio kompaniju. Ova šema je nastavljena u 2014. godini za period 2015-2018. S obzirom da donacija Vlade Makedonije za dobitnika ovog tendera može predstavljati kršenje propisa EU-a u oblasti konkurencije i državne pomoći, i uzimajući u obzir negativni uticaj koje ove subvencije mogu imati na poslovanje MAP „Adem Jashari“, ACV i MI su uputili ovo pitanje različitim nivoima, direktno Makedoniji i Evropskoj komisiji. Kako je izveštavano u tački 7.3, ovo je bila tema razgovora i na devetom sastanku Zajedničkog komiteta Sporazuma ZEVP, koji je održan 28. januara 2016. u Prištini. Ipak, kosovske vlasti nisu dobile bilo kakvu odluku EK-a o pokrenutom pitanju.

Dana 13. jula 2016, Generalni direktor je poslao Evropskoj komisiji pravnu studiju, koju je izradio ACV, gde se dalje izgrađuje i ažurira slučaj koji elaboriše državnu pomoć koju je Vlade Makedonije dala i kako ona utiče na nelojalnu konkurenciju prema MAP „Adem Jashari“.

21. septembra je odgovorio g. Carlos Bermejo Acosta, rukovodilac jedinice za pitanja vazduhoplovstva i međunarodnog prevoza u EK, koji kaže da je naložio svojim službama da procesiraju ovu informaciju u konsultaciji sa odgovarajućim odeljenjima Komisije. Informacija je zaista važna za dalje razmatranje ovog pitanja, piše u pismu g. Acosta. „Molimo vas, budite sigurni da će Komisija učiniti sve da spreči bilo kakvo narušavanje konkurencije u Zajedničkom vazduhoplovnom području i da se obezbedi usklađenost sa primenljivim odredbama prava EU-a“, zaključuje on. Do kraja ove godine, ACV nije dobio nikakav zaključak sa ovog razmatranja EK-a.

U državnom izveštaju o Makedoniji za 2016. godinu, Evropska komisija naglašava da se „zabrinutosti o mogućoj državnoj pomoći u sektoru vazduhoplovstva trebaju da se reše“.

7.8 MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA

ACV je blisko sarađivao sa drugim institucijama koje su odgovorne za civilno vazduhoplovstvo u Republici Kosova, tako da čitav regulativni i nadzorni sistem države funkcioniše u koordinaciji i u skladu sa najboljim međunarodnim standardima i praksama. Takođe, po potrebi je pružana stručna pomoć u oblasti civilnog vazduhoplovstva drugim državnim institucijama.

a) Saradnja sa Skupštinskom komisijom za ERITI

25. oktobra 2016, Skupštinsku komisiju za Ekonomski razvoj, infrastrukturu, trgovinu i industriju je posetio Autoritet civilnog vazduhoplovstva, u okviru svojih aktivnosti nadzora nezavisnih agencija koje izveštavaju Skupštini.

Odbor je dočekaao Nadzorni odbor ACV-a, na čelu sa g. Samet Dalipi, i menadžment ACV-a, na čelu sa generalnim direktorom. Predsedavajući odbora i Generalni direktor ACV-a upoznali su Komisiju o aktivnostima ACV-a tokom ove godine, dostignućima tokom sprovođenja zakonodavstva EU-a, ali i o izazovima sa kojima se suočava ACV.

Tokom sastanka predsednik Skupštinske komisije, g. Muhamet Mustafa je čestitao ACV-u na dosadašnjem radu i potvrdio je posvećenost Komisije u pružanju podrške i u realizaciji nekih od strateških ciljeva, kao što je članstvo u ICAO i usklađenost zakonodavstva sa onim iz EU-a. Tokom sastanka se razgovaralo i o drugim važnim pitanjima u delokrugu ACV-a.

Poseta Skupštinske komisije za ERITI

b) Saradnja sa Ministarstvom infrastrukture

Kao što je propisano Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu, ACV je savetovao Ministra infrastrukture i Odeljenje civilnog vazduhoplovstva u ovom ministarstvu u sprovođenju obaveza koje proizilaze iz ovog zakona.

ACV je deo radne grupe o Nacionalnoj strategiji civilnog vazduhoplovstva, imenovan od strane ministra MI-a, i u ovom svojstvu pružao je podršku MI-u i dao doprinos u radu ove grupe.

ACV je takođe podržao MI u analizi Memoranduma o razumevanju između MI-a i Ministarstva infrastrukture Mađarske o avio uslugama Budimpešta – Priština.

c) Saradnja sa ministarkom za dijalog

I tokom 2016. godine, ACV je nastavio kad god je bilo potrebno da pruža stručnu podršku u okviru aktivnosti za normalizaciju vazdušnog prostora Kosova i priprema strateške dokumente za eventualni dijalog sa Srbijom u oblasti avio prevoza, posredstvom EU-a.

Na zahtev ministarke za dijalog, 18. januara 2016. godine, generalni direktor je bio deo delegacije Republike Kosova, na čelu sa ministarkom Tahiri, na informativnom sastanku sa NATO-m i EU-om u vezi sa očekivanim temama dijaloga o normalizaciji odnosa sa Srbijom u oblasti civilnog vazduhoplovstva.

ACV je izradio koncept-dokument za Ministre g. Lutfi Zharku i gđu. Edita Tahiri o normalizaciji niskog vazdušnog prostora Republike Kosova, pre njihovog sastanka sa predstavnicima međunarodnog štaba NATO-a, 24. septembra 2016. godine u Prištini. Sastanak je održan na zahtev ovih drugih u cilju razgovora sa predstavnicima Vlade Republike Kosova o planu NATO-a za normalizaciju niskog vazdušnog prostora Kosova, i u ovom pogledu, dobijanje saglasnosti nadležnih ministara o početku serije tehničkih sastanaka između Agencije za vazdušno navigacijske usluge Kosova i Agencija za usluge vazdušne navigacije Srbije i Crne Gore, posredstvom međunarodnog štaba NATO. Još nije održan nijedan sastanak sa srpskom stranom.

d) Saradnja sa KFOR-om

Veoma bliska saradnja sa vazduhoplovnom jedinicom KFOR-a (J3 Air) je nastavljena, a posebno u vezi sa normalizacijom niskog vazdušnog prostora Kosova, za koju KFOR ima značajnu odgovornost, kao

i odobrenjem letova opšteg vazduhoplovstva i koordinacijom aktivnosti koje se tiču funkcionisanja sistema za bespilotne letelice (dronove).

e) Saradnja sa KIVNI-om

ACV je pružao stručnu pomoć Komisiji za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata (KIVNI) u okviru Kancelarije premijera u vezi sa istragom nesreće avio kompanije „Turkish Airlines“, od 2. maja 2016, u Prištini.

f) Saradnja sa aeronautičkim organizacijama na Kosovu

Tokom 2016. godine ACV je održavao brojne zajedničke sastanke sa Aeronautičkim savezom Kosova. Ovi sastanci su imali za cilj koordinaciju aktivnosti vezanih za razvoj opšteg vazduhoplovstva, licenciranja novih sportskih pilota, kao i mogućnosti korišćenja sportskih aerodroma na teritoriji naše zemlje, sa posebnim naglaskom na mogućnost korišćenja sportskog aerodroma Batlave u Dumošu.

Inspektori ACV-a su takođe blisko saradivali sa organizacijom za obukz za paraglajding, Kosovo Fly Academy (KFA), kako tokom procesa njihove sertifikacije, tako i tokom pripreme faze koju je KFA preduzeo za izgradnju piste i drugih pratećih objekata u opštini Istok.

g) Saradnja sa Policijom Kosova

Organizovani su brojni sastanci sa službenicima Policije Kosova (PK) vezano za strategiju na nivou države u pogledu izveštavanja i postupcima za reagovanje u slučajevima osvetljenja letelica laserima u vazдушnom prostoru Republike Kosova. Na ovim sastancima radilo se na unapređenju „Sporazuma o razumevanju i obostrane saradnje“, koji je potpisan između ACV-a, PK-a i AVNU-a. Dana 13. juna 2016. godine, u školi „Xhavit Ahmeti“ u Gnjilanu, inspektor vazdušnih operacija u ACV-u, u saradnji sa jedinicom KFOR-a i Policijom Kosova, učestvovao je u kampanji za podizanje svesti na temu „Ometanje letelica laserom“. Osim toga, službenici ACV-a i Policije Kosova su organizovali četiri sastanaka u vezi sa osoba koje upravljaju sistemima bespilotnih letelica (dronovima). Na ovim sastancima su usklađene procedure za izdavanje dozvola operaterima dronova od strane ACV-a, kao i procedure za reagovanje i izricanje kaznenih mera u slučajevima kršenja zakona od strane operatera.

h) Saradnja sa Regulatornim uredom za energiju

Dana 3. novembra 2016. godine, Generalni direktor ACV-a, g. Dritan Gjonbalaj, i g. Krenar Bujupi, v.d. Predsednika odbora Regulatornog ureda za energiju (RUE), potpisali su Memorandum o saradnji između dva regulatora. Cilj ovog memoranduma je razmena iskustava tehničkog osoblja u oblasti ekonomske regulacije.

Ceremonija potpisivanja Memoranduma o saradnji

7.9 AKTIVNOST ACV-A NA MEĐUNARODNOM POLJU

ACV je učestvovao u gotovo svim regionalnim inicijativama civilnog vazduhoplovstva. Ovi forumi imaju poseban značaj za našu zemlju, znajući da Republika Kosova i dalje nije punopravni član međunarodne porodice naroda u oblasti civilnog vazduhoplovstva. Iskoristili smo svaku mogućnost da predstavimo rad naših organa i da produbimo saradnju sa ACV-ima drugih zemalja. Međutim, s obzirom da naša zemlja još nije imala mogućnosti da stupi u ugovorne odnose sa EU-om u oblasti

civilnog vazduhoplovstva (npr. radni aranžmani sa EASA-om), i dalje postoje ozbiljne prepreke u našem tretmanu kao potpuno ravnopravnog partnera sa drugim ACV-ima u regionu.

a) Bilateralna saradnja u oblasti civilnog vazduhoplovstva

ACV pridaje veliki značaj saradnji sa partnerskim vlastima regiona, uzimajući u obzir da sve zemlje zapadnog Balkana prolaze kroz isti izazov – usklađivanje zakonodavstva, propisa i standarda civilnog vazduhoplovstva sa onima iz EU-a. Da bi ozvaničili ovu saradnju, potpisani su brojni tehnički sporazumi o tehničkoj saradnji od osnivanja ACV-a u 2009. godini.

- Bilateralna saradnja sa Albanijom

U okviru sporazuma sa Autoritetom civilnog vazduhoplovstva Albanije (ACVA), nastavljena je bilateralna saradnja između dva regulatorna autoriteta.

Delegacija Direkcije za vazдушnu bezbednost ACVA je od 12-15. aprila 2016. posetila svoje kolege u ACV Kosova. Službenici oba autoriteta su se složili da se ova saradnja produbi kroz zajedničke revizije operatera, licenciranje osoblja i razmenu nastavnih materijala i druge tehničke dokumentacije. U tom smislu, inspektori Odeljenja za sigurnost letova (OSL) zajedno sa inspektorima ACVA, su tokom oktobra izvršili dvanaest zajedničkih inspekcija stranih vazduhoplova na platformi (SAFA) u Međunarodnom aerodromu u Tirani „Nënë Tereza“. Ova saradnja je omogućila, između ostalog, razmenu iskustava i znanja stručnjaka, koji će pomoći u neprekidnom rastu nivoa bezbednosti i standarda vazduhoplovstva u obe države, kao i procesa integrisanja u međunarodne mehanizme kao što je EASA.

U decembru, osoblje Odeljenja za aerodrome ACV-a Albanije je bilo u Prištini da razgovara, između ostalog, o rizicima vazduhoplova od udara životinjskog sveta u početnoj fazi poletanja. Za tu svrhu, posećena je jedinica za upravljanje životinjskim svetom u MAP „Adem Jashari“, u cilju predstavljanja praktičnih mera koje operater preduzima za sprečavanje ovih rizika.

Takođe u decembru, četiri službenika Direkcije za razvoj avio prevoza ACVA realizovalo je radnu posetu u Prištini, u cilju razmene iskustava sa Odeljenjem za međunarodnu saradnju i ekonomsku regulaciju ACV-a Kosova, u izveštavanju statistika avio prevoza i praćenju sprovođenja sporazuma ZEVP-a.

Inspektori za SAFA Kosova i Albanije na aerodromu „Nënë Tereza“ u Tirani

- Bilateralna saradnja sa Hrvatskom

Dva službenika ACV-a, odgovornih za ekonomsku regulaciju, i dva odgovorna službenika za finansije i budžet iz AVNU-a, posetili su u januaru Hrvatsku, kako bi se sastali sa svojim kolegama iz ACV-a Hrvatske i Pružaoca usluga vazdušne navigacije Hrvatske „Croatia Control“. Cilj ovih sastanaka je bio praktična obuka u sprovođenju evropske uredbe za utvrđivanje terminalne tarife za navigaciju, čije je sprovođenje počelo na Kosovu početkom 2016. godine, dok Hrvatska ima višegodišnje iskustvo u njenom sprovođenju. Stečena znanja tokom ovih sastanaka su bila veoma korisna tokom procesa utvrđivanja tarife terminale jedinice u Republici Kosovo za 2017. godinu, koju je ACV obavila po prvi put. Detaljnije o ovom procesu možete pročitati u sekciji 7.10 (d) ovog Izveštaja.

- Bilateralna saradnja sa Francuskom

Na osnovu Memoranduma o tehničkoj saradnji, koji je potpisan 20. septembra 2012. godine između ACV-a i Generalne direkcije civilnog vazduhoplovstva Francuske, tokom 2016. godine nastavljena je tehnička saradnja između organa dveju zemalja, koja je više imala karakter izgradnje stručnih kapaciteta ACV-a i AVNU-a. Inspektorima ACV-a je obezbeđeno besplatno učešće u 6 tehničkih radionica, uglavnom u oblasti vazdušne navigacije, organizovanih od Nacionalne škole civilnog vazduhoplovstva – ENAC (Ecole Nationale de l’Aviation Civile) u Tuluzu. Takođe, u junu je jedan stručnjak usluga vazdušne navigacije iz ACV-a Francuske podržao inspektore vazdušne navigacije ACV-a tokom revizije koju su oni izvršili nad Agencijom za vazdušno navigacijske usluge, pre nego što su preporučili njenu sertifikaciju.

b) Regionalna multilateralna saradnja

Regionalne multilateralne saradnje između aeronautičkih organa su se dokazale kao dodatna vrednost, zbog raznih koristi od razmene iskustava i ekspertize u svim oblastima civilnog vazduhoplovstva. Osim trilateralne saradnje sa Albanijom i Makedonijom, u nastavku su opisane aktivnosti u okviru regionalne inicijative JSPA.

- Saradnja sa Albanijom i Makedonijom

Dana 22. novembra 2016. godine, Generalni direktor je održao radni sastanak sa novim direktorom Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Albanije, g. Flamur Çelaj, i generalnim direktorom Agencije civilnog vazduhoplovstva Makedonije, g. Goran Jandreoski. G. Gjonbalaj je čestitao g. Çelaj novu dužnost i ponovio je posvećenost ACV-a na dalje produbljivanje odlične saradnje između ACVK-a i ACVA-a. Takođe se zahvalio g-dinu. Jandreoski za dobru saradnju između dva autoriteta, u skladu sa Memorandumom o razumevanju, koji su potpisali nekoliko godina ranije generalni direktori civilnog vazduhoplovstva tri države.

Troje direktora su se složili za još intenzivniju saradnju i razmenu iskustava između osoblja, u cilju pune integracije naših zemalja u Zajedničko evropsko vazduhoplovno područje.

- Inicijativa za stvaranje zajedničke zone za pružanje usluga

Inicijativa za stvaranje zajedničke zone za pružanje usluga (JSPA) je regionalni projekat koji je započeo u 2013. godini. Ova inicijativa ima za cilj stvaranje uslova za dublju saradnju između ACV-a i pružaoca usluga vazdušne navigacije u regionu, pogotovo u sprovođenju zahteva koji proizlaze iz stvaranja Jedinstvenog evropskog neba.

Tokom 2016. godine su realizovane dve aktivnosti u okviru pripreme grupe inicijative JSPA:

- Sastanak pripreme grupe Inicijative JSPA, održan je 10. maja u Budimpešti, Mađarska. Na sastanku su učestvovali predstavnici sekretarijata programa ISIS II, RCC-a, Albanije, Crne

Gore, Mađarske i Kosova. Tokom sastanka, predložen je sporazum o saradnji, koji pruža opšti okvir saradnje između država učesnica. Diskutovalo se i o saradnji JSPA-RCC (ang. Regional Cooperation Council, srb. Savet o regionalnoj saradnji) vezano za SES 2020 (o dostignućima, planovima, aktivnostima i finansijskoj podršci) kao i o aktivnostima i planovima koji će se preduzeti do kraja 2016. godine.

- U Beču, Austrija, 15. maja održao se sastanak radne grupe za razmenu stručnjaka i autoriteta vazduhoplovstva, koji je organizovala Inicijativa JSPA u saradnji sa RCC-om. Osim sastanka, učesnici su učestvovali i na konferenciji za vazdušni prevoz na Zapadnom Balkanu, takođe organizovan od strane JSPA i RCC. Konferencija je održana 16. decembra u Beču i uglavnom je pokrivala teme vezana za integrisanje regionalnog prostora Balkana u evropski i usklađivanje strategija vazdušnog prevoza.

c) Koordinacija tehničke pomoći u oblasti vazduhoplovstva

ACV je kontakt tačka za brojne projekte tehničke pomoći u vazduhoplovstvu, koje našoj državi pruža EU u okviru dostupnih instrumenata za države koje ciljaju članstvo u EU. Tokom 2016. godine, ACV je imalo koristi od sredstava EU-a kroz Program ISIS II, Projekat EASA IPA 3, projekat BEYOND i instrument za tehničku pomoć TAIEX.

• Program ISIS II

Program ISIS (Sprovođenje jedinstvenog evropskog neba u jugoistočnoj Evropi) je inicijativa finansirana od strane Evropske Komisije za podršku država Jugoistočne Evrope u sprovođenju Jedinstvenog evropskog neba (SES) i sporazuma ZEVP. Glavni ciljevi ovog programa su jačanje i razvoj Nadzornih nacionalnih organa (NNO) u regionu, transponovanje zakonodavstva SES u zakonodavni okvir država regija, sprovođenje kulture bezbednosti i stvaranje standarda za obuku. ACV je deo ovog programa od potpisivanja sporazuma ISIS između zemalja regiona i Evropske komisije, u aprilu 2008. godine. Program ISIS II je nastavak uspešnog programa ISIS I, koji je imao u fokusu zakonodavni paket SES I. Cilj Programa ISIS II je pružanje tehničke podrške državama regiona u fazi planiranja i pripreme potpunog sprovođenja sheme performansi za vazduhoplovne usluge od 2020 pa na dalje. Dole su navedene dve aktivnosti održane u okviru ovog programa:

- U Prištini su 19. maja stručnjaci programa održali radionicu za osoblje ACV-a i AVNU, koje su uključene u sprovođenje Sheme performansi. Cilj radionice je bio upoznavanje sa Početnim planom performansi (2017-2019), šta treba da sadržava i kako države treba da ga izrade. Države koje su potpisale ZEVP obavezale su se da dostave EK-u početni plan performansi do 1. oktobra 2016. godine i, kako se može dole pročitati, ACV ju je ispunio na vreme.
- Na poziv Evropske Komisije, 2. juna 2016. godine, Generalni direktor je učestvovao na finalnom sastanku Upravnog organa za Program ISIS II. Ovaj sastanak je održan u Tirani, gde su učestvovali predstavnici ACV-a država korisnica ovog programa i predstavnici ICAO-a, u svojstvu posmatrača. Tokom sastanka najavljen je i završetak ovog programa u februaru 2017.

• Projekat EASA IPA 3

Projekat tehničke pomoći finansiran od strane EU-a, kojeg sprovodi EASA, počeo je krajem 2015. godine a završava 30. juna 2017. godine. Projekat EASA IPA 3 je nastavak dva prethodna projekata, od kojih je Kosovo imalo koristi tokom 2009-2014, i ima za cilj razvoj održivog sistema nadzora civilnog vazduhoplovstva u državama koje su potpisale Sporazum o ZEVP i Turske. Tokom 2016. godine, stručno osoblje ACV-a je imalo koristi od sledećih aktivnosti:

1. Seminar za visoki menadžment, održan 23-26. maja 2016. godine;
2. Seminar za srednji menadžment, održan 7-10. juna 2016. godine;
3. Obuka na radnom mestu vezano za licenciranje osoba koje održava vazduhoplove, održan 19 i 20. maja 2016. godine;
4. Radionica o bezbednosti piste, održana 28 i 29. juna 2016. godine;
5. Obuka na radnom mestu za inspektore plovidbenosti, održana 6-8. septembra 2016. godine;
6. Radionica o Uredbi br. 139/2014 EASA-s o aerodromima, održana 4 i 5. oktobra 2016. godine;
7. Sedmi Pan-Evropski sastanak, održan 14 i 15. novembra 2016. godine;
8. Drugi sastanak Upravnog odbora projekta, održan 16. novembra 2016. godine.

- Projekat BEYOND

BEYOND je projekat međunarodne saradnje finansiran od strane Evropske Komisije putem Evropske agencije za globalni sistem satelitske navigacije (eng. European GNSS Agency - GSA), koji predstavlja važno sredstvo za podršku GSA u sprovođenju Evropskog globalnog sistema za satelitsku navigaciju Galileo. Kosovo je korisnik ovog projekta, dok su se tokom 2016. godine održale dve dole navedene aktivnosti:

- U Podgorici, Crna Gora, 23. februara 2016. godine, održana je radionica pod nazivom "PBN Strategija u GNSS". Tema ovog sastanka bavila se predstavljanjem ostvarenog dosadašnjeg rada od strane učesnika, u okviru ovog projekta.
- U Rimu, Italija, 27. maja 2016. godine, održala se radionica pod nazivom "Budući Scenariji". Teme ovog sastanka su bile: sažetak budućih scenarija za EGNSS, učinak LVP200 i zona pokrića, poboljšanje performanse uz korišćenje Galileo-a i duple frekvencije.
- Tehnička pomoć TAIEX

Tokom 2016, ACV je bila korisnica nekoliko radionica i obuka finansiranih od strane TAIEX, kao što sledi:

- ACV Makedonije je 3-4. februara 2016. godine u Skoplju organizovala regionalnu radionicu o zakonodavstvu EU-a u oblasti plovidbenosti. Na poziv TAIEX-a, obuku su pohađali inspektori bezbednosti leta ACV-a;
- ACV Makedonije je 20-21. aprila 2016. godine, u Skoplju organizovala regionalnu radionicu za zakonodavstvo EU u oblasti tarifa na aerodromu i UVN. Na poziv TAIEX-a, obuku su pohađali službenici ekonomskog regulisanja ACV-a;
- ACV Kosova je 13-15. septembra 2016. godine organizovala u Prištini radionicu na temu "Dizajniranje i optimizacija vazdušnog prostora". Na radionici su učestvovali predstavnici iz ACV-a, AVNU-a, Albanije, Crne Gore, Makedonije, Mađarske i Republike Češke.;
- Inspektori aerodroma ACV-a su od 12-16. septembra 2016, bili na studijskoj poseti u Edinburgu, Škotska, vezano za spasilačke i vatrogasne usluge na aerodromima.

7.10 REGULATORNA AKTIVNOST

Osnovna funkcija ACV-a je nadzor i regulisanje aktivnosti civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo, u cilju garantovanja bezbednih operacija u skladu sa važećim standardima. To se postiže putem inspekcije, revizije, licenciranja i sertifikacije. ACV ima profesionalno i nadležno osoblje za regulisanje civilnog vazduhoplovstva u zemlji. Republika Kosovo ima Zakon za civilno

vazduhoplovstvo, koji Evropska komisija smatra kao model zakona za sve zemlje Zapadnog Balkana. Regulatorna aktivnost ACV-a uključuje bezbednost civilnog vazduhoplovstva uopšte i ekonomsku regulaciju aerodroma i pružaoca usluga vazdušne navigacije u Republici Kosovo. U nastavku će biti predstavljen kratak pregled regulatornih aktivnosti ACV-a u oblasti bezbednosti vazduhoplovstva, podeljenih u sledeće kategorije: sigurnost leta, usluge vazdušne navigacije i aerodromi. Takođe, biće predstavljen pregled za aktivnosti ekonomske regulacije na aerodromima, pružaoca usluga vazdušne navigacije i pružaoca zemaljskih usluga na aerodromu.

Studijska poseta inspektora za aerodrome u Škotskoj, realizovana pomoću instrumenta TAIEX

a) Sigurnost leta

Tokom 2016. godine, Odeljenje za sigurnost leta (OSL) je intenzivno radilo na izradi 16 nacrti pravilnika koje proističu iz poslednjeg ažuriranja Sporazuma za zajednički evropski vazduhoplovno područje. Očekuje se da svi ovi nacrti pravilnika stupe na snagu tokom 2017. Pored toga, OSL je intenzivno radilo na izradi novih materijala smernica, koje olakšavaju primenu novih pravilnika. Postoji ukupno 4 nova priručnika, zajedno sa oko 200 obrazaca, procedura i relevantnih kontrolnih lista, koja su izrađena i počele da se sprovede.

- Inspekcija stranih vazduhoplova na platformi

U skladu sa članom 50. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, inspektori za sigurnost leta ACV-a su izvršili 54 inspekcije sigurnosti vazduhoplova stranih operatera (SAFA - Bezbednosna procena stranih vazduhoplova), koji posluju u MAP "Adem Jashari".

Izvršena je inspekcija aviona sledećih avio-kompanija: Austrian Airlines (AUA); Bulgaria Air (LZB); Time Air (TIE); Easy Jet Switzerland SA (EZY); Smartlynx Airlines (ART); Germanwings (G6); Adria Airways (ADR); EasyJet Airline Ltd UK (EZY); Belair Airlines AG (BHP); Pegasus Hava Tasimaciligi A.S. (PGT); Germania Flug (GSW); Travel Servis 'Skytravel' (TVS); Germania Fluggesellschaft (GMI);

MHS Aviation GmbH (MHV); SunExpress (SXS); SunExpress/i huazuar te Turkish Airlines (THY); Corendon Airlines (CAI); Freebird Airlines (FHY); OnurAir (OHY); Norwegian Air Shuttle AS (NAX); AviroAir Airlines (AVG); Air Bucharest (BUR); Swiss International Air Lines (SWR); Scandinavian Airlines System (SAS); Air Alliance Express (YYY); Helvetic Airways AG (OAW); Atlasjet Airlines (KKK); Tuifly (TUI); Aviostart Ltd (VSR); JetairFly (JAF); Croatia Airlines (CTN); Air Pink (PNK); Cobrex (CBX); Aero-Dienst (AND); Jet Story Sp. (JDI); Edelweiss (EDW); Balkan Bulgarian Airlines (LAZ); Fly 365 Aviation (FLA); SprintAir (SRN); Enter Air (ENT); Small Planet (LLX); Bul Air (BVL) i SunExpress Deutschland (SXD).

Inspektor ACV-a tokom SAFA inspekcije vazduhoplova na platformi MAP-a

Tokom ovih inspekcija nije utvrđen nijedan nalaz treće kategorije (sa velikim uticajem na bezbednost), ili nalaz druge kategorije (sa značajnim uticajem na bezbednost). Utvrđena su samo dva nalaza prve kategorije (sa malim uticajem na bezbednost), za koje je obavešten pilot komandir i traženo je preduzimanje odgovarajućih mera.

- Revizije vazduhoplovnih operatora

Dana 23. maja 2016. godine, inspektori Odeljenja za sigurnost leta su izvršili reviziju organizacije "Kosovo Fly Academy" za procenu ispunjavanja uslova za sertifikaciju kao organizacije za obuku za paraglajdere. 14. juna 2016. godine, "Kosovo Fly Academy" je sertifikovana kao odobrena organizacija za obuku paraglajdera.

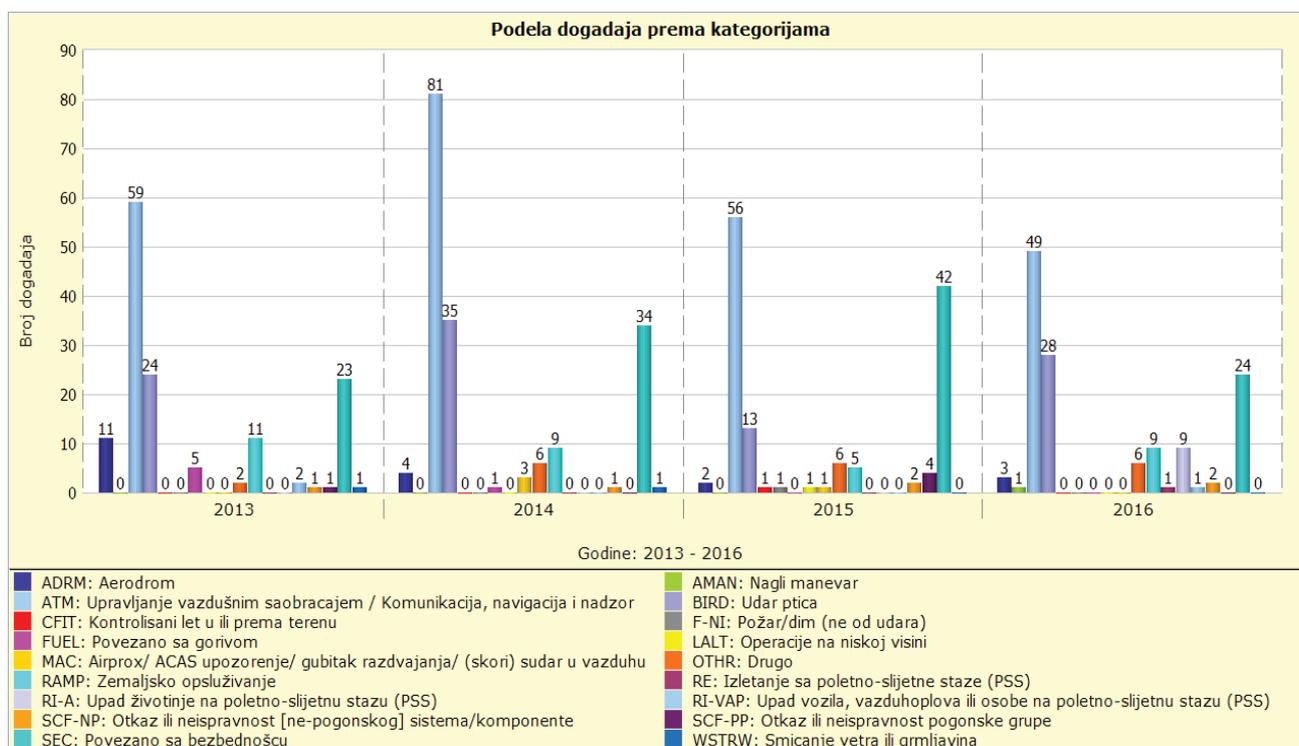
Sledeće organizacije su revidirane u cilju nastavka sertifikata kao Odobrene organizacije za obuku za opasnu robu:

- 24. novembra 2016. godine, revizija Fakulteta primenjenih nauka "Tempulli";
- 8. decembra 2016. godine, revizija MAP "Adem Jashari";
- 23. decembra 2016. godine, revizija Turske avio-kompanije "Turkish Airlines".

• Prijavljivanje događaja u vazduhoplovstvu

U cilju povećanja bezbednosti sprečavanjem nesreća i incidenata, ACV upravlja sistemom prijavljivanja događaja u civilnom vazduhoplovstvu, kojim prikupljaju podatke od značaja za bezbednost civilnog vazduhoplovstva, vrši njihovu obradu, istraživanje, analizu, čuvanje, razmenu i distribuciju, bez pripisivanja krivice ili odgovornosti. Ova aktivnost ne uključuje ozbiljne incidente i nesreće, koje su pod nadležnošću KIVNI. Na osnovu analize prikupljenih podataka, ACV identifikuje rizike koji mogu ugroziti bezbednost vazduhoplova i lica unutar ili izvan njih, i pravovremeno preduzima adekvatne mere bezbednosti.

Događaji koji mogu predstavljati značajan rizik po bezbednost vazduhoplovstva i koji se odnose na rad vazduhoplova; tehničke uslove, održavanje i popravke vazduhoplova; usluge i uređaje vazdušne navigacije; i aerodrome i uslugena zemlji, obavezno treba da se izveštavaju od strane relevantnih osoba koje su uključene u ove četiri kategorije vazduhoplovstva. Detalji događaja, koji mogu da ne budu uključeni u obaveznom izveštavanju, kao i druge informacije koje se odnose na bezbednost, a koje su ocenjene od strane izveštivača kao realna ili potencijalna pretnja za bezbednost vazduhoplovstva, prikupljaju se kroz dobrovoljno izveštavanje drugih lica koja nisu uključena u četiri gore navedene kategorije.

Grafikon izveden iz baze podataka - Podela prijavljenih događaja po kategoriji (oblasti vazduhoplovstva)

Tokom 2016. godine, ACV je primio 130 prijavi o događajima u vazduhoplovstvu. Ovaj broj je manji od broja događaja prijavljenih tokom zadnjih četiri godina (132 događaja u 2015. godini, 174 u 2014. i 134 u 2013. godini). Dana 4. avgusta, ACV je obradio jubilarni hiljaditi događaj od 2006. godine, a do kraja 2016. godine ovaj broj je dostigao do 1.063 događaja.

Iz grafikona se može videti da je nastavljen trend opadanja događaja vezanih sa upravljanjem vazдушnim saobraćajem (ATM), dok je broj udara ptica (BIRD) nakon pada, ponovo vraćen u prosečno visokom nivou. Takođe, može se primetiti da laserski napadi (osvetljenje vazduhoplova sa laserskom svetlošću), uključeni u kategoriji (SEC), su znatno opali približavajući se nivou 2013. godine. U 2016. godina pojavila se nova kategorija (RI-A), neprijavljena u prethodne tri godine, u

odnosi se na izlazak životinja na poletno-sletnu stazu i druge manovarske površine u MAP "Adem Jashari", gde je prijavljeno 8 događaja ulaska pasa i jedan događaj ulaska ptica. Takođe, pojavio se i jedan novi događaj, neovlašćena aktivnost dronom. Tokom 2016. godine prijavljena su dva takva događaja, koji su uključeni u kategoriju Ostalo (OTHR). Tri od prijavljenih događaja su uključena u dve kategorije.

- Transport opasne robe vazdušnim putem

U skladu sa članovima 57. i 59. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu i članom 8.1 Uredbe br. 8/2014 o uslovima i načinu transporta opasne robe vazdušnim putem u Republici Kosovo, tokom 2016. godine izdato je ukupno 58 dozvola za transport pošiljki sa opasnom robom vazdušnim putem. Ove dozvole su izdate raznim kompanijama prethodno licenciranih od strane MUP-a za uvoz oružja i municije. Od ukupnog broja, 54 dozvola je izdato kompaniji "Turkish Airlines", tri dozvole izdato je "Pegasus Hava Tasimaciligi A.S.", i jedna dozvola je izdata "Croatia Airlines".

Ove dozvole su izdate aviokompanijama koje vrše prevoz pošiljki za primaoca robe na Kosovu, koji su prethodno licencirani i poseduju dozvolu od strane MUP-a za uvoz oružja i municije.

ACV je fokusiran na sprovođenju zakonskih zahteva koji proizilaze iz Uredbe br. 8/2014 o uslovima i načinu transporta opasne robe vazdušnim putem, vezano za sertifikaciju vazdušnih operatora koji transportuju opasnu robu vazdušnim putem i pružaoca usluga zemaljskih usluga i agenata za obradu opasne robe. Povodom toga, 7. septembra 2016. godine, jedan inspektor plovidbenosti vazduhoplova ACV-a je učestvovao za okruglim stolom na temu "Univerzalne usluge i njihova liberalizacija u jednom konkurentnom poštanskom tržištu", u organizaciji Koledža "Tempulli", gde je predstavio zahteve Uredbe ACV-a br. 8/2014 u vezi sa obukom osoblja pošte i brze pošte za rukovanje sa opasnom robom koja se transportuje vazdušnim putem.

ACV je pregledao ažurirane materijale obuke koju pruža MAP "Adem Jashari" o opasnoj robi, namenjene za osoblje dočeka-praćenja putnika (kategorija 9 ICAO) i osoblje skeniranja bezbednosti (kategorija 12 ICAO), i 23. februara 2016. godine je formalno odobrilo ove promene. Takođe je izdato 60 registarskih brojeva učesnika kursa. Odobrenje ovog kursa je važno do 31. decembra 2016.

Tokom marta je praćeno održavanje početnog kursa u MAP "Adem Jashari" za opasnu robu, za osoblje dočeka-praćenja putnika (kategorija 9 ICAO) i osoblje skeniranja bezbednosti (kategorija 12 ICAO).

Dana 3. juna 2016. godine, osoblje ACV-a se sastalo sa predstavnicima špeditera (brze pošte) i prevoznika robe zbog potrebe obuke njihovog osoblja prema odredbama Uredbe ACV-a br. 8/2014 o uslovima i načinu transporta opasne robe vazdušnim putem. Oni su pozvani na sastanak kako bi se utvrdio potreban nivo obuke, u zavisnosti od toga da li pružaju isporuke opasne robe za vazdušni transport preko MAP "Adem Jashari" ili ne. Jedan deo njih su pružili dokaze o završenoj obuci, dok su ostali bili svesni da imaju potrebu za obukom, i sada su u toku ispunjavanja uslova propisanih od strane ACV.

Ocenjeni su nastavni materijali za kurs MAP "Adem Jashari" LKIA za opasnu robu, namenjeni za osoblje platforme i osoblje skladišta (kategorije 8 i 5 ICAO), i 13. oktobra 2016. godine je odobren ovaj periodični kurs, koji je održan na albanskom jeziku.

Sastavljen je spisak brzih pošta i špeditera, i identifikovano je njihovo osoblje koje je obučeno za rukovanje opasnom robom za transport vazdušnim putem.

- Nadzor opšteg vazduhoplovstva

Tokom godine porastao je broj aktivnosti opšteg vazduhoplovstva, koji uključuje letove GAT-

Aktivnosti paraglajderom

licence paraglajdiste i za kandidate koji su se prijavili za dobijanje nivoa instruktora paraglajdinga. Na testu je učestvovalo ukupno 16 kandidata koji su uspešno položili teorijski test. U praktičnom delu ispita, održanog 13. aprila u brdu Goleš u blizini MAP "Adem Jashari", svih 16 kandidata je uspešno položili praktični ispit.

Odobreni su sledeći zahtevi Vazduhoplovnog saveza Kosova za aktivnosti paraglajdom:

- za peti nacionalni šampionat paraglajdinga, održanog 15-16. aprila 2016. godine;
- za šesti nacionalni šampionat paraglajdinga, održanog 2-3. jula 2016. godine;
- za međunarodnu šampionat paraglajdinga, održanog 5-6. novembra 2016. godine.

Aktivnosti sa sistemima bezpilotnih vazduhoplova

Primljeno je 28. zahteva za upravljanje sistemima bespilotnih vazduhoplova (RPAS), ili poznatiji kao "dronovi". Ove dozvole su izdate subjektima u skladu sa zahtevima predviđenim Uredbom br. 6/2014 ACV-a.

- **Vazduhoplovna medicina**

Sektor vazduhoplovne medicine funkcioniše u okviru Odeljenja za sigurnost leta i odgovoran je za verifikaciju zdravstvenog stanja pojedinih kategorija osoblja licenciranih od strane ACV-a.

Dana 18. januara 2016. godine realizovana je inspekcija Vazduhoplovnog Medicinskog Centra u Đakovici. Ova inspekcija je sprovedena u skladu sa zahtevima koji proističu iz Uredbe br. 5/2015 ACV-a koja utvrđuje tehničke i administrativne procedure koje se odnose na osoblje civilnog vazduhoplovstva.

Nakon lekarskih pregleda podnosioca zahteva u Vazduhoplovnom Medicinskom Centru Đakovice, sektor vazduhoplovne medicine je izdao sledeća lekarska uverenja:

VFR, paraglajding, operacije dronovima, itd, koji u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu i drugim relevantnim propisima, prolaze kroz proces odobravanja od strane ACV-a. U nastavku je dato više detalja o ovim aktivnostima.

Letovi GAT-VFR

Primljeno je 39 zahteva za let prema pravilima vizuelnog letenja (GAT VFR), od kojih je 35 odobreno od strane ACV-a u koordinaciji sa vazdušnom jedinicom KFOR-a (J3Air).

Licenciranje pilota paraglajdera i aktivnosti paraglajderom

Inspektori sigurnosti leta radili su na ažuriranju i dopunjavanju kataloga pitanja teorijskog testa za dobijanje dozvole pilota paraglajdera, kao i za privilegije instruktora. Ovaj katalog je dopunjen dodatnim pitanjima za kategoriju instruktora paraglajdinga. Ažurirani Katalog je 16. marta 2016. godine objavljen na zvaničnoj internet stranici ACV-a.

Dana 26. marta 2016. godine je organizovan teorijski test za nove kandidate za dobijanje

- Sedam za kontrolore leta AVNU-a, kojima su produžena lekarska uverenja 3. Klase;
- Devet za kandidate, članove Vazduhoplovnog saveza Kosova, kojima su izdata lekarska uverenja 2. Klase;
- Pet članova posade slovenske avio-kompanije "Adria Airways" su opremljena medicinskim izveštajima;
- Jednom pilotu helikoptera kompanije "Shega-Air", Albanija, je izdato lekarsko uvjerenje 2. Klase;
- Jednom kontroleru pružaoca usluga vazdušne plovidbe iz Republike Albanija "Alb-CONTROL" je produžen rok važnosti lekarskog uverenja Klase 3. na godinu dana.

U skladu sa Memorandumom o saradnji sa ACV-om Albanije, od 2014. godine vazduhoplovno osoblje licencirano od strane ACV Albanije koristi usluge vazduhoplovno-medicinskih pregleda u Vazduhoplovnom Medicinskom Centru u Đakovici. Takođe, od februara 2014. godine, deo usluga vazduhoplovno-medicinskih pregleda pruža se i kabinskom osoblju (stjuardese i stjuarti) slovenačke avio-kompanije "Adria Airways".

Tokom ovog izveštajnog perioda, produženo je obavljanje privilegija ovlašćenog egzaminera (AME), važan za 3 godine, za Dr. Naim Bardiqi, u skladu sa Uredbom br. 5/2015 i 5/2012 ACV-a.

- **Zabranjeni vazduhoplovi na Kosovu**

Prema članu 45. Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, vazduhoplovi avio-kompanija kojima je od strane EU zabranjeno da operišu na vazdušnom prostoru država članica EU-a, nije dozvoljeno da lete ni u vazdušnom prostoru Republike Kosovo. Osim toga, ažurirana lista EU-a o zabranjenim avio-kompanijama je objavljena na zvaničnoj internet stranici ACV-a. Tokom 2016. godine, nije se ostvario niti jedan let bilo koje kompanije iz ove liste EU-a u vazdušnom prostoru Republike Kosovo.

- **Odobrene licence, sertifikati i dozvole, uključujući i njihovo suspendovanje i opoziv**

Licence/sertifikati/dozvole	Pozivanje u ZCV/ Uredbe	Broj
Dozvola za vazdušni prevoz pošiljki sa opasnom robom	Član 57	58
Dozvola za operacije opšteg vazduhoplovstva (GAT VFR)	Član 2 i 75	35
Dozvola za upravljanje sistemima bespilotnih vazduhoplova (RPAS)	Uredba 6/2014	28
Licence za pilote paraglajdera	Uredba 1/2012	16
Lekarsko uverenje, 3. klasa	Član 37	7
Lekarsko uverenje, 2. klasa	Član 37	10

Prikaz izdatih sertifikata i dozvola od strane ACV-a za operatere/osoblje

b) Usluge vazdušne navigacije

- **Agencija za pružanje vazdušno navigacijskih usluga (AVNU)**

Na osnovu Zakona br. 04/L-250, 1. januara 2016. godine je osnovana Agencija za pružanje vazdušno navigacijskih usluga, kao naslednica Vazdušne Kontrole – MAP "Adem Jashari" d.d. Ova Agencija pruža usluge kontrole vazdušnog saobraćaja (KVS), usluge za komunikaciju, navigaciju i nadzor (KNN), usluge vazduhoplovnih informacija (UVI) i meteorološke usluge (METEO) na donjem

vazдушnom prostoru Kosova. AVNU ima ukupno 32 kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji su licencirani od strane ACV-a na osnovu Uredbe Br. 5/2012 ACV-a o licenciranju kontrolera vazdušnog saobraćaja.

- **Certifikovanje AVNU-a**

Certifikacija AVNU-a od strane ACV-a je obaveza predviđana važećim zakonodavstvom (Uredba br. 12/2010 ACV-a) i ima za cilj da utvrdi da je nivo bezbednosti pruženih usluga konstantno na prikladnom nivou, čime omogućava da vazdušni prevoz na Kosovu bude ostvaren na bezbedan način.

Na osnovu potvrde da su ispunjeni zahtevi sigurnosti za sertifikovanje od strane Odeljenja za UVN, ekonomski-finansijski zahtevi od Odeljenja MSERA, i zahtevi bezbednosti civilnog vazduhoplovstva MUP-a, Generalni Direktor ACV-a je 19. avgusta 2016. godine, sertifikovao AVNU. Ovaj sertifikat ima validnost za period od 5 godina i uključuje pružanje sledećih usluga: usluge vazdušnog saobraćaja (UVS), usluge komunikacije, navigacije i nadzora (KNN), usluge vazduhoplovnih informacija (UVI) i meteorološke usluge (MET). Sertifikat je izdat na osnovu Člana 78. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu i kriterijuma bezbednosti, ekonomske održivosti i osiguranja koji proizlaze iz Uredbe br. 9/2009 i br. 7/2012, koje transponuje u unutrašnji zakonodavni poredak Republike Kosovo Uredbu (ES) br. 550/2004 i Uredbu (ES) br. 1035/2011 shodno.

Proces sertifikovanja je počeo 2011. godine, kada je AVNU, koja u to vreme je još bilo javno preduzeće, prvi put dostavila zahtev za sertifikaciju. Od tada, AVNU je nastavila sa ispunjenjem dotične dokumentacije, kao što su Upitnici za sertifikovanje i dokumenti organizacije, a takođe je i ažurirala iste kada je to bilo potrebno. Tokom ovog perioda, Odeljenje za UVN je ostvarilo jedanaest revizija sigurnosti u ovoj organizaciji, kao što se i predviđa gore navedenom postupkom. Zadnja revizija, održana 16-22. juna 2016.g odine u AVNU-u, kao i planirane i prateće revizije ostvarene ranije u ovoj Agenciji, dale su svoj krajnji rezultat i potvrdile da jedini pružilac usluga vazduhoplovstva na Kosovo ispunjava zahteve bezbednosti za sertifikovanje.

Do kraja 2015. godine ACV je oklevalo da izda sertifikat AVNU-u zbog slabe finansijske održivosti koje je imala tokom funkcionisanja kao javno preduzeće i zbog negativnog uticaja koja je ova finansijska situacija mogla da ima na bezbednost operacija. Ipak, dobar finansijski i ekonomski kapacitet, koji je zahtev za sertifikovanje, je poboljšan na početku 2016. godine, s činjenicom da je AVNU postala nezavisna budžetska organizacija u Zakonu o budžetu Republike Kosovo. Status budžetske organizacije omogućio je AVNU da pokrije operativne i kapitalne troškove, i isto tako je imala koristi od grantova za veće investicije, koje su potrebne da bi se u budućnosti pružale usluge na gornjem vazдушnom prostoru Kosova.

ACV će nastaviti sa nadzorom AVNU-a kako bi garantovali održavanje sertifikata i obezbedili da se poštuju međunarodni standardi i zahtevi bezbednosti, kao i oni ekonomski, na kontinuiran način. U slučaju degradacije u pružanju usluga i kontinuiranom ne ispunjavanju standarda, ACV ima pravo na opoziv sertifikata.

- **Stalni nadzor AVNU-a**

U okviru stalnog nadzora Agencije za vazdušno navigacijske usluge, inspektori ACV-a su sproveli sveobuhvatnu reviziju za sertifikaciju AVNU-a, uključujući i reviziju od strane EASA i jednu inspekciju:

- Dana 13. januara 2016. godine realizovana je inspekcija u prostorijama AVNU-a sa ciljem pregleda nekoliko dodatnih dokumenata vezanih za bezbednosni dosije dostavljenog ranije u ACV, koji se tiču promene CH/2013/06 o preseljenju operacija jedinica TWR i APP u nove objekte. Ovi dokazi su vezani za neophodnu obuku kontrolora i tehničkog

Ceremonija uručivanja sertifikata za AVNU

osoblja. Takođe, ova poseta je povezana sa nekoliko događaja koji su prijavljeni tokom decembra, a koji su bili pod istragom ACV-a.

- Tokom perioda od 16. - 22. juna, ACV je sproveo planiranu reviziju u AVNU. Ova revizija je sprovedena uz podršku G. Frank Giraud, stručnjaka iz Francuskog ACV-a, u okviru sporazuma o saradnji, potpisanog između dva ACV-a. Glavni cilj ove revizije je bio opšta revizija zahteva koji proizilaze iz Uredbe br. 7/2012 o uslovima za pružanje usluga u vazdušnoj navigaciji, sa fokusom na sprovođenju zahteva iz Aneksa II ove uredbe. Posebno, imajući u vidu padajući trend obaveznih izveštaja o događajima, revizori su se fokusirali na tačkama uredbe koje se tiču prijavljivanja i istraživanja događaja, distribuciji naučenih lekcija i sprovođenje preporuka koje proističu iz istraga i bezbednosnih procena.

U principu, revizijska ekipa je bila jako zadovoljna saradnjom osoblja AVNU-a kako tokom razmene informacija, tako i pružanjem tražene dokumentacije i uglavnom je raportirano o pozitivnom duhu i pristupu u pravcu kontinuiranog uspostavljanja bezbednosti u AVNU. Tokom ove revizije nije pronađen nijedan novi nalaz, dok je zaključen jedan nalaz iz prethodnih revizija.

- **Sertifikacija AVNU-a kao organizacije za obuku**

AVNU je 18. oktobra 2016, podneo zahtev za sertifikaciju kao organizacija za obuku, u skladu sa zahtevima Uredbe br. 5/2012 ACV. Uz aplikaciju, AVNU je takođe dostavio relevantne dokumente, kako je i predviđeno unutrašnjim propisima i procedurama ACV-a. ACV je procenio traženu dokumentaciju i smatrao je prihvatljivom. Nakon nalaza koji su identifikovani u AVNU od strane revizorske ekipe EASA, ACV je tražio izmenu Programa za obuku po jedinici (UTP) i šemu nadležnosti (UCS). Očekuje se da proces sertifikacije bude nastavljen u prvom kvartalu 2017. godine.

- **Revizija procene od strane EASA-e**

Evropska agencija za vazduhoplovnu bezbednost (EASA) izvršila je 21-25. novembra 2016. godine reviziju procene u Kosovskom ACV-u, sa posebnim naglaskom u oblastima upravljanja vazдушnim

saobraćajem i uslugama vazdušne navigacije. Ovaj proces je bio sledeći korak ka formalizaciji odnosa između EASA i ACV Kosovo. Cilj ove revizije je bio procena stanja u AVC-u i Agenciji za Vazdušno Navigacijske Usluge u vezi sa ispunjavanjem uslova koji proističu iz relevantnih zakona EU, transponiranih u pravni poredak Republike Kosovo od strane ACV-a..

Ekipa revizora sastavljena od tri stručnjaka iz ove oblasti, tokom ove revizije je posetila Odeljenje za UVN u ACV-u i AVNU, i održala je sastanak sa Odeljenjem za MSERV u ACV-u, odgovornim za ekonomsko regulisanje AVNU-a, Ministarstvom unutrašnjih poslova, odgovornim za bezbednost u civilnom vazduhoplovstvu. Tokom revizije, sa posebnim naglaskom je izvršena inspekcija procesa izdavanja licenca kontrolora i nadzora organizacije za obuku, proces sertifikacije AVNU-a i kontinuirani nadzor AVNU-a kroz preglede izmena i planiranja i organizovanja redovnih revizija u AVNU od strane ACV-a. Uporedo sa ovim procesom, verifikovana je i ispunjenost zakonskih uslova u vezi sa strukturom i organizacijom ACV-a, kao i izdavanje i sprovođenje uredbi prema zahtevima koji proističu iz zakonodavstva EU i međunarodnih standarda ICAO-a. Tokom posete AVNU-u, revizori su imali priliku da vide i procene AVNU, nivo sprovođenja relevantnih uredbi kao i da u praksi vide plodove rada ACV-a.

Iako ACV još nije dobio službeni izveštaj od EASA-e u vezi ove revizije, tokom završnog sastanka ekipa revizora je obavestila ACV da su identifikovana 23 zapažanja u ACV-u i 18 u AVNU. Od ovih zapažanja, samo jedno se smatra da ima ozbiljniji uticaj na bezbednost i tiče se upravljanjem stresa na poslu, pa je zbog toga ACV preduzeo hitne korake ka rešavanju iste. Revizorski tim je zahvalio osoblje ACV-a na saradnji i gostoprinstvu i čestitao im je na posvećenosti i spremnosti ka daljem poboljšanju. Broj zapažanja, po revizorskom timu EASA je proporcionalan sa prosekom zemalja članica EU.

Dana, 2. decembra 2016. godine pripremljen je plan sa korektivnim koracima radi rešavanja zapažanja, dok je 8. decembra održan sastanak sa AVNU-om radi razgovora o nalazima koji su identifikovani u njihovoj organizaciji i koracima ka njihovom rešavanju.

- Izmene u sistemu AVNU-a

AVNU je veoma osetljiv na rizike koji mogu nastati tokom svakodnevnog rada. Osnovni cilj ovih usluga je sprečavanje sudara aviona u vazduhu i na zemlji.

Iz tog razloga, sistem upravljanja bezbednošću zahteva da se pre bilo kakve promene, koliko god bila mala, u sistemima pružaoca usluga vazdušnih navigacija preduzmu odgovarajući koraci koji bi osigurali da izvršene promene neće izazvati nepodnošljivi rizik u sistemu. U skladu sa Uredbom ACV-a br. 6/2012, kojom se transponuje u naš unutrašnji pravni poredak Uredba EK br. 1034/2011, pružaoci ovih usluga su dužni da obaveste ACV o svakoj planiranoj promeni koja može uticati na bezbednost; i po Uredbi br. 7/2012, koja transponuje Uredbu EK br. 1035/2011, da procene moguće rizike i preduzmu sve neophodne preventivne mere radi njihovog izbegavanja, pre nego što se počne sa sprovođenjem izmena.

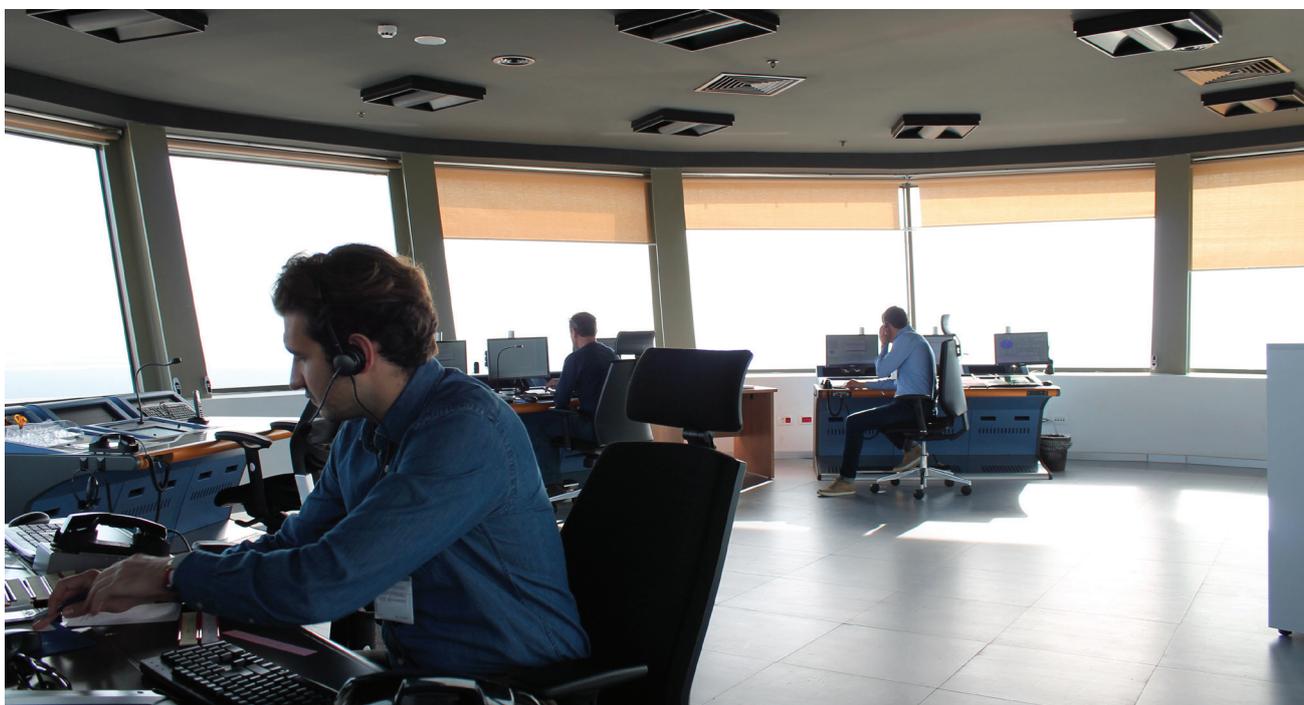
Tokom 2016. godine, ACV nije bio obavešten o nekoj planiranoj promeni u sistemima AVNU-a, ali je izvršio kontinuirano praćenje ranije najavljenih promena. Tačnije, nadgledana je promena CH/2013/06 "Premeštaj jedinica TWR i APP", i nakon pažljivog razmatranja dostavljene dokumentacije i verifikacije sprovođenja preporuka bezbednosti tokom nekoliko revizija i inspeksijskih poseta, uključujući bezbedonosni dosije "bezbednosni slučaj", 15. januara 2016. godine prihvaćeno je uvođenje u rad ovih promena.

- Izdavanje licenci za kontrolore vazdušnog saobraćaja i procena gradiranja

ACV je odgovoran za izdavanje i obnavljanje licenci kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji pružaju usluge vazdušne kontrole u Republici Kosovo. Imajući u vidu značaj službe za kontrolu vazdušnog

saobraćaja i sigurnost leta, kontrolori moraju da ispune niz zahteva i uslova radi održavanja svojih dozvola i odobrenja, koja proizilaze iz Uredbe br. 5/2012 o licenciranju kontrolora vazdušnog saobraćaja. Zahtevi se uglavnom odnose na nivo profesionalne nadležnosti, odnosno pohađanje stručnog osposobljavanja i obavljanja dužnosti kontrolora vazdušnog saobraćaja za određeni broj sati godišnje. Kontrolori, takođe jednom godišnje, podležu profesionalnoj proceni radi proveravanja nivoa veština.

Poseban značaj je posvećen savlađivanju engleskog jezika, pošto se komunikacija u međunarodnoj avijaciji vrši na ovom jeziku. Nivo engleskog jezika se periodično procenjuje i uzima se obzir prilikom izdavanja ili obnavljanja licence. ACV ima dužnost da obezbedi visok nivo bezbednosti u pružanju usluga u vazdušnoj navigaciji u vazdušnom prostoru Republike Kosovo, tako da svake godine verifikuje ispunjenje ovih zahteva i, na osnovu toga licencira kontrolora vazdušnog saobraćaja. Kontrolori takođe moraju biti dobrog zdravlja, u skladu sa zakonskim propisima, i to se redovno proverava od strane vazduhoplovne medicine u ACV, kao deo procesa licenciranja.

Kontrolni toranj AVNU-a

Tokom 2016. godine, ACV je nastavio gradiranje za procenu nadležnosti 3 kontrolora vazdušnog saobraćaja (KVS), izdao je odobrenje o gradiranju za instruktora za 10 KVS, izvršio rivalidaciju odobrenja jedinice jednom za 5 KVS-a, dok je u decembru nastavio sa odobrenja jedinice za drugih 26 KVS-a.

Licenciranje Kontrolora Vazdušnog Saobraćaja (KVS)	Broj licenciranih
Obnova licenci za KVS	26
Revalidacija gradiranja	3+10+5
Licenciranje studenata KVS-a	0
Licenciranje KVS-a	0

- Nacionalni Plan Performansi za UVN

Stupanjem na snagu Uredbe br. 1/2016 i 3/2016 na početku 2016. godine, ACV je počeo da radi u pravcu sprovođenja sheme performansi za usluge u vazdušnoj navigaciji. U okviru ove sheme je predviđeno dugoročno planiranje performanse i postavljanje ciljeva performanse u četiri ključne oblasti: bezbednost, kapacitet, životna sredina i efikasnost troškova.

Prelazna faza sprovođenja će biti realizovana u periodu 2017-2019. god, dok će potpuno sprovođenje sheme performansi početi od 2020. godine nadalje. Tokom prelazne faze ACV će izraditi i ozvaničiti Nacionalni Početni Plan Performansi, pratiće ispunjavanje ciljeva performanse i prikupiće statističke podatke za budućnost. Od 2020. godine, Republika Kosovo će biti u obavezi da sprovede plan performansi, kako bi se osiguralo postizanje ciljeva učinka postavljenih na nivou Evropske Unije, pratiće sprovođenje plana i izveštavati na godišnjoj osnovi Evropskoj komisiji.

Detaljan plan rada za postizanje potpunog sprovođenja sheme performanse, koja je razvijena u okviru programa ISIS II, je ozvaničen u dokumentu "Kosovski Putokaz u pravcu sprovođenja sheme performansi SES".

U avgustu je održan konsultativni sastanak sa predstavnicima Evropske komisije i Organa za pregled performanse (OPP) u Briselu, jedinice koja se bavi razmatranjem i usvajanjem planova performansi na evropskom nivou. Na ovom sastanku je razgovarano o posebnoj situaciji u Republici Kosovo iz perspektive Uredbe o performansi, gornjeg vazdušnog prostora i koordinaciji i razmeni podataka sa Menadžerom mreže koji posluje u okviru OPP-a i vrši upravljanje i planiranje vazdušnog saobraćaja u Evropi.

Radne grupe sastavljene od stručnjaka iz ACV-a i AVNU su radile na prikupljanju podataka za izradu istorijskih trendova u tri ključne oblasti performansi: bezbednost, kapacitet i efikasnost troškova (pokazatelji za oblast životne sredine u ovom trenutku nisu sprovodljivi na Kosovu). Nakon izrade ovih trendova, radne grupe su predložile i početne ciljeve performanse u ove tri oblasti za naredne tri godine (2017-2019). Postignute vrednosti su razmatrane tokom tri konsultativna sastanka koja su održana tokom septembra sa AVNU-om. Nakon postignutog dogovora, finalizovan je Početni plan performansi, koji je 30. septembra 2016. godine poslat na razmatranje i dalje komentare Organu za pregled performanse.

- Zbornik vazduhoplovnih informacija

Uredbom br. 5/2013 ACV-a o sprovođenju Aneksa 15 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu o uslugama aeronautičkih informacija, ACV je odgovoran da objavi dokument "Zbornik vazduhoplovnih informacija", poznat po skraćenici na engleskom jeziku, kao AIP (Aeronautical Information Publication). Ovo je državni dokument od velikog značaja, u kojem su objavljene sve informacije u vezi sa avijacijom jedne zemlje. Sam dokument sadrži tri poglavlja: prvo poglavlje sadrži opšte informacije o avijaciji, drugo ima veze sa vazdušnim prostorom i treće poglavlje se tiče detaljnih specifikacija za svaki aerodrom/helidrom, uključujući i procedure letenja za avione.

Pošto se ova publikacija u velikoj meri koristi od avio kompanija koje posluju ili nameravaju da posluju na Kosovu, ACV se stara da AIP Kosova bude ažuriran i da se svaka promena koja se dogodi u vezi sa civilnim vazduhoplovstvom u zemlji ogleda u ovom dokumentu. Ove promene su redovne i vrše se preko izmena u određenim ciklusima svakih 28 dana, kroz tzv. Kontrolu i uređivanje aeronautičkih informacija (KUI) (Eng. Aeronautical Information Regulation and Control - AIRAC) i stupaju na snagu na svakih 56 dana.

Tokom ove godine usvojena su i objavljena pet izmena i dopuna Zbornika vazduhoplovnih informacija i jedan ciklus AIRAC-a. Objavljen je AIP AMDT 01/2016, koji je stupio na snagu 28. aprila, AIP AMDT 02/2016, koji je stupio na snagu 23. juna, AIP AMDT 03/2016, koji je stupio na snagu 15. septembra,

AIP AMDT 04/2015, koji je stupio na snagu 10. novembra i AIP AMDT 05/2016, koji je stupio na snagu 18. novembra. Takođe je objavljen i ciklus AIP AIRAC 01/2016, koji je postao pravosnažan 12. februara 2016. godine.

Objavljivanje najaktuelnijih aeronautičkih informacija je u svako vreme dostupno na službenoj internet stranici ACV-a.

c) Aerodromi

Regulatorni nadzor i nadzor bezbednosti aerodroma se postiže kroz sertifikovanje, odobravanje i registraciju aerodroma, odobravanje pružaoca zemaljskih usluga, obavljanja revizija i inspekcija, kao i kroz praćenje aktivnosti za proveru i osiguravanje usaglašenosti sa relevantnim standardima i zakonodavstvom.

Međunarodni Aerodrom Priština "Adem Jashari" je sertifikovan 1. decembra 2008. godine od strane ACV-a kao međunarodni aerodrom u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu i Uredbom ACV-a br. 1/2008 o aerodromima. U 2011. godini aerodrom je dat na koncesiju i njegovo upravljanje je prešlo u ruke privatnog operatera, tursko-francuskog konzorcijuma "Limak - Aéroports de Lyon" ("Limak Kosovo International Airport" a.d.). Dana 8. novembra 2013. godine, na osnovu zakonskih zahteva, povodom prenosa operacija na novi terminal, ACV je izmenio sertifikat operatera "Limak Kosovo International Airport" a.d. (LKIA).

Na osnovu Uredbe br. 4/2011 o pristupu tržištu zemaljskih usluga, 1. januara 2012. godine, ACV je odobrio "Ex Fis" d.o.o. kao snabdevača zemaljskih usluga za kategoriju usluga snabdevanja vazduhoplova gorivom i uljem, dok je 1. juna 2012. godine, ACV odobrio LKIA kao pružaoca nekoliko kategorija zemaljskih usluga vazduhoplovima na MAK "Adem Jashari".

Dana 28. avgusta 2014. godine, ACV je odobrio prvi helidrom u Republici Kosovo. Operator "Kosovo Air Service" d.o.o. je odobren za rukovođenje helidromom, koji se nalazi u selu Prilepnica kod Gnjilana, u okviru poslovnog kompleksa "Vali Ranch".

Ipak, 21. septembra 2016. godine, ACV je primio službeno obaveštenje od Izvršnog Direktora "Kosovo Air Service" d.o.o. u vezi sa prekidom operacija na helidromu. Na osnovu primljenog dopisa, i u skladu sa članovima 14.2 i 21.2 Zakona o Civilnom Vazduhoplovstvu, kao i u skladu sa članom 10.2 Uredbe br. 3/2012 o odobrenim aerodromima, ACV je doneo odluku o poništavanju odobrenja helidroma. Ova informacija je poslata i Službi za usluge vazduhoplovnih informacija (UVI).

- Kontinuirani nadzor bezbednosti aerodroma

Prema planu aktivnosti za redovno praćenje međunarodnog aerodroma u Prištini "Adem Jashari", pružaoca usluga na zemlji i helidroma "Vali Ranch", radi verifikacije organizativnih kompetencija i njihovih kapaciteta, Odeljenje za aerodrome je tokom 2016. godine sprovelo deset inspekcija i jednu redovnu reviziju.

Revizija LKIA-e, kao pružaoca zemaljskih usluga, imala je za cilj verifikaciju praktičnog sprovođenja standardnih procedura sigurnosti tokom pružanja zemaljskih usluga i verifikaciju nadležnosti osoblja i opreme za pružanje ovih usluga.

Gore navedene inspekcije su usmerene ka verifikaciji sprovođenja važećih standarda za operatera LKIA MAP "Adem Jashari", kao što je sprovođenje mera za upravljanje životinjama, sprovođenje procedura za praćenje objekata u okviru aerodroma i van njega, koji se potencijalno mogu smatrati preprekama za operacije, sprovođenje postupaka i mera za nadzor sistema za snabdevanje električnom energijom na aerodromu, itd. Takođe je izvršena inspekcija službe za snabdevanje vazduhoplova gorivom i inspekcija Helidroma "Vali Ranch" u selu Prilepnica, Gnjilane.

Odeljenje za Aerodrome je izvršilo procenu novih procedura pružaoca usluga snabdevanja vazduhoplova gorivom "Ex Fis" d.o.o., odobren je program za obuku operatora LKIA, održani su sastanci sa KFOR-om u vezi sa sprovođenjem projekta o vojnim helidromima, odobrene su bezbednosne procene u vezi sa sprovođenjem raznih projekata i procedura na aerodromu, priručnici, procedure, mape. Kao deo međuinstitucionalne radne grupe koju je formirala Vlada Kosova, izvršena je studija izvodljivosti za produženje piste i podizanje kategorije piste u MAP "Adem Jashari" sa "Piste za precizno sletanje II kategorije" u "Pistu za precizno sletanje kategorije IIIb".

G5 Galaxy američkog ratnog vazduhoplovstva, jedan od najvećih vazduhoplova koji je obavljao letove na MAP-u

- Projekat dalekovoda visokog napona u blizini Aerodroma Đakovica

ACV je nastavio blisku saradnju sa Operatorom sistema, transmisije i tržišta - KOSTT u vezi sa ranije odobrenim projektom linije visokog napona 400 kV Albanija - Kosovo, koja prolazi u zoni blizu aerodroma Đakovica.

Inspektori ACV-a su bili u stalnom kontaktu sa predstavnicima KOSTT-a, kojima je pružana stručna podršku u tumačenju uslova za obeležavanje prepreka u skladu sa Uredbom br. 2/2010 od ACV-a za obeležavanje prepreka, dopunjenom i izmenjenom Uredbom br. 2/2013.

Inspektori ACV-a su tokom aprila meseca izvršili inspekciju i verifikovali obeležavanje i označavanje dalekovoda visokog napona i procenili da je KOSTT izvršio radove u skladu sa odobrenim projektom od strane ACV-a, uključujući i farbanje stubova, postavljanje crveno-belih lopti i osvetljenje linijskih stubova od 400kV Kosovo-Albanija.

- Nadgledanje izgradnje u zaštitnoj zoni aerodroma

U okviru odgovornosti za regulisanje zaštitne zone aerodroma, ACV je nastavio sa nadgledanjem sprovođenja Uredbe br. 5/2010 o zaštitnim zonama aerodroma, izmenjene i dopunjene Uredbom br. 4/2016, i Uredbe br. 2/2010 o obeležavanju prepreka, izmenjene i dopunjene Uredbom br. 2/2013.

Tokom 2016. godine, ACV je primio od MAP "Adem Jashari" LKIA nekoliko procena aplikacija za izgradnju unutar zaštitne zone aerodroma, kao što je objekat za reklamiranje (oglasna tabla) kompanije "Albanian Display" u selu Ariljača, Kosovo Polje, dislociranje rasvetnih stubova u blizini helidromova KFOR-a i postavljanje antene za potrebe KFOR-a. ACV je detaljno ocenio primljenu dokumentaciju, i nakon što se osigurao da izgradnja neće uticati na bezbednost operacija civilnog vazduhoplovstva, izdao je odobrenja.

Dana 20. oktobra 2016, nemačka kompanija je zatražila od ACV-a procenu predloga projekta za instalaciju farne vetra sa vetrenjačama u selu Selac, Bajgorske planine, za eventualne smetnje koje mogu izazvati ovi vetrogeneratori u radu Međunarodnog Aerodroma Priština. Nakon bliske saradnje između Odeljenja za aerodrome i odeljenja za vazдушnu navigaciju u ACV-u, i na osnovu preliminarnih procena dobijenih od MAP "Adem Jashari" i AVNU-a, izdato je preliminarno odobrenje 16. novembra 2016. godine koje se odnosi na predloženi projekat. Aplikant je upućen u vezi zahteva i uslova koje treba ispuniti, na osnovu važećih zakona Republike Kosovo, kako bi dobio konačno odobrenje za ostvarivanje ovog projekta.

U okviru ove procene, nakon prethodno odobrene instalacije stubova sa meteorološkim instrumentima za merenje vetra, inspektori aerodroma su obavili proveru na terenu da bi potvrdili ispunjenost uslova za obeležavanje visokih objekata na osnovu zahteva na snazi. ACV će nastaviti da prati sprovođenje ovog projekta.

- Procena zahteva za izgradnju helidroma

Primljeno je tri zahteva/izražavanja interesa za izgradnju helidroma: jedan u kompleksu "Američke bolnice" u Prištini, drugi u opštini Podujevo i jedan u opštini Peć. Dok se prvi zahtev odnosio na pružanje hitnih medicinskih usluga, druga dva projekta imali su za cilj razvoj rekreativnih aktivnosti.

Nakon razmatranja i procene svih zahteva, ACV je uputio interesne grupe i predstavio im sve zahteve i standarde koji moraju biti ispunjeni da bi dobili odobrenje za helidrom, na osnovu Uredbe br. ACV 3/2012 o odobrenim aerodromima.

- Odobrenje stručnog osposobljavanja LKIA

Na osnovu Uredbe br. 1/2014 ACV-a o stručnom osposobljavanju zaposlenih na aerodromu i drugih ugovorenih radnika, pružaoca zemaljskih usluga i korisnika usluga aerodroma koji samostalno obavljaju zemaljske usluge, LKIA je podnela zahtev za odobravanje stručnog osposobljavanja za različite usluge na aerodromu kao što su: prihvat i otprema prtljaga, guranje/povlačenje aviona, maršalng, kretanje vazduhoplova, rukovođenje vozilima na platformi, mostovima za ulaz putnika u vazduhoplov, itd. U okviru ovog procesa, Odeljenje za aerodrome je obavio procenu pripremljene dokumentacije i održao redovne sastanke sa operaterom. Nakon procene dokumentacije, ACV je dao odobrenje za te programe osposobljavanja.

d) Ekonomska regulacija

ACV je odgovoran za ekonomsku regulaciju aerodroma i pružaoca usluga vazdušne navigacije u Republici Kosovo. Ekonomska regulacija ovih operatera podrazumeva mere koje preduzima regulator vazduhoplovstva kako bi se osiguralo da su tarife koje postavlja aerodrom i pružalac usluga vazdušne navigacije za avio kompanije postavljene na razuman, transparentan i nediskriminirajući način. Osim toga, regulator osigurava da su ove tarife postavljene samo nakon konsultacija između pružaoca i korisnika usluga, nudeći jedan drugom podatke na transparentan način. ACV reguliše i odobrava samo vazduhoplovne tarife koje se odnose na usluge koje aerodrom i pružalac usluga vazdušne navigacije pružaju isključivo, bez ikakve konkurencije, kao što su tarife za usluge putnika, tarife za sletanje ili terminalna tarifa za navigaciju. Isto tako, regulator nadgleda da li je finansijska održivost operatera na odgovarajućem nivou, kako se ne bi oštetila sigurnost operacija.

- Ekonomski nadzor aerodroma

Analiza revidiranih finansijskih izveštaja operatera MAP "Adem Jashari" za finansijsko stanje na kraju 2015. godine je potvrdilo pozitivno poslovanje i finansijsku održivost aerodroma. Takođe je utvrđeno da je produžena na vreme polisa osiguranja sa odgovarajućim pokrivenjem za bilo kakvu

štetu koju može izazvati aerodrom. Ovo je još jedan važan element ekonomskog nadzora operatera u oblasti civilnog vazduhoplovstva.

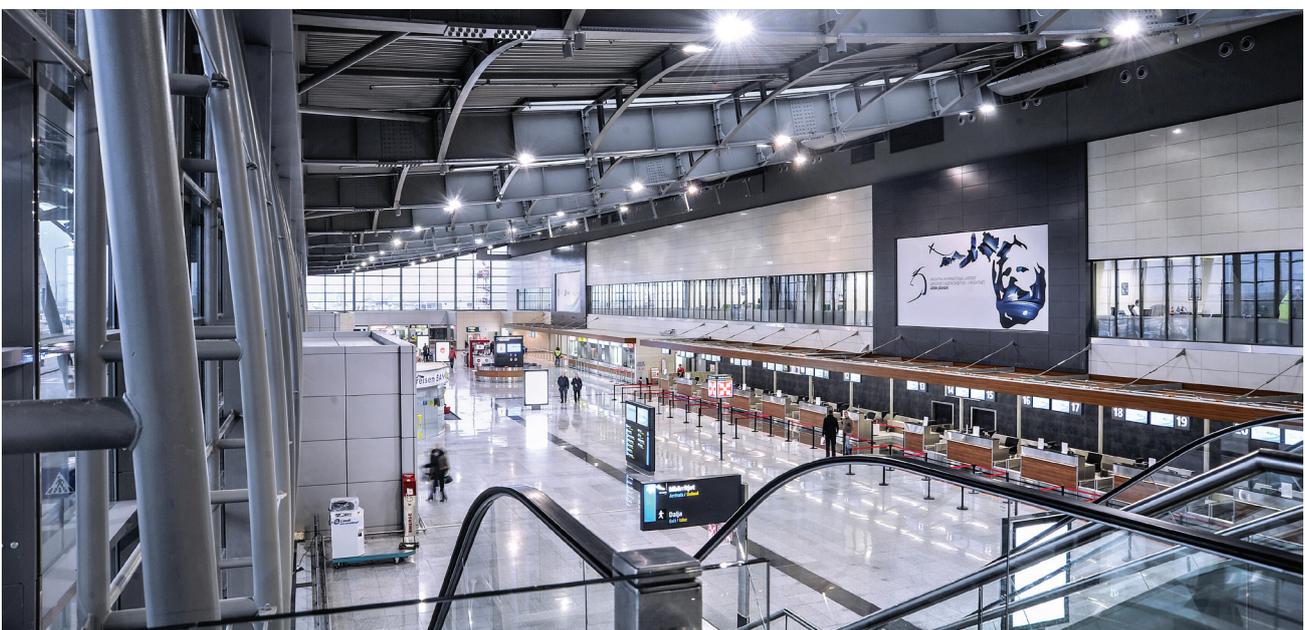
Nakon procene predloga operatera aerodroma, ACV je 15. februara 2016. godine odobrio Podsticajni program 2016-2018 za MAP "Adem Jashari", koji je ponuđen svim avio kompanijama koje posluju ili planiraju da posluju na ovom aerodromu. Ovaj Podsticajni program važi od 27. marta 2016. godine do 24. marta 2018. godine. Odluka o odobrenju, zajedno sa Podsticajnim programom, objavljene su na zvaničnoj internet stranici ACV-a.

Podsticajni program 2016-2018 sadrži sledeće podsticaje:

1. Podsticanje avio kompanija koje otvaraju nove destinacije;
2. Podsticanje avio kompanija koje otvaraju nove frekvencije;
3. Podsticanje avio kompanija koje povećaju postojeći obim saobraćaja;
4. Podsticanje avio kompanija koje stacioniraju najmanje jedan avion u Prištini;
5. Podsticanje avio kompanija koje rade po rasporedima koji su manje opterećeni (off-peak);
6. Podrška marketinškim aktivnostima kompanijama koje otvaraju nove destinacije ili frekvencije.

Avio kompanije koje ispunjavaju uslove utvrđene u programu mogu aplicirati za jedan ili više finansijskih podsticaja. U zavisnosti od vrste za koju se prijavljuju, avio kompanije mogu se potpuno osloboditi od plaćanja naknade sletanja na dve godine, na primer, ako otvore bilo koju novu destinaciju ili frekvenciju, ili mogu da dobiju finansijsku nadoknadu za svakog dodatnog putnika iz Prištine po shemi preciziranoj u Podsticajnom programu. Odluka ACV-a o odobrenju ovog Podsticajnog programa je doneta nakon što se osiguralo da, između ostalog, slovi predloženi od strane operatera aerodroma koje avio kompanije moraju ispuniti za dobijanje podsticaja nisu diskriminatorni. ACV se takođe osigurao da se operater aerodroma konsultovao sa avio kompanijama koje posluju u Prištini o predloženim podsticajima, u skladu sa Uredbom br. 3/2015 ACV-a o aerodromskim tarifama. Finansijski podsticaji su prakse koje obično koriste operateri aerodroma u Evropi radi stimulacije rasta putničkog saobraćaja.

Generalni direktor ACV-a je pozvan na sastanak Komiteta za javno-privatno partnerstvo 9. marta 2016. godine radi predstavljanja Podsticajnog programa 2016-2018 pruženog od strane MAP "Adem Jashari" i odobrenog od strane ACV-a, 25. februara 2016. godine. Generalni direktor je saopštio detalje ne samo o poštovanju upravnog postupka tokom odobrenja već i o troškovima i finansijskoj koristi koja se ostvaruje primenom ovog programa.

- Ekonomski nadzor AVNU-a

Početak 2016. godine, Javno preduzeće MAP "Adem Jashari" – Vazдушna kontrola je Zakonom br. 04/L-250 o agenciji za vazdušno navigacijske usluge (AVNU) postala državna agencija. ACV je primio i analizirao revidirane finansijske izveštaje za 2015. godinu, za javno preduzeće koje je delovalo do kraja ove godine. Revizijska Kompanija je dala kvalifikovano mišljenje na nekoliko pitanja koja su predstavljena u finansijskom izveštaju JP-a MAP "Adem Jashari" – Vazдушna kontrola, koja nije bila u stanju da dokaže, ili sa kojima se nije složila. Iz revidiranih finansijskih izveštaja proizilazi da ovo javno preduzeće nije imala održivu finansijsku stabilnost, jer je, između ostalog, nasledila pravne slučajeve sa značajnim finansijskim implikacijama. Njeno pretvaranje u državnu agenciju 1. januara, 2016. godine kvalifikuje je za dobijanje državnih grantova u okviru konsolidovanog budžeta Republike Kosovo i očekuje se da ovaj status pomogne AVNU u ostvarivanju kapitalnih investicija.

Dana 25. februara 2016. godine stupila je na snagu Uredba br. 3/2016 ACV-a o zajedničkom tarifnom sistemu za usluge u vazdušnoj navigaciji. Ova uredba transponuje u naš pravni poredak Uredbu br. 1794/2006 EU-a sa istim imenom, koja je deo zakonodavnog paketa SES I (Engl. Single European Sky, Sr. Jedinstveno evropsko nebo). Uredba omogućava AVNU da kroz tarifu koju naplaćuje avio kompanijama prikuplja potrebni budžet za pokrivanje operativnih i drugih troškova nastalih u pružanju usluge vazdušne navigacije za avione koji lete u vazdušnom prostoru Republike Kosovo. Ovu tarifu predlaže AVNU i odobrava se svake godine od strane ACV-a za narednu godinu. U primeni ove Uredbe, 30. decembra 2016. godine, Generalni direktor ACV-a je izvršnom odlukom br. 11/KGD/IO/2016 odredio vrednost jedinične terminalne tarife u Republici Kosovo, primenljive od 1. januara 2017. godine. Ovom tarifom AVNU zadužuje avio kompanije za terminalne vazdušno navigacijske usluge koje nudi u vazdušnom prostoru Republike Kosovo. Sa predviđanjem rasta od 10% broja uslužnih jedinica tokom 2017. godine, ukupni troškovi odobreni od strane ACV-a za AVNU iznose oko 3,7 miliona evra. ACV je doneo odluku nakon što je razmotrio dva predloga AVNU-a za vrednost tarifne jedinice u 2017. godini i nakon konsultacija sa avio kompanijama, u skladu sa Uredbom br. 3/2016. Sprovođenje ove uredbe očekuje se da promoviše unapređenje finansijske i operativne efikasnosti Agencije za vazdušno navigacijske usluge.

U vezi sa osiguranjem rizika, što je uslov za sve sertifikovane pružaoce usluga, AVNU je dokazala da ima odgovarajuću polisnu osiguranja, važeću za 2016. godinu, za pokrivanje svojih obaveza prema šteti koja se može izazvati avio kompanijama i trećim stranama tokom izvršenja usluga.

- Ekonomski nadzor pružaoce zemaljskih usluga

U MAP-u rade dva pružaoce zemaljskih usluga koji su odobreni od ACV-a za sledeće usluge: operator MAP "Adem Jashari", LKIA, kao pružaoce širokog spektra usluga (obradu putnika, obradu prtljaga, aviona na zemlji, itd.) i kompanija "Exfis" d.o.o., koja čini snabdevanje vazduhoplova gorivom. Oba operatora su pod stalnim nadzorom ACV-a za održavanje bezbednosnih i ekonomskih kriterijuma.

Obe kompanije su putem izveštaja nezavisnog revizora, koje je razmotrio ACV, pokazale stabilno finansijsko stanje i pokazali su ispunjenje člana 4. Uredbe br. 4/2011 ACV-a o uslugama na zemlji, kojim se zahteva da, ako operatori pružaju i druge usluge, finansijski računi od aktivnosti usluga na zemlji moraju biti podeljeni od drugih aktivnosti koje vrše.

Takođe, pokazalo se da je "Ex fis" d.o.o. opremljen sa polisom osiguranja i ima važeće pokriće za štetu koju može da nanese trećoj strani tokom izvršenja usluga.

7.11 ZAKONODAVNA AKTIVNOST

ACV se razlikuje od niza drugih nezavisnih agencija zbog svojih zakonodavnih ovlašćenja. U skladu sa datim ovlašćenjima Zakonom br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, ACV je ovlašćen da donosi podzakonske akte za primenu Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, kojima se usvajaju

međunarodni standardi civilnog vazduhoplovstva (poznati kao Standardi i preporučene prakse "SPP" kao aneksa međunarodne Konvencije civilnog vazduhoplovstva - Konvencija Čikaga) i onih za primenu zakonodavstva EU-a u oblasti civilnog vazduhoplovstva, kako unutar sporazuma ZEVP-a, tako i ostalih, koje važe za zemlje EU-a, ali još uvek nisu zvanično postali deo ovog sporazuma.

Tako je i tokom 2016. godine, kao i prethodnih godina, ACV nastavio sa donošenjem pravilnika, sa kojima je omogućeno sticanje nekoliko međunarodnih standarda civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo kao i regulisanje drugih važnih oblasti za civilno vazduhoplovstvo u zemlji. ACV je izradio model usvajanja ovih standarda, koji je nedostajao u praksi zakonodavstva u zemlji i šire. SPP konvencije Čikaga su primenjive na Kosovu kroz Zakon o civilnom vazduhoplovstvu, ali imajući u obzir da neki od ovih standarda sadrži delove koji nisu primenjivi u našoj zemlji (npr. operacije hidroplanova na moru) i koje stoga treba isključiti, ACV je projektovao model za usvajanje onih standarda koji se mogu primeniti, istovremeno isključujući one koji su neprimenjivi. Osim toga, sa ciljem povećanja bezbednosnih standarda, kroz primenu pravilnika ACV-a, postalo je obavezno sprovođenje velikog broja preporučenih praksi od ZEVP-a, koje nisu obavezujuće za države. Ovaj model je u skladu sa konvencijom Čikaga. Na ovaj način su postale primenjive skoro sve SPP konvencije Čikaga u pravnom poretku Republike Kosova. Sa ovim je značajno zaokružen pravni okvir koji reguliše civilno vazduhoplovstvo u našoj zemlji.

Od 1. januara 2016. godine ACV vrši transpoziciju propisa EU-a u potpunosti u skladu sa odredbama Administrativnog uputstva br. 03/2013 od 17/06/2013 Vlade Kosova o standardima izrade normativnih akata. To znači da svaki nacrt pravilnika izrađen od strane ACV-a, koji transponuje pravni akt EU-a, mora proći kroz proceduru odobravanja od strane Ministarstva za evropske integracije pre potpisivanja od strane Generalnog direktora.

a) Podzakonski akti

ACV primenjuje transparentnu proceduru tokom donošenja podzakonskih akata u skladu sa administrativnim uputstvom br. 1/2012 o procedurama javnih konsultacija. Svi podzakonski akti ACV-a podležu procesu javnih konsultacija zainteresovanih strana. Ova konsultacija prati procedure i date vremenske rokove, tokom kojih, svaka zainteresovana strana, bilo fizičko ili pravno lice, ima pravo da pošalje svoje komentare, sugestije ili traži dodatne informacije od struktura ACV-a koje donose nacrt akta na javne konsultacije. Način dobijanja ovih predloga/sugestija od zainteresovanih strana može se uraditi organizovanjem okruglih stolova, u zavisnosti od broja zainteresovanih, ili putem elektronske korespondencije. Po završetku procesa javnih konsultacija, struktura ACV-a u roku od 15 dana su dužne da pripreme izveštaj, u kojem bi dali svoje odgovore na primljene komentare, i trebalo bi da objasne razloge za prihvatanje ili odbijanje sugestija za promenu odredbi podzakonskog akta koji je predmet javne konsultacije.

Objavljivanje podzakonskih akata ACV-a vrši se u elektronskoj platformi Službenog lista Republike Kosovo i na zvaničnoj internet stranici ACV-a.

U nastavku su podzakonski akti, koji su izdati u 2016. godini:

- Pravilnik br. 1/2016 o koji izmenjuje Uredbu br.8/2009, okvir za formiranje jedinstvenog evropskog neba, Uredbu br.9/2009, pružanje usluga vazdušne plovitbe u okviru jedinstvenog evropskog neba, Uredbu br. 10/2009 organizacija i korišćenje vazdušnog prostora u okviru jedinstvenog evropskog neba, i Uredbu br. 11/2009 interoperabilnost evropske mreže upravljanja vazdušnim saobraćaje;
- Pravilnik br. 2/2016 o sprovođenju Aneksa 10 o aeronautičkoj telekomunikaciji na Konvenciju o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu

- Pravilnik br. 3/2016 o utvrđivanju zajedničke šeme obračuna naknada za usluge vazdučne plovidbe;
- Pravilnik br. 4/2016 o izmenama i dopunama Uredbe 5/2010 o zaštitnoj zoni vazdušne luke.

Izrađeni su i sledeći nacrti pravilnika:

- Nacrt pravilnika o uslovima uobičajene upotrebe vazdušnog prostora i operativne procedure o izbegavanju vazdušnih sudara, kojom se transponuje Uredba (EU) br. 1332/2011.
- Nacrt pravilnika o izveštavanju, analizi i kasnijem procesuiranju događaja u civilnom vazduhoplovstvu, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 376/2014.
- Nacrt pravilnika o metodama rada Evropske Agencije za Bezbednost Vazduhoplovstva o realizaciji inspekcija standardizacije, kao i praćenju sprovođenja pravila osnovnog Pravilnika, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 628/2013.
- Nacrt pravilnika o dodatnim specifikacijama vazduhoplovstva za datu vrstu operacija, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 2015/640.
- Nacrt pravilnika koja određuje tehničke zahteve i administrativne procedure koje se odnose na vazduhoplovne operacije operatera iz trećih zemalja, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 452/2014.
- Nacrt pravilnika o tarifama i obavezama postavljenih od strane Evropske Agencije za Bezbednost Vazduhoplovstva (EASA), kojim se transponuje Uredba (EU) br.319/2014.
- Nacrt pravilnika za obuku pilota, testiranje i periodičnu kontrolu navigacije zasnovane na performansi, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 2016/539.
- Nacrt pravilnika o tehničkim zahtevima i administrativnim procedurama koje su povezane sa posadom civilnog vazduhoplovstva, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 2015/445.
- Nacrt pravilnika o operacijama vazdušnih prevoznika Evropske Unije vazduhoplova koji su registrovani u trećoj zemlji, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 2015/1329.
- Nacrt pravilnika o zahtevima za registratorima letova, opreme za podvodnu lokalizaciju i sisteme za istragu vazduhoplova, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 2015/2338.
- Nacrt pravilnika o probnim letovima, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 2015/1039.
- Nacrt pravilnika o sprovođenju osnovnih zahteva za zaštitu životne sredine, kojim se transponuje Uredba (EU) br.2016/5.
- Nacrt pravilnika o sistemima bespilotnih vazduhoplovnih sredstava koji ukida Uredbu br. 6/2014 o sistemima bespilotnih vazduhoplovnih sredstava sa težinom manjom od 20 kg.
- Nacrt pravilnika koji određuje spisak koji svrstava događaje u civilnom vazduhoplovstvu koji se obavezno prijavljuju na osnovu Uredbe (EU) br. 376/2014, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 2015/1018.
- Nacrt pravilnika koji određuje zajednička pravila u vazduhu i operativne odredbe u vezi sa uslugama i procedurama vazdušne navigacije, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 923/2012.

- Nacrt pravilnika o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i uspostavljanju Evropske Agencije za Bezbednost Vazduhoplovstva, kojim se transponuje Uredba (EU) br.6/2013 i ažurira Uredba o ACV-u br. 3/2009.
- Nacrt pravilnika koji određuje detaljna pravila o novčanim kaznama i periodičnim plaćanjima, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 646/2012.
- Nacrt pravilnika koji uspostavlja zajednička pravila o upravljanju protoka vazdušnog saobraćaja, kojim se transponuje Uredba (EU) br. 255/2010.
- Nacrt pravilnika o zahtevima i administrativnim procedurama koje se odnose na aerodrome, kojim se transponuje Uredba (EU) br.139/2014.

Gore navedeni nacrti pravilnika, očekuje se da će stupiti na snagu tokom 2017. godine.

b) Izvršne i administrativne odluke

U nastavku su navedene izvršne i administrativne odluke izdate od strane Generalnog direktora ACV-a tokom 2016 godine:

Izvršne odluke

- Odluka br. 01/KGD/IO/2016, izdata 12. februara 2016. godine, o produženju roka za primenu Poglavlja I i II Uredbe br. 1/2014, za operatera aerodroma;
- Odluka br. 02/KGD/IO/2016, izdata 12. februara 2016. godine, o odobravanju Podsticajnog programa za MAP "Adem Jashari";
- Odluka br. 03/KGD/IO/2016, izdata 8. aprila 2016. godine, za g. Zlatko Spirovski;
- Odluka br. 04/KGD/IO/2016, izdata 13. jula 2016. godine, za g. Halil Halili;
- Odluka br. 05/KGD/IO/2016, izdata 13. jula 2016. godine, za g. Drin Gashi;
- Odluka br. 06/KGD/IO/2016, izdata 31. avgusta 2016. godine, za g. Erland Dalliu;
- Odluka br. 07/KGD/IO/2016, izdata 5. septembra 2016. godine, za g. Xhelal Tetaj;
- Odluka br. 08/KGD/IO/2016, izdata 21. septembra 2016. godine, za g. Musli Mehmeti;
- Odluka br. 09/KGD/IO/2016, izdata 10. oktobra 2016. godine, za operatora "Kosovo Air Service";
- Odluka br. 10/KGD/IO/2016, izdata 16. decembra 2016. godine, kojom se odbija tarifu terminalne jedinice za 2017. godinu, koja je predložila AVNUa;
- Odluka br. 11/KGD/IO/2016, izdata 30. decembra 2016. godine, koja određuje tarifu terminalne jedinice za 2017 godinu.

Administrativne odluke

- Odluka br. 01/2016, doneta 4. marta 2016. godine, o izmeni akta imenovanja gđe. Safete Selmani od „Službenik za ljudske resurs“ na „Menadžera osoblja“;
- Odluka br. 02/2016, doneta 31. marta 2016. godine, o prestanku radnog odnosa sa g. Ylber Aliu;
- Odluka br. 03/2016, doneta 1. aprila 2016. godine, o imenovanju gđe. Shqipe Krasniqi-Selishta vršiocem dužnosti Direktorke Odeljenja za Administraciju i Ljudske resurse;
- Odluka br. 04/2016, doneta 11. maja 2016. godine, o izmeni i dopuni Odluke br. 15/2012 o imenovanju ekipe za unutrašnju reviziju sistema upravljanja kvaliteta;
- Odluka br. 05/2016, doneta 17. maja 2016. godine, o određivanju finansijskih službenika za vršenje dodatnih dužnosti upravljanja troškova ACV-a;
- Odluka br. 06/2016, i doneta 3. oktobra 2016. godine, o prestanku radnog odnosa sa g. Eset Berisha;

- Odluka br. 07/2016, doneta 18. novembra 2016. godine, o ovlaštenju neplaćenog odmora za g. Naser Grajčević;
- Odluka br. 08/2016, doneta 13. decembra 2016. godine, o imenovanju Komisije za regrutovanje;
- Odluka br. 09/2016, doneta 13. decembra 2016. godine, o imenovanju Komisije za regrutovanje.

c) Kazne/žalbe/sporovi

Gore navedne izvršne odluke, sa br. 04-07, sadrže novčane kazne za neovlašćeno upravljanje dronovima i isplaćene su od istih osoba, dok odluka br. 08 sadrži novčanu kaznu za neovlašćeno upravljanje mikro lake letilice i nije isplaćena do završetka godine. Žalbi i sporova nije bilo.

7.12 TEHNIČKE PUBLIKACIJE ZA INDUSTRIJU

Radi pružanja podrške operatorima u primeni važećih zakonodavstva, ACV u kontinuitetu izdaje tehničke publikacije za industriju civilnog vazduhoplovstva. Tokom ove godine objavljen je jedan novi priručnik sa uputstvima, a ažurirani su ostali priručnici objavljeni od strane ACV-a, nakon izmene i dopune zakonodavstva koje su izrađene tokom godine na kojima se zasnivaju priručnici. Nova publikacija je:

- Tehnička publikacija 26 – Sistem upravljanja bezbednosti za pružaoce usluga

Objavljene su nove verzije tehničkih publikacija:

- Tehnička publikacija 02 – Sertifikovanje aerodroma
- Tehnička publikacija 03 – Zaštitne zone aerodroma
- Tehnička publikacija 07 – Sertifikat vazdušnog operatera
- Tehnička publikacija 08 – Izgradnje na aerodromu.

Dok su revidirane:

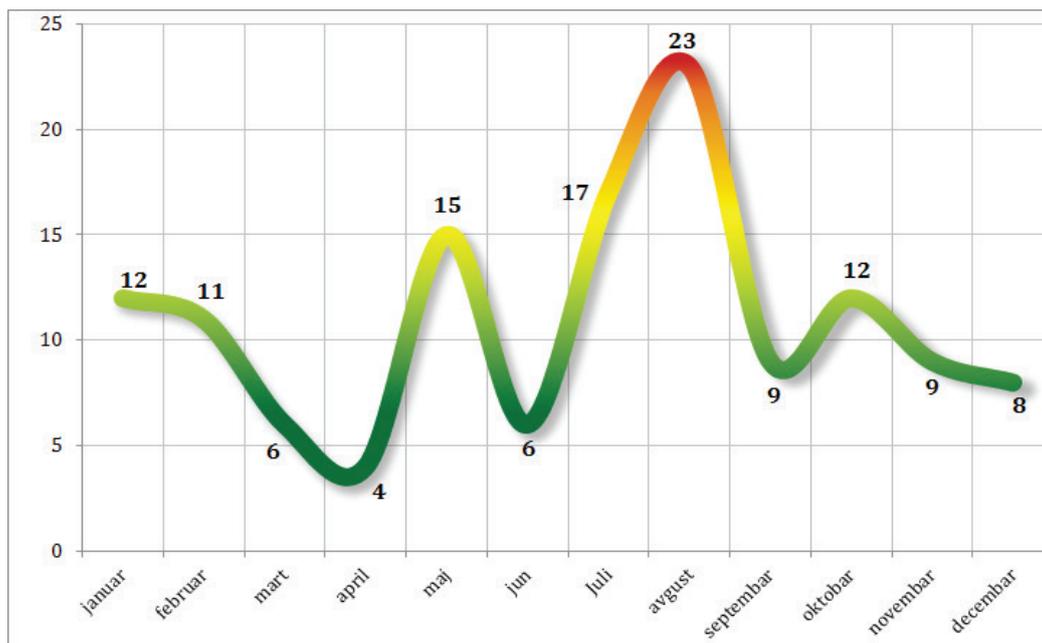
- Tehnička publikacija 18 – Kriterijumi i postupci za izdavanje odobrenja za zemaljske usluge
- Tehnička publikacija 20 – Upravljanje opasnostima od naleta divljih životinja na aerodromu
- Tehnička publikacija 21 – Upravljanje rizikom na platformi.

- Objavljivanje pregleda o prijavljenim događajima

Početak 2016. godine, ACV je objavio izveštaj "Pregled prijavljenih događaja u 2015", u kojem su sažeti svi događaji prijavljeni u ACV tokom 2015. godine. U skladu sa važećim zakonodavstvom u Republici Kosovo, "događaj" podrazumeva operativnu prepreku, kvar, grešku ili druge nepravilne okolnosti koje su uticale ili bi mogle uticati na sigurnost leta.

Tokom 2015, u ACV-u je prijavljeno ukupno 132 događaja, koji su klasifikovani i kategorizovani u zavisnosti od uticaja na bezbednost vazduhoplovstva, kao i njihove prirode. Ova prijavljivanja su vršena od strane osoblja Međunarodnog Aerodroma Prištine "Adem Jashari" LKIA, Agencije za vazduhoplovno navigacijske usluge, KFOR-a i aviokompanija. "Pregled prijavljenih događaja" sadrži statistike ovih događaja, kratak opis za svaku od kategorija događaja, i opis nekoliko izabranih događaja.

Dokument "Pregled prijavljenih događaja 2015" može se naći na zvaničnoj internet stranici ACV-a, na www.caa-ks.org.

Prikaz prijavljenih događaja u ACV-u po mesecima 2015. godine

7.13 INFORMISANJE JAVNOSTI I PRISTUP JAVNIM DOKUMENTIMA

a) Bilten ACV-a "Aviatori"

Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva objavljuje mesečni bilten "Aviatori", sa naglaskom na razvoj ACV-a i industrije vazduhoplovstva u celini. Tokom 2016, objavljeno je 10 izdanja ovog biltena, koji je bio podeljen institucijama Kosova, industriji i široj javnosti na elektronski način putem elektronske pošte i objavljen je na zvaničnoj internet stranici ACV-a.

b) Pristup javnim dokumentima

Odlukom br. 19/2012, Generalni direktor imenovao je službenika za komunikaciju s javnošću, koji je istovremeno odgovoran i za prijem i razmatranje zahteva pravnih i fizičkih lica za pristup javnim dokumentima ACV-a, u skladu sa Zakonom br. 03/L-215 za pristup javnim dokumentima.

Tokom 2016. primljena su 3 zahteva za pristup javnim dokumentima. Svi zahtevi su ispunjeni unutar pravnog roka. Od tražioca pristupa, jedan zahtev je podneo predstavnik medija, jedan civilnog društva i jedan biznisa. Prema kategorijama, jedan zahtev je bio za statistike, jedan za dronove i jedan za zaposlene sa ugovorom za posebne usluge.

c) Zvanična internet stranica ACV-a

U septembru, ACV je pokrenuo svoju novu internet stranicu. Redizajn stranice je omogućio bolju organizaciju materijala stavljenog na raspolaganju za javnost, a istovremeno je i ažuriran kako bi bio u korak sa tehnološkim razvojem u ovoj oblasti, počevši od kibernetičke bezbednosti i prilagođavanja sadržaja predstavljenog na različitim ekranima, kao što su i ekrani za mobilne uređaje.

Izgled biltena za novembar 2016

7.14 ADMINISTRACIJA I LJUDSKI RESURSI

Odeljenje za Administraciju i ljudske resursa, kao jedinica podrške u ACV-u, podržala je regulatorne aktivnosti ACV-a, sprovodeći procedure za ljudske resurse, finansije, javnu nabavku, logistiku i arhivu. Radi obezbeđivanja efikasnijeg rada, u kontinuitetu je praćeno donošenje novog zakonodavstva i izmene zakonodavstva u oblasti javne uprave u Republici Kosovo. Kasnije je osoblje ACV-a informisano i ažuriran je Priručnik unutrašnjih postupaka uprave kako bi odrazili promene.

a) Javna nabavka tokom 2016

Ostvarene aktivnosti javne nabavke	Naziv ekonomskog operatora kome je dodeljen ugovor	Datum potpisivanja ugovora	Vrednost ugovora
CAN- Centralni nivo Javni okvirni ugovor za snabdevanje gorivom	HIB PETROL	11.02.2016 - 11.02.2019	Premijum za gorivo 0.055 € Ugovor 36 meseci
Fizičko obezbeđivanje objekta i imovine ACV-a, sa jednim radnim mestom (stražar)	Body Guard	31.03.2016	950.40 €
Fizičko obezbeđivanje objekta i imovine ACV-a, sa jednim radnim mestom (stražar)	LUANI SH.P.K.	03.05.2016	29,997.00 € Ugovor 36 meseci
Snabdevanje vodom	ADEA GROUP Sh.P.K.	24.05.2016	670.00 € Ugovor 12 meseci
Tehničke usluge za dizajn i štampanje	EUROPRINTY SH.P.K.	13.06.2016	2,449.00 € Ugovor 12 meseci
Usluge osiguranja tri službena vozila ACV-a (puni Kasko, TPL i TPL+)	KS ILLYRIA SH.A.	03.06.2016	989.52 € Ugovor 12 meseci
CAN- Centralni nivo Javni okvirni ugovor o snabdevanju kancelarijskim materijalom LOT 1	NTG BLENDI & NTL RILINDJA	04.08.2016 - 04.08.2019	1724.40 € Ugovor 36 meseci
CAN- Centralni nivo Javni okvirni ugovor o snabdevanju kancelarijskim materijalom LOT 2	EUROPRINTY SH.P.K.	04.08.2016 04.08.2019	2338.29 € Ugovor 36 meseci

CAN- Centralni nivo Javni okvirni ugovor za usluge vazduhoplovnog prevoza	ALTAVIA TRAVEL & AS TRAVEL	04.08.2016 - 04.08.2019	1.27 € (dobitak na karti) Ugovor 36 meseci
CAN- Centralni nivo Javni okvirni ugovor za snabdevanje gumama	EUROGOMA SH.P.K.	04.08.2016 - 04.08.2019	1,230 € Ugovor 36 meseci
CAN- Centralni nivo Javni okvirni ugovor za snabdevanje higijenskim materijalom LOT II	BENI DONA PLAST SHPK & PERFECT BLUES	09.08.2016 - 09.08.2019	4,709.20 € Ugovor 36 meseci
CAN - Za nezavisne Agencije (manje od 50 zaposlenih) Javni okvirni ugovor za osiguranje vozila	SIGMA INTERALBANIAN VIENNA INSURANCE GROUP SH.A	26.09.2016 - 26.09.2019	2,790.90 € Ugovor 36 meseci
CAN - Za nezavisne Agencije (manje od 50 zaposlenih) Sertifikovanje Sistema Upravljanja Kvaliteta ACV-a prema standardu ISO 9001:2015	TUV AUSTRIA HELLAS LTD	24.10.2016 - 24.10.2019	4,700.00 € Ugovor 36 meseci
CAN - Za nezavisne Agencije (manje od 50 zaposlenih) Snabdevanje tonerima	NTG BLENDI	30.11.2017	764.00 €
CAN - Za nezavisne Agencije (manje od 50 zaposlenih) Snabdevanje IT opremom	EUROPRINTY SH.P.K.	07.12.2016	9,057.00 €

7.15 FINANSIJSKI IZVEŠTAJ

a) Izveštaj budžeta sa troškovima

Usvojeni budžet ACV-a za 2016. godinu bio je 925,274 €. Prema Odluci br. 11/120 od 14.12.2016. godine i Odluci br. 01/123 od 28.12.2016. godine Vlade Republike Kosova, izvršene su uštede na dodeljivanju budžeta za 2016. godinu. Nakon budžetskih smanjenja, konačni budžet ACV-a u ISUFK-u za 2016. godinu je bio 832,555.93 €, uključujući i preostala sredstva u iznosu od 4,129.43 €, koja su preneti u 2016. godinu iz projekta "BEYOND", finansiran od strane Evropske Komisije.

Tokom fiskalne godine 2016, ACV je potrošilo 832,147.17 €, uključujući i troškove u vrednosti od 4,129.40 € za projekat "BEYOND" finansiran od strane Evropske Komisije, što rezultira ostvarivanjem budžeta u procentu 99.95% ukupnog dodeljenog budžeta. U tabeli 1 predstavljen je usvojen budžet i ostvareni troškovi za svaku kategoriju u procentima.

Tabela 1 – Budžet i troškovi izraženi u %

Opis	Konačni budžet u ISUFK	Troškovi	Troškovi u %
Plate i dnevnice	625,222.83	625,222.83	100%
Robe i usluge	200,339.42	200,339.42	100%
Komunalne usluge	6,993.68	6,584.92	94%
Ukupno	832,555.93	832,147.17	99.95%

b) Prihodi

Prihodi ACV-a deponuju se na službenom bankarskom računu otvorenom od strane Direktora Agencije trezora Ministarstva finansija. Prihodi od tarife za sigurnost putnika za novembar i decembar 2016. godine registruju se na početku 2017. godine, u skladu sa memorandumom potpisanim između ACV-a i operatera MAP "Adem Jashari". Ovi prihodi se prenose 45 dana nakon završetka meseca.

Prihodi ACV od tarife za sigurnost putnika, kao i od takse licenciranja i scertifikovanja u skladu sa Uredbom br. 2/2015 o tarifama i naknadama ACV-a, prikazani su u tabeli 2 u nastavku

Tabela 2 – Sopstveni prihodi

Opis	Beleške	2016	2015-1	2014-2
		€	€	€
Prihodi od tarifa 1				
Prihodi od tarifa 2				
Prihodi od kazni - kazne 1		200	550	
Prihodi od kazni - kazne 2				
Prihodi od sertifikovanja & licenci 1		30,835	19,370	9,400
Prihodi od licenci 2				
Prihodi od prodaje imovine i usluga				
Prihodi od tarife za sigurnost putnika		1,684,774	1,512,842	1,359,146
Prihodi od bankovne kamate				
Prihodi od promene kursa				
Tarifa za akreditaciju				
Prihodi od imovine				
Ostala primanja				
Ukupno		1,715,809	1,532,762	1,368,546

c) Budžetski troškovi

Finansiranje svih aktivnosti ACV-a za 2016. godinu prema ekonomskim klasifikacijama predstavljeno je na donjim tabelama. Potrošeno je 832,147.17 €, uključujući i sredstva projekta "BEYOND" finansiranog od strane Evropske Komisije. Zaposlenim u ACV isplaćuje se osnovna plata (uključujući i iskustvo rada) i ne primaju druge dodatke.

Budžetski troškovi na osnovu kategorija su prikazani na tabeli 3, plate na tabeli 4, dok tabele 5, 6 i 7 prikazuju budžetske troškove na osnovu aktivnosti (robe i usluge, komunalije i grantovi/donacije).

Tabela 3 – Pregled primanja i isplata u gotovini

Pregled prijema i plaćanja gotovinom za Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva								
Za završenu godinu 31. decembar 2016.								
			2016		2015 -1		2014 -2	
			Jedinstveni račun Trezora		Jedinstveni račun Trezora		Jedinstveni račun Trezora	
			KBK	Plaćanje od strane trećih spoljnih stranaka	KBK	Plaćanje od strane trećih spoljnih stranaka	KBK	Plaćanje od strane trećih spoljnih stranaka
Beleške								
IZVOR FONDOVA								
	Vladin grant		828,018		821,860		822,116	
	Sopstveni prihodi							
	Namenjeni prihodi							
	Utvrđeni grantovi donatora		4,129		2,609			
	Pozajmice							
	Razvojni fond u poverenju							
	Druga primanja							
	Ukupno		832,147	-	824,469	-	822,116	-
KORIŠĆENJE FONDOVA								
	Operacije							
	Plate i dnevnice	2	625,223		622,980		594,457	
	Robe i usluge	3	200,339		194,478		220,039	
	Komunalne usluge	4	6,585		7,011		7,619	
			832,147	-	824,469	-	822,116	-
	Transferi							
	Transferi i subvencije	5						
	Kapitalni troškovi							
	Imovina, zgrada i oprema	6						
	Vraćanje pozajmica	7						
	Druga plaćanja	8						
	Ukupno		832,147	-	824,469	-	822,116	-

Tabela 4 – Plate

Opis	Budžet	2016						Ukupno Plaćanja €	Poređenje %	2015 -1 €	2014 -2 €
	Konačno €	VG €	SP €	NP €	UGD €	P €	RF €				
Neto plate preko platne liste	516,035	516,035						516,035		514,408	491,393
Plaćanje za sindikat								-			
Neto plaćanja za prekovremeni rad								-			
Radnici pod ugovorom (ne na platnoj listi)								-			
Zadržani porez na lični dohodak	49,642	49,642						49,642		49,239	46,448
Penzijski doprinos - radnici	29,773	29,773						29,773		29,666	28,308
Penzijski doprinos - poslodavac	29,773	29,773						29,773		29,666	28,308
Plate i dnevnice	625,223	625,223	-	-	-	-	-	625,223	1	622,980	594,457

Tabela 5 – Robe i usluge

Opis	Budžet	2016						Ukupno Plaćanja €	Poređenje %	2015-1	2014-2
	Konačno €	VG €	SP €	NP €	UGD €	P €	RF €			€ '000	€ '000
Troškovi za službena putovanja van zemlje		11,158						11,158		13,472	18,420
Dnevnice za službena putovanja van zemlje		12,552						12,552		15,192	23,129
Smeštaj za službena putovanja van zemlje		8,639						8,639		11,680	20,298
Drugi troškovi za službena putovanja van zemlje		2,450						2,450		2,339	4,104
Troškovi za mobilni telefon		9,888						9,888		9,993	9,943
Poštanske usluge		754						754		440	457
Troškovi za korišćenje optičkog kabela		145						145		145	120
Usluge za obrazovanje, obuku		10,650				4,129		14,779		21,837	23,417
Razni intelektualni i savetodavni troškovi		23,629						23,629		9,862	11,038
Usluge štampanja - ne marketinške		3,896						3,896		4,474	4,905
Druge ugovorene usluge		3,699						3,699		2,805	5,593
Tehničke usluge		1,647						1,647		4,348	1,558
Telefoni								-			
Računari		9,057						9,057			
Ostala oprema		151						151		400	550
Snabdevanje za kancelariju		11,189						11,189		10,093	8,710
Snabdevanje hranom i pićem (ne službeni ručkovi)		1,017						1,017		1,136	1,750
Snabdevanje za čišćenje		3,492						3,492		3,474	3,496
Nafta za grejanje		18,763						18,763		14,773	14,106
Derivati za generator								-			237
Gorivo za vozila		2,361						2,361		2,796	3,710
Registracija vozila		315						315		315	330
Osiguranje vozila		1,004						1,004		1,642	1,616
Opštinska taksa		30						30		30	30
Osiguranje zgrade- ostalo		10,341						10,341		11,674	11,563
Održavanje i popravka		4,413						4,413		5,061	4,921
Održavanje zgrade								-			
Održavanje informativne tehnologije		867						867		687	1,057
Održavanje nameštaja i opreme		153						153		288	96
Zakup za zgradu		42,000						42,000		42,000	42,000
Reklame za konkurse		400						400		175	-
Službeni ručkovi		1,549						1,549		3,349	2,884
Plaćanje poreza na zakup								-			
Robe i usluge	196,210	196,210	-	-	4,129	-	-	200,339	1	194,478	220,039

Tabela 6 – Komunalne usluge

Opis	Budžet	2016						Ukupno Plaćanja €	Upoređenje %	2015-1	2014-2
	Konačno €	VG €	SP €	NP €	UGD €	P €	RF €			€ '	€
Struja	4,860	4,726						4,726		5,040	5,325
Voda	700	513						513		447	451
Otpad	333	254						254		271	283
Centralno grejanje								-			
Telefonski troškovi	1,100	1,092						1,092			
Plaćanje- sudske odluke								-		1,252	1,561
Komunalne usluge	6,993	6,585	-	-	-	-	-	6,585	1	7,011	7,619

Tabela 7 - Utvrđeni grantovi donatora

			2016	2015-1	2014-2
Opis			€	€	€
Evropska Komisija	Br. Projekta	Dizajniranje i proced. letenja uz pomoć sat. signala	4,129	6,737	-
Ime donatora	Br. Projekta	Naziv projekta	-	-	-
Ime donatora	Br. Projekta	Naziv projekta	-	-	-
Ukupno			4,129	6,737	0

d) Planiranje/ Realizacija budžeta

U tabeli 8. su prikazani prikupljeni prihodi, usvojeni budžet kao i njegova realizacija. Kako je objašnjeno u gore navedenoj tabeli 1, ACV je realizovao 99.95% dodeljenog konačnog budžeta.

Tabela 8 – Izveštaj o izvoršenju budžeta

Uporedni pregeled budžetskih i aktualnih iznosa Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva							
Za završenu godinu 31. decembar 2016.							
		2016				2015-1	2014-2
		Početni budžet (Podela)	Konačni budžet (Podela)	Realizacija	Varijanta	Realizacija	Realizacija
		A	B	C	D=C-B	E	F
		€	€	€	€	€	€
Beleške							
Priliv gotovine na račun Trezora							
	Poreski prihodi	9					
	Neporeski prihodi	10		1,715,809		1,532,762	1,368,546
	Namenski prihodi	11					
	Utvrđeni grantovi donatora	12	4,129	4,129		6,738	
	Pozajmice	13					
	Ostalo	14					
Ukupno prikupljena primanja u FKK		4,129	4,129	1,719,938	-	1,539,500	1,368,546
Odliv gotovine iz računa Trezora							
	Plate i dnevnice	2	688,484	625,223	625,223	-	622,980
	Robe i usluge	3	223,052	200,339	200,339	-	194,478
	Komunalne usluge	4	13,738	6,994	6,585	(409)	7,011
	Transferi i subvencije	5				-	
	Kapitalni troškovi	6				-	
	Vraćanje pozajmica	7				-	
	Ostalo	8				-	
Ukupno izvršena plaćanja od strane BRK preko LIVTh		925,274	832,556	832,147	(409)	824,469	822,116

e) Kapitalne investicije

ACV u 2016. godini nije imao kapitalne troškove.

f) Uporedna tabela budžeta za poslednje tri godine

Tabela 9 – Upoređivanje budžeta za poslednje tri godine

Opis	Budžet			Realizacija		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Plate	625,223	622,980	594,457	625,223	622,980	594,457
Robe u usluge	200,339	208,501	235,856	200,339	194,478	220,039
Komunalni troškovi	6,994	8,468	11,062	6,585	7,011	7,619
UKUPNO	832,556	839,949	841,375	832,147	824,469	822,116

g) Budžet ACV-a za 2017. godinu

Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosovo je podneo zahtev za budžet za 2017. godinu, u skladu sa zakonskim rokovima i postupcima Republike Kosova.

Za funkcionisanje i obavljanje aktivnosti prema planiranju, ACV je tražio budžet u iznosu od 1,071,707.32 €. Budžetski zahtev ACV-a nije usvojen kao takav, a usvojeni budžet ACV-a za 2017. godinu je u visini od 925,274 €.

8. REVIZIJE PREMA ACV-u

a) Revizija od strane Kancelarije Generalnog Revizora Kosova

U septembru 2015. i aprilu 2016. godine, Kancelarija Generalnog Revizora Kosova (KGRK) je izvršila reviziju godišnjih finansijskih pregleda ACV-a za godinu završenu 31. decembra 2015. godine. Ova revizija je bila fokusirana na godišnjim finansijskim izveštajima, finansijskim upravljanjem i unutrašnjoj kontroli (uključujući upravljanje i izvršenje budžeta) i sistemu unutrašnje revizije. U izveštaju KGRK-a, primljenim u junu 2016. godine, u opštem zaključku se navodi da je ACV dizajnirao dobar sistem unutrašnje kontrole i finansijskog upravljanja. I ove godine, kao i drugih godina, KGRK je dala "Ne-modifikovano mišljenje" i potvrdila da "finansijski izveštaji ACV-a za 2015. godinu predstavljaju pravilan i tačan prikaz u svim materijalnim aspektima". Prema ovom izveštaju, upravljanje budžetom je u potpunom skladu sa dobrim principima finansijskog upravljanja. U izveštaju Kancelarije Generalnog Revizora date su dve preporuke, koje je ACV adresirao odmah i sproveo ih je prema odredbama na snazi.

b) Unutrašnja revizija od Ministarstva finansija

Kancelarija za internu reviziju Ministarstva finansija je u januaru 2016. godine sprovela reviziju za godinu završenu 31. decembra 2015. godinu. ACV je primio izveštaj internog revizora Ministarstva finansija u martu 2016. godine. U izveštaju internog revizora Ministarstva finansija su date tri preporuke, koje je ACV odmah adresirao i sproveo ih je prema odredbama na snazi.

9. STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Međunarodni Aerodrom u Prištini "Adem Jashari" je uslužio ukupno 1,744,202 putnika u 2016. godini, prema statistikama koje je prikupio operator LKIA. Ovaj broj putnika je 12.59% veći od broja putnika koje je uslužio ovaj aerodrom u 2015. godini (1,549,198).

Kao i obično, u avgustu je bio najveći broj putnika, ukupno 216,972, zatim sledi jul sa 209,053 dok je najslabiji mesec bio februar sa 105,861 putnika.

Tokom 2016. godine u Prištini je realizovano 7,254 letova ili 7.1 % više u odnosu na prethodnu godinu. Ističu se jul i avgust sa najviše realizovanih letova, 829, odnosno 864. S druge strane, februar je imao najmanji broj letova, 456.

Od destinacija se ističu Cirihi sa 19.65% ukupnog saobraćaja, Bazel (BSL/MLH) - 12.56%, Diseldorf - 8.71%, Istanbul (IST) - 8.09 %, Ženeva - 6.98%, Minhen 5.95 %, Štuttgart - 5.69 % i Beč 5.49%. Od država, na prvom mestu je Švajcarska sa 39.2% ukupnog saobraćaja iz Prištine, sledi Nemačka sa 31.4%, Turska sa 12 %, Austrija sa 5.49%, Slovenija sa 2.33% i tako redom.

Od vazdušnih kompanija, na prvom mestu je Nemačka sa 273,607 usluženi putnika tokom 2015. godine na i iz Prištine, zatim sledi Easy Jet sa 199,075, Edelweiss sa 170,890, Adria Airways sa 170,597, Turkish Airlines - 155,414, Eurowings 130,394, Germania Flug - 119,805 i tako redom.

Što se tiče daljnjih destinacija iz Prištine, vodi Nju Jorku (JFK), zatim dolazi London (Heathrow), Helsinki, Kopenhagen, Čikago i Frankfurt.

Prevoz robe i pošte putem vazdušnog transporta je označio rast od 13.83%, ali od jedne niske osnove.

Grafikoni sa statistikama vazdušnog saobraćaja, koji ilustruju gore-navedene brojke, mogu se naći na službenoj internet stranici ACV-a: www.caa-ks.org. i priloženi su ovom izveštaju kao Prilog 4.

Aerodrom	Broj putnika u 2016. godini	Rast od 2015. godine
Sarajevo	838,966	8.55%
Podgorica	873,278	16.61%
Ljubljana	1,404,831	-2.33%
Skoplje	1,649,374	13.56%
Priština	1,743,208	12.52%
Tirana	2,195,100	11.03%
Zagreb	2,766,087	6.89%
Beograd	4,924,992	3.12%

Aerodrom u Prištini u poređenju sa aerodromima drugih prestonica u regionu

PRILOG 1 – SPISAK OBUKA U 2016. GODINI

Pozicija	Naziv obuke/Radionice	Institucija koja pruža obuku
Direktor odeljenja za bezbednost letova	ICAO-v program za nadzor sigurnosti i univerzalne revizije (USOAP), pristup kontinuiranom praćenju (CMA)	ICAO
Inspektor za plovidbenost vazduhoplova 1	Regionalna radionica o zakonskim propisima EU vezanih za plovidbenost vazduhoplova	TAIEX (EK)
	Radionica za srednji menadžment AVC-a	EASA-IPA 3
	Opšte teorijsko poznavanje vazduhoplova B737-600/700/800/900 (CFM56)	Lufthansa Technical Training
	Obuka na radnom mestu (OJT) u vezi sa organizacijama za upravljanje održavanja vazduhoplova (Part-M) i organizacijama za održavanje vazduhoplova (Part-145)	EASA-IPA 3/ Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Hrvatske
	Obuka o zahtevima standarda SK ISO/IEC 17020:2012	MTI
	Obuka o zajedničkom okviru za samoocenjivanje	IKAP
Inspektor za vazdušne operacije	Vazdušne operacije (EASA AIR-OPS)	Organizacija za obuku - JAA
	Operacije sistemima vazduhoplova bez pilota	Organizacija za obuku - JAA
	Međunarodna radionica za dizajniranje i optimizaciju vazdušnog prostora	TAIEX (EK)
	Obuka za aleternativnog službenika za obaveze	Trezor, MF
Inspektor za plovidbenost vazduhoplova 2	Regionalna radionica o zakonskim propisima EU vezanih za plovidbenost vazduhoplova	TAIEX (EK)
	Usklađenost nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske Unije	IKAP
	Periodična obuka za opasnu robu za osoblje 6. kategorije	IATA
	Obuka na radnom mestu (OJT) o licenciranju osoblja koja se bavi održavanjem vazduhoplova (Part-66)	EASA-IPA 3/ Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Hrvatske
	Seminar o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova	Francuska Nacionalna Škola za Civilno Vazduhoplovstvo

Inspektor za opšte vazduhoplovstvo	Operacije sistemima vazduhoplova bez pilota	Organizacija za obuku - JAA
	Radionica VII PANEP	EASA-IPA 3
	Obuka za aleternativnog službenika za obaveze	Trezor, MF
Službenik za helikopterske operacije	Usklađenost nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske Unije	IKAP
Službenik za opšte vazduhoplovstvo	Obuka za aleternativnog službenika za overu	Trezor, MF
Ovlašćeni medicinski procenitelj	Godišnji naučni sastanak Saveza vazduhoplovnih medicinskih procenitelja Velike Britanije sa temom "Piloti i mentalno zdravlje"	Savez vazduhoplovnih medicinskih procenitelja, Velika Britanija
	Usklađenost nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske Unije	IKAP
	Obuka za obnavljanje znanja iz oblasti vazduhoplovne medicine	Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Hrvatske
Direktor odeljenja za aerodrome	ICAO-v program za nadzor sigurnosti i univerzalne revizije (USOAP), pristup kontinuiranom praćenju (CMA)	ICAO
	Radionica za visoki menadžment ACV-a	EASA- IPA 3
	Radionica o procesu sertifikovanja aerodroma i konverzije postojećih sertifikata, Uredba EU br. 139/2014	EASA-IPA 3
	Obuka na radnom mestu (OJT) za inspektore aerodroma za spasilačko-vatrogasne usluge	TAIEX (EK)/ Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Ujedinjenog Kraljevstva
Inspektor za aerodrome 1	Obuka za osvetljenje poletno-sletne staze AGL +3	ADB
	Obuka na radnom mestu (OJT) za inspektore aerodroma za spasilačko-vatrogasne usluge	TAIEX (EK)/ Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Ujedinjenog Kraljevstva

Inspektor za aerodrome 2	Radionica za srednji menadžment AVC-a	EASA-IPA 3
	Radionica za sigurnost poletno-sletne staze	EASA-IPA 3
	Obuka na radnom mestu (OJT) za inspektore aerodroma za spasilačko-vatrogasne usluge	TAIEX (EK)/ Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Ujedinjenog Kraljevstva
	Radionica o procesu sertifikovanja aerodroma i konverzije postojećih sertifikata, Uredba EU br. 139/2014	EASA-IPA 3
Inspektor za aerodrome 3	Istraga incidenata u vazдушnom saobraćaju	Organizacija za obuku - JAA
	Međunarodna radionica za dizajniranje i optimizaciju vazdušnog prostora	TAIEX (EK)
	Radionica o procesu sertifikovanja aerodroma i konverzije postojećih sertifikata, Uredba EU br. 139/2014	EASA-IPA 3
Direktor odeljenja za UVN	Radionica za PBN strategiju za GNSS	BEYOND (EK)
	ICAO-v program za nadzor sigurnosti i univerzalne revizije (USOAP), pristup kontinuiranom praćenju (CMA)	ICAO
	Međunarodna radionica za dizajniranje i optimizaciju vazdušnog prostora	TAIEX (EK)
	Obuka "AIS to AIM"	Francuska Nacionalna Škola za Civilno Vazduhoplovstvo
Inspektor za UVN 1	Radionica za PBN strategiju za GNSS	BEYOND (EK)
	Radionica za implementaciju početnog plana performanse u okviru ZEVP-a	Program ISIS II (EK)
	Radionica za buduće skenere za GNSS	BEYOND (EK)
	Radionica za srednji menadžment AVC-a	EASA-IPA 3
	Dizajniranje instrumentalnih procedura za helikoptere	Francuska Nacionalna Škola za Civilno Vazduhoplovstvo
	Međunarodna radionica za dizajniranje i optimizaciju vazdušnog prostora	TAIEX (EK)

Inspektor za UVN 2	Međunarodna radionica za dizajniranje i optimizaciju vazdušnog prostora	TAIEX (EK)
	Nadzor navigacije zasnovan na performansi	Francuska Nacionalna Škola za Civilno Vazduhoplovstvo
	Radionica za sigurnost poletno-sletne staze	EASA-IPA 3
Inspektor za UVN 3	Međunarodna radionica za dizajniranje i optimizaciju vazdušnog prostora	TAIEX (EK)
	Dizajniranje vazdušnog prostora za optimizaciju termičke oblasti	Francuska Nacionalna Škola za Civilno Vazduhoplovstvo
Direktor odeljenja za MSERV	Obuka na radnom mestu (OJT) u oblasti ekonomske regulacije navigacijskih usluga	Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Hrvatske
	Radionica za implementaciju početnog plana performanse u okviru ZEVP-a	Program ISIS II (EK)
	Radionica za srednji menadžment AVC-a	EASA-IPA 3
Visoki službenik za MS	Obuka na radnom mestu (OJT) u oblasti ekonomske regulacije navigacijskih usluga	Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Hrvatske
	Regionalna radionica o zakonskim propisima EU vazanih za tarife na aerodromima i UVN	TAIEX (EK)

Menadžer kancelarije za sigurnost i kvalitet	Upravljanje rizicima na državnom nivou	Francuska Nacionalna Škola za Civilno Vazduhoplovstvo
	Radionica za visoki menadžment ACV-a	EASA-IPA 3
	Obuka o zahtevima standarda SK ISO/IEC 17020:2012	Odeljenje za akreditaciju, MTI
	Obuka o zajedničkom okviru za samoocenjivanje	IKAP
	Obuka za programe Microsoft Visio i Lync	IKAP
	Ispunjavanje godišnje ankete za samoocenjivanje	Ministrstvo finansija
Glavni finansijski službenik	Upravljanje finansijama i kontrola i upravljanje rizikom	IRON Consulting
Menadžer za nabavku	Obuka za Zakon o digitalnoj javnoj nabavci putem e-nabavka, nove direktive EU za javnu nabavku	Balkan Institute for Procurement
	Priprema budžeta i javne nabavke	FLSA
	Petnestodnevna obuka za profesionalnu sertifikaciju za nabavku, na osnovu 25. člana Zakona o javnoj nabavci br. 05/L-092	KRPP
Menadžer za osoblje	Izvođenje i izveštavanje o finansijskim transakcijama u skladu sa zakonskim izmenama	Europa Center
	Izračunavanje budžeta za osnovne plate, dodatke i naknade, i ocenjivanje performanse	FLSA
	Obuka za upoznavanje sa izmenama Zakona o administrativnim procedurama	IKAP
	Obuka o zajedničkom okviru za samoocenjivanje	IKAP
	Obuka za SIULJS (SIMBNJ)	MAP
	Obuka za Pravilnik o klasifikaciji radnih mesta i čuvanje dokumenata	FLSA
Službenik za logistiku	Sistem upravljanja dokumentima, finansijama i javnoj nabavci, klasifikacija i pristup tim dokumentima	FLSA
	Obuka za upoznavanje sa izmenama Zakona o administrativnim procedurama	IKAP

* plavom bojom su naznačena sponzorisanе obuke

PRILOG 2 – PLAN RADA ZA 2016. GODINU I NJEGOVA REALIZACIJA

1. NORMALIZACIJA VAZDUŠNOG PROSTORA									
1	RADNJE (planirane)	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratak izveštaj	U toku	
			K 1	K 2	K 3	K 4		Završeno	
			Nije završeno						
Izvan ACV-a ili zavisi od spoljnih čimbenika									
1.1 Puna normalizacija donjeg vazdušnog prostora za opšte vazduhoplovstvo									
1.1.1	Zahtev AVNU-u za pripremu VFR mapa	UVN/SL/ADR		X		X			
1.1.2	Priprema VFR mapa	AVNU							
1.1.3	Delegiranje donjeg vazdušnog prostora kosovskim autoritetima	COMKFOR							
2. ČLANSTVO U MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE									
2.1 Članstvo u ICAO									
2	RADNJE (planirane)	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratak izveštaj	U toku	
			K 1	K 2	K 3	K 4		Završeno	
			Nije završeno						
Izvan ACV-a ili zavisi od spoljnih čimbenika									
2.1.1	Tehnička podrška MIP-u tokom procesa aplikacije za članstvo u ICAO	KGD/MSERV	X	X	X	X			
2.1.2	Članstvo u ICAO	MIP							
2.2 Članstvo u ECAC									
2.2.1	Tehnička podrška MIP-u u procesu aplikacije za članstvo. Naredni koraci ka članstvu mogu započeti samo nakon članstva u ICAO (tačka 2.1.2)	MSERV/KGD	X	X	X	X			
2.3 Članstvo u EUROCONTROL									
2.3.1	Tehnička podrška MIP-u u procesu aplikacije za članstvo. Naredni koraci ka članstvu mogu započeti samo nakon članstva u ICAO (tačka 2.1.2)	MSERV/KGD	X	X	X	X			
2.4 Izrada studije i pravnog instrumenta od odgovornostima prema trećim licima na zemlji									
2.4.1	Dostavljanje studije i nacrtu zakona u MI	KGD		X	X				Nije moglo da se realizuje tokom 2016. godine, pošto ova radnja nije bila deo Vladinog Zakonodavnog Plana. Odloženo za 2017. godinu
3. POTPISIVANJE MEĐUNARODNIH I REGIONALNIH TEHNIČKIH SPORAZUMA									
3.1 Sklapanje radnih aranžmana sa EASA-om									
3	RADNJE (planirane)	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratak izveštaj	U toku	
			K 1	K 2	K 3	K 4		Završeno	
			Nije završeno						
Izvan ACV-a ili zavisi od spoljnih čimbenika									
3.1.1	Potpisivanje radnih aranžmana između ACV-a i EASA-e za standardizaciju	KGD							
3.1.2	Potpisivanje radnih aranžmana između ACV-a i EASA-e za SAFA	KGD							
3.1.3	Potpisivanje radnih aranžmana između ACV-a i EASA-e za ECCAIRS	KGD							
4. POTPUNO SPROVOĐENJE REGULATORNIH ODGOVORNOSTI									
4.1 Dopuna sekundarnog zakonodavstva									
4	RADNJE (planirane)	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratak izveštaj	U toku	
			K 1	K 2	K 3	K 4		Završeno	
			Nije završeno						
Izvan ACV-a ili zavisi od spoljnih čimbenika									

4.1.1	Transpozicija Pravilnika (EK) br. 1070/2009 o zakonodavstvu, koja izmenjuje i dopunjuje Pravilnike (EK) br. 549/2004, (EK) br. 550/2004, (EK) br. 551/2004 i (EK) br. 552/2004	UVN	X						
4.1.2	Izmena i dopuna Pravilnika br. 14/2010 (EK br. 1794/2006) o uspostavljanju zajedničke tarife za sheme za usluge vazdušne navigacije	MSERV	X						
4.1.3	Donošenje Pravilnika o transpoziciji Aneksa 10. ICAO- a "Aeronautička telekomunikacija" Vol. 1	UVN	X						
4.1.4	Donošenje Pravilnika o transpoziciji Aneksa 10. ICAO- a "Aeronautička telekomunikacija" Vol. 2	UVN	X						
4.1.5	Donošenje Pravilnika o transpoziciji Aneksa 10. ICAO- a "Aeronautička telekomunikacija" Vol. 3	UVN	X						
4.1.6	Donošenje Pravilnika o transpoziciji Aneksa 10. ICAO- a "Aeronautička telekomunikacija" Vol. 4	UVN	X						
4.1.7	Donošenje Pravilnika o transpoziciji Aneksa 10. ICAO- a "Aeronautička telekomunikacija" Vol. 5	UVN	X						
4.1.8	Dostavljanje Vladi nacrtu pravilnika za transpoziciju Aneksa 19. ICAO-a "Upravljanje sigurnošću"	SK					X		Zbog nedostatka budžeta za prevod, finalizacija je odložena za 2017. godinu
4.1.9	Priprema Priručnika za profesionalnu obuku osoblja ACV-a	SL/ADR/UVN/SK					X		Odloženo za 2017. godinu
4.1.10	Izmena i dopuna ADM MAN	ADM	X	X					
4.1.11	Izmena i dopuna TP i Priručnika odeljenja za aerodrome, na osnovu nalaza tokom godišnjeg pregleda dokumentacije odeljenja za aerodrome	ADR	X						
4.1.12	Izdavanje tehničke publikacije za SMS za aerodrome	ADR/UVN/SL		X	X				
4.1.13	Transpozicija Pravilnika EASE-e br. 139/2014 o aerodromima	ADR					X		Zbog nedostatka budžeta za prevod, finalizacija je odložena za 2017. godinu
4.1.14	Transpozicija Pravilnika (EU) br. 376/2014 o prijavi, analizi i praćenju događaja u civilnom vazduhoplovstvu	SL/ADR/UVN/SK		X	X	X			Zbog nedostatka budžeta za prevod, finalizacija je odložena za 2017. godinu
4.1.15	Transpozicija Pravilnika (EU) br. 255/2010 o uspostavljanju zajedničkih pravila za upravljanje toka vazdušnog saobraćaja	UVN					X		Zbog nedostatka budžeta za prevod, finalizacija je odložena za 2017. godinu
4.2 Sertifikacija AVNU-a									
4.2.1	Realizacija sveobuhvatne revizije za sertifikaciju	UVN		X					
4.2.2	Dostavljanje preporuke kod GD-a	MSERV/UVN	X	X	X				
4.2.3	Izdavanje sertifikata	KGD		X	X				
4.3 Odobrenje organizacija za stručno osposobljavanje									
4.3.1	Razmatranje i procena aplikacije i pratećih dokumenata koje je dostavila AVNU	UVN					X		
4.3.2	Realizacija revizije za sertifikaciju	UVN					X		Odloženo za K1 2017. god. zbog operatora
4.3.3	Prijem plana za ispravak identifikovanih nalaza	UVN					X		Odloženo za K2 2017. god. zbog operatora
4.3.4	Priprema preporuke na osnovu pregledanih dokumenata i revizije	UVN					X		Odloženo za K2 2017. god. zbog operatora
4.3.5	Izdavanje sertifikata AVNU-u za organizaciju za stručno osposobljavanje	UVN					X		Odloženo za K2 2017. god. zbog operatora
4.3.6	Pregled i provera dokumentacije prema zahtevima za izdavanje oblašćenja LKIA-u kao organizacije za stručno osposobljavanje	ADR					X		Finalizacija je odložena za 2017. god. zbog operatora
4.3.7	Revizija organizacije za stručno osposobljavanje (učionice, sprave, itd, etj.)	ADR					X		Odloženo za 2017. god. zbog operatora
4.3.8	Preporuka za izdavanje Ovlašćenja	ADR					X		Odloženo za 2017. god. zbog operatora
4.4 Implementacija predviđenih koraka u skladu sa projektom ISIS za shemu performansi									
4.4.1	Izmena i dopuna Pravilnika br. 14/2010 (EK 1794/2006) o uspostavljanju zajedničke sheme za tarife za usluge vazdušne navigacije	MSERV	X						
4.4.2	U vezi sa implementacijom sheme performansi, osigurati transparentnost rashoda terminalne tarife, počevši od 2016. godine pa nadalje	MSERV	X						

4.4.3	Adaptacija opšte procedure za shemu performansi, u saradnji sa AVNU-om	UVN/MSERV/AVNU	X	X				
4.4.4	Izmena i dopuna Priručnika odeljenja za UVN odražavajući zahteve za shemu performansi	UVN		X				
4.4.5	Uspostavljanje radnih grupa za pripremu početnog plana sheme performansi	UVN/MSERV/AVNU	X					
4.4.6	Priprema početnog plana za performansu (IPP)	UVN/MSERV/AVNU			X			
4.4.7	Usvajanje plana i slanje u PRB	UVN/MSERV/AVNU			X			
4.5 Izdavanje i revalidacija licenci za osoblje operatera								
4.5.1	Izdavanje i validacija aeronautičkih licenci	SL	X	X	X	X		
4.5.2	Licenciranje kontrolora leta (stalni proces)	UVN	X	X	X	X		
4.6 Stalni nadzor sigurnosti operatera								
4.6.1	<i>Detaljan plan nadzornih aktivnosti je deo plana za 2016. godinu, ACVK/KIRPK-PLN 03</i>	ADR/UVN/SL/MSERV/SK						Završeno prema Planu. Vidi AACK/ZABKC-PLN 03
4.7 Ekonomski nadzor AVNU-a, MAP "Adem Jashari" LKIA i pružaoca usluga na zemlji								
4.7.1	Ekonomski nadzor AVNU-a (polisa osiguranja 2016)	MSERV	X					
4.7.2	Ekonomski nadzor MAP "Adem Jashari" LKIA a.d. (polisa osiguranja, finansijski učinak u 2015. godini, revidirani finansijski izveštaji 2015. godine)	MSERV		X				
4.7.3	Ekonomski nadzor AVNU-a (procena finansijskog učinka 2015. godine, revidirani finansijski izveštaji 2015. godine)	MSERV		X				
4.7.4	Ekonomski nadzor "ExFis" d.o.o. za usluge snabdevanja vazduhoplova gorivom (polisa osiguranja 2016 za opasnosti tokom pružanja usluga na zemlji)	MSERV		X				
4.7.5	Ekonomski nadzor "Ex Fis" d.o.o. za usluge snabdevanja vazduhoplova gorivom (podela finansijskih računa, procena finansijskog učinka 2015. godine, revidirani finansijski izveštaji 2015. godine)	MSERV		X				
4.8 Interno i međuinstitucionalno izveštavanje								
4.8.1	Konsolidacija godišnjeg izveštaja ACV-a	MSERV	X					
4.8.2	Podnošenje godišnjeg izveštaja Skupštini Kosova	KGD	X					
4.8.3	Konsolidacija tromesečnih izveštaja ACV-a	MSERV	X	X	X	X		
4.8.4	Podnošenje tromesečnih izveštaja Nadzornom odboru	KGD	X	X	X	X		
4.8.5	Izveštavanje u MEI	MSERV	X	X	X	X		
4.8.6	Dostavljanje finansijskih izveštaja u MF i KGRK	ADM/KGD	X			X		
4.8.7	Dostavljanje finansijskih izveštaja Pralamentarnoj komisiji za budžet i finansije	ADM/KGD	X					
4.8.8	Dostavljanje srednjoročnog okvira troškova za period 2016-2018. godine	ADM/KGD		X				
4.8.9	Planiranje godišnjeg budžeta	ADM/KGD		X				
4.8.10	Realizacija planiranih prihoda od tarifa za sigurnost putnika	ADM/KGD	X	X	X	X		
4.8.11	Tromesečni finansijski izveštaji za MF	ADM/KGD	X	X	X	X		
4.8.12	Mesečni finansijski izveštaji za KGD	ADM/KGD	X	X	X	X		
4.8.13	Devetomesečni finansijski izveštaj za KGRK i MF	ADM				X		
4.9 Sprovođenje sporazuma o ZEVP								
4.9.1	Ažuriranje matrice i obaveštenje osoblja ACV-a o transpoziciji preostalog zakonodavstva iz Aneksa 1. sporazuma o ZEVP	MSERV	X	X	X	X		

4.9.2	Organizacija posete za procenu sporazuma o Z EVP	MSERV/KGD	X							
4.9.3	Organizacija sastanka Zajedničke komisije sporazuma o Z EVP	MSERV/KGD	X							
4.10 Reorganizacija ACV-a										
4.10.1	Izmena internog pravilnika u skladu sa Vladinim katalogom (ako je primenjivo, u zavisnosti od presude Ustavnog suda)	KGD/PPV					X	Odloženo za 2017. godinu		
4.11 Usvajanje regulisanih vazduhoplovnih tarifa										
4.11.1	Usvajanje podsticajnog programa MAP "Adem Jashari" 2016-2018	MSERV	X							
4.11.2	Izdavanje odluke	KGD/PPV	X							
4.11.3	Obuka u Croatia Control i ACV Republike Hrvatske za implementaciju Pravilnika o tarifama usluga vazdušne navigacije (Odobrenje terminalne tarife za navigaciju)	MSERV	X							
4.11.4	Pregled i procena početnog zahteva AVNU-a za tarifu terminalne jedinice	MSERV	X							
4.11.5	Pregled i procena konačnog zahteva AVNU-a za tarifu terminalne jedinice	MSERV				X				
4.11.6	Izdavanje Administrativne odluke o visini tarife terminalne jedinice u RKS za 2017. godinu	MSERV					X			
4.12 Izrada nacionalne strategije za razvoj civilnog vazduhoplovstva										
4.12.1	Iniciranje profesionalne podrške za izradu strategije uz pomoć programa TAIEX	KGD/MSERV	X	X						
4.12.2	Pružanje podrške tokom izrade strategije za civilno vazduhoplovstvo	MSERV/SK			X	X				
4.13 Konvertiranje sertifikata MAP "Adem Jashari" prema zahtevima Pravilnika EASA-e br. 139/2014										
4.13.1	Priprema listi "Osnove sertifikovanja (CB)" i "Osnove operacija (OB)" za konverziju sertifikata MAP "Adem Jashari" u skladu sa zahtevima Pravilnika EASA-e br. 139/2014	ADR			X					
4.14 Revizija za procenu stanja aerodroma u Đakovici										
4.14.1	Pregled zahteva za procenu stanja aerodroma u Đakovici, koji je dostavio upravni odbor CJP "Aerodrom Đakovica" a.d.; Priprema kontrolnih listi za reviziju	ADR/UVN			X					
4.14.2	Revizija za procenu stanja aerodroma	ADR/UVN			X					
4.14.3	Priprema revizorskog izveštaja i distribucija zainteresovanim stranama	ADR/UVN			X					
5. IZRADA I SPROVOĐENJE NACIONALNOG PROGRAMA BEZBEDNOSTI- NPB										
5.1 Sprovođenje zahteva iz NPB-a koji se odnose samo na ACV										
	RADNJE (planirane)	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratak izveštaj	U toku		
			K 1	K 2	K 3	K 4		Završeno	Nije završeno	Izvan ACV-a ili zavisni od spoljnih čimbenika
5	5.1.1	Izrada nacrt odluke za imenovanje odgovornog lica za NPB	SK/KGD/PPV		X					
	5.1.2	Slanje 3 dokumenata MI (pismo Ministru infrastrukture, TOR za odgovorno lice za NPB i nacrt odluke o imenovanju odgovornog lica za NPB)	SK/KGD		X					
	5.1.3	Ponovna izrada analize	Savet za sigurnost	X		X				
	5.1.4	Odobrenje priručnika politike za obaveznu primenu (Enforcement Policy)	SK/Tehnička odeljenja/KGD		X	X	X			
	5.1.5	Izrada Priručnika za NPB	SK/Tehnička odeljenja/KGD	X	X	X				
5.2 Iniciranje i nadzor transpozicije Aneksa ICAO-a (koje nisu pod nadležnošću ACV-a)										
5.2.1	Pismo MUP-u u vezi sa njihovim obavezama prema Aneksu 12. ICAO-a i ZCV-u	KGD/SK		X	X					
5.2.2	Pismo MUP-u o transpoziciji Aneksa 9. i Aneksa 17. ICAO-a	KGD/SL			X					
5.2.3	Iniciranje i pružanje podrške KIVNI tokom transpozicije Aneksa 13. ICAO-a	KGD/SK		X						

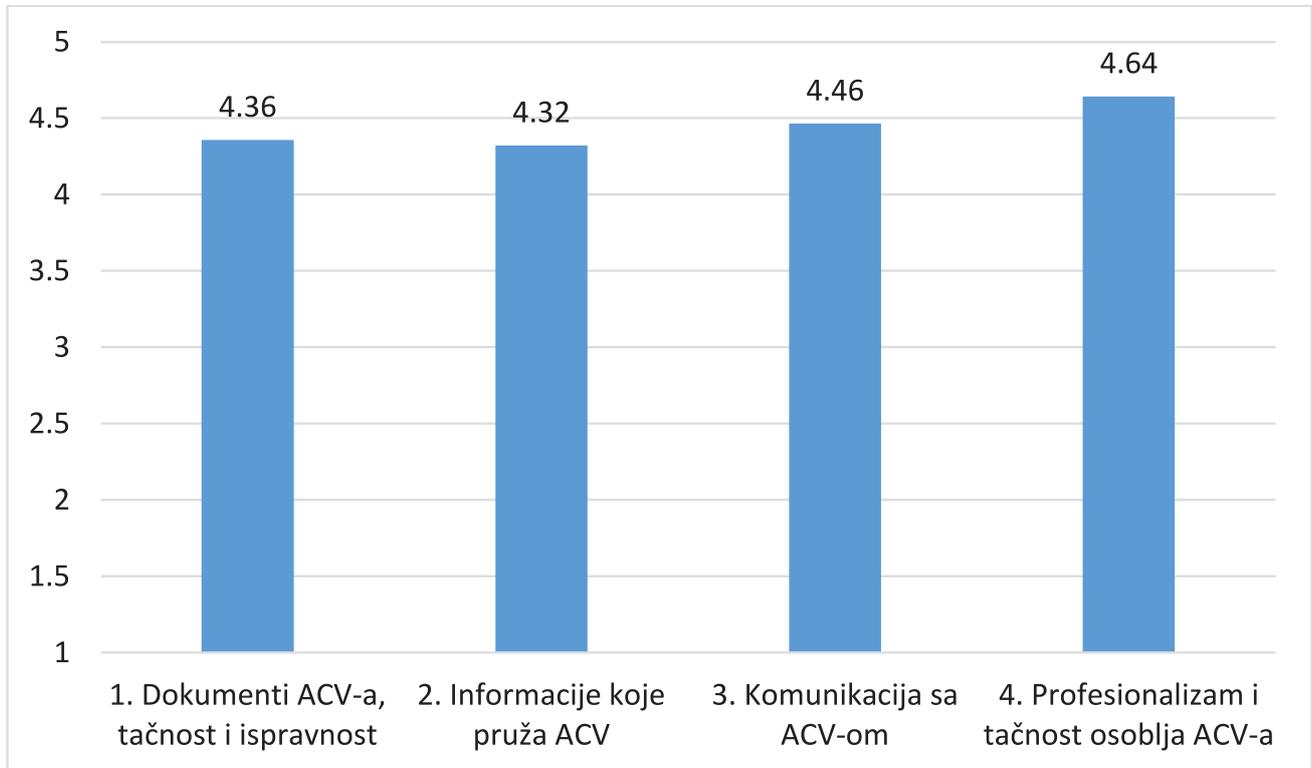
6.1 Sprovođenje i stalno usavršavanje SUK-a								
6	RADNJE (planirane)	Odgovorna jedinica	VREMENSKI ROK				STATUS Kratak izveštaj	U toku
			K 1	K 2	K 3	K 4		Završeno
								Nije završeno
							Izvan ACV-a ili zavisi od spoljnih čimbenika	
6.1.1	Priprema 'Upravljanje rizikom' za strateške ciljeve ACV-a	SK/KGD (MGMT)	X	X				
6.1.2	Izmena dokumentacije u skladu sa standardom ISO 9001:2015	SK	X	X				
6.1.3	Obaveštavanje zaposlenika ACV-a o razlikama između standarda ISO 9001:2008 i 9001:2015	SK	X	X	X	X		
6.1.4	Imenovanje dva dodatna revizora za internu reviziju	SK/KGD/PPV		X				
6.1.5	Izmena i dopuna procedura za arhiviranje dokumenata i uvođenje u zapisnik, u skladu sa Zakonom o arhivi i administraciji poslova u kancelariji i Pravilnikom MJA br. 1/2015	ADM/PPV	X	X				
6.1.6	Dopuna procesa OR	SK/SL	X					
6.2 Realizacija potrošnje budžeta prema planiranju protoka novca (u %)								
6.2.1	Ukupna realizacija (potrošnja planiranog budžeta)	ADM	X	X	X	X	Alokacija/potrošnja K4-96% Alokacija/potrošnja K3-94 % Alokacija/potrošnja K2-92 % Alokacija/potrošnja K1-92%	
6.2.2	Plate i dnevnice	ADM	X	X	X	X	Alokacija/potrošnja K4-100% Alokacija/potrošnja K3-92 % Alokacija/potrošnja K2-100% Alokacija/potrošnja K1-100%	
6.2.3	Roba i usluge	ADM	X	X	X	X	Alokacija/potrošnja K4-87% Alokacija/potrošnja K3-100% Alokacija/potrošnja K2-74 % Alokacija/potrošnja K1-71%	
6.2.4	Komunalni troškovi	ADM	X	X	X	X	Alokacija/potrošnja K4-56% Alokacija/potrošnja K3-48%	
							Alokacija/potrošnja K2-52% Alokacija/potrošnja K1-61%	
6.3 Realizacija plana nabavke koju je odobrio menadžment ACV-a								
6.3.1	Realizacija ugovora za nabavku	ADM		X	X	X		
6.3.2	Fizičko osiguravanje objekta	ADM	X	X				
6.3.3	Usluge osiguranja tri službena vozila ACV-a	ADM		X				
6.3.4	Sertifikacija prema standardu ISO 9001:2015	ADM			X			
6.3.5	Usluge dizajniranja i štampe	ADM		X				
6.3.6	Servisiranje i održavanje službenih vozila ACV-a	ADM			X		Odloženo za 2017. godinu	
6.3.7	Servisiranje i održavanje informacione tehnologije	ADM			X		Odloženo za 2017. godinu	
6.3.8	Čišćenje službenih vozila	ADM			X		Odloženo za 2017. godinu	
6.4 Realizacija plana obuke za službenike ACV-a								
6.4.1	Planirana obuka prema AACK/ZABKC-PLN 03		X	X	X	X	Realizacija prema Planu	

Legenda:

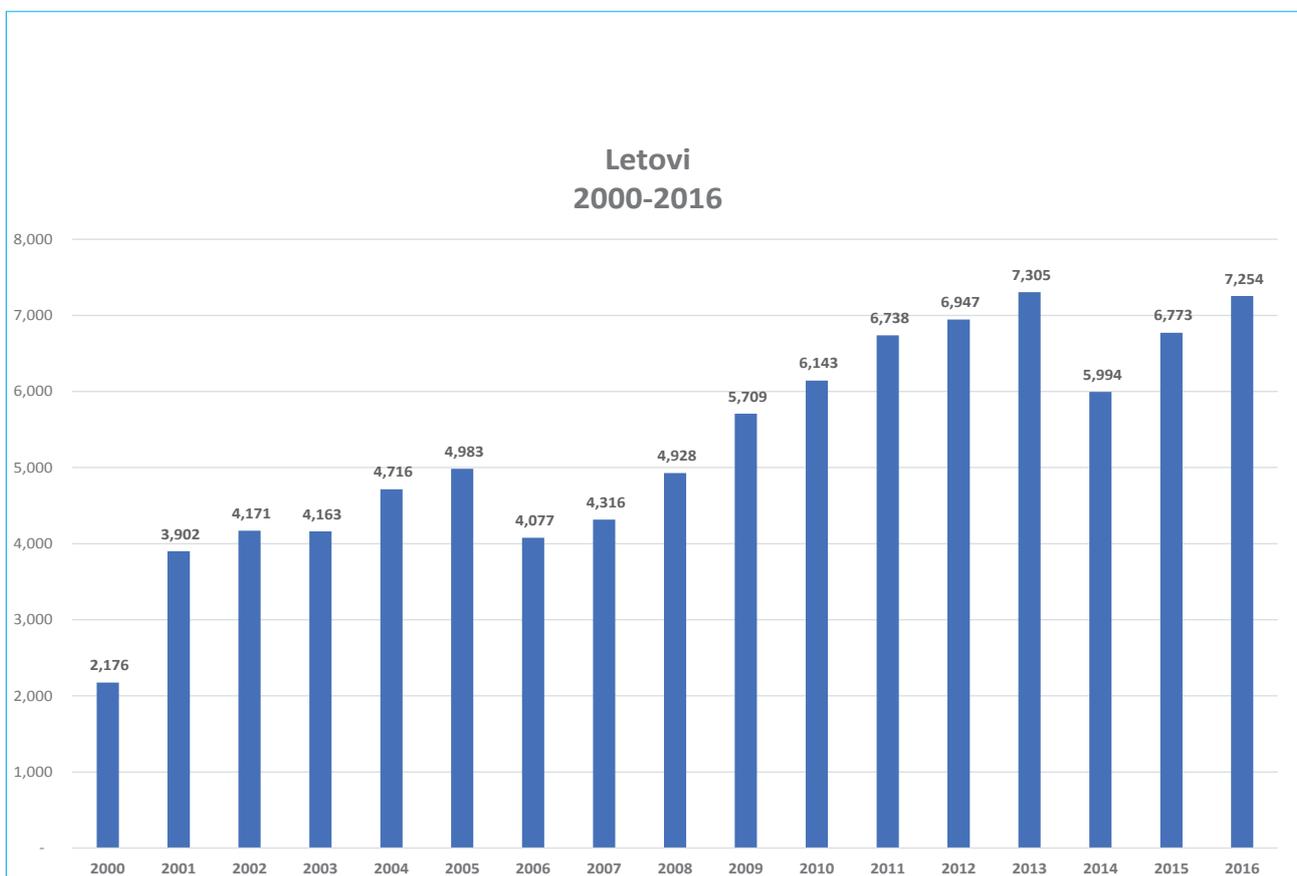
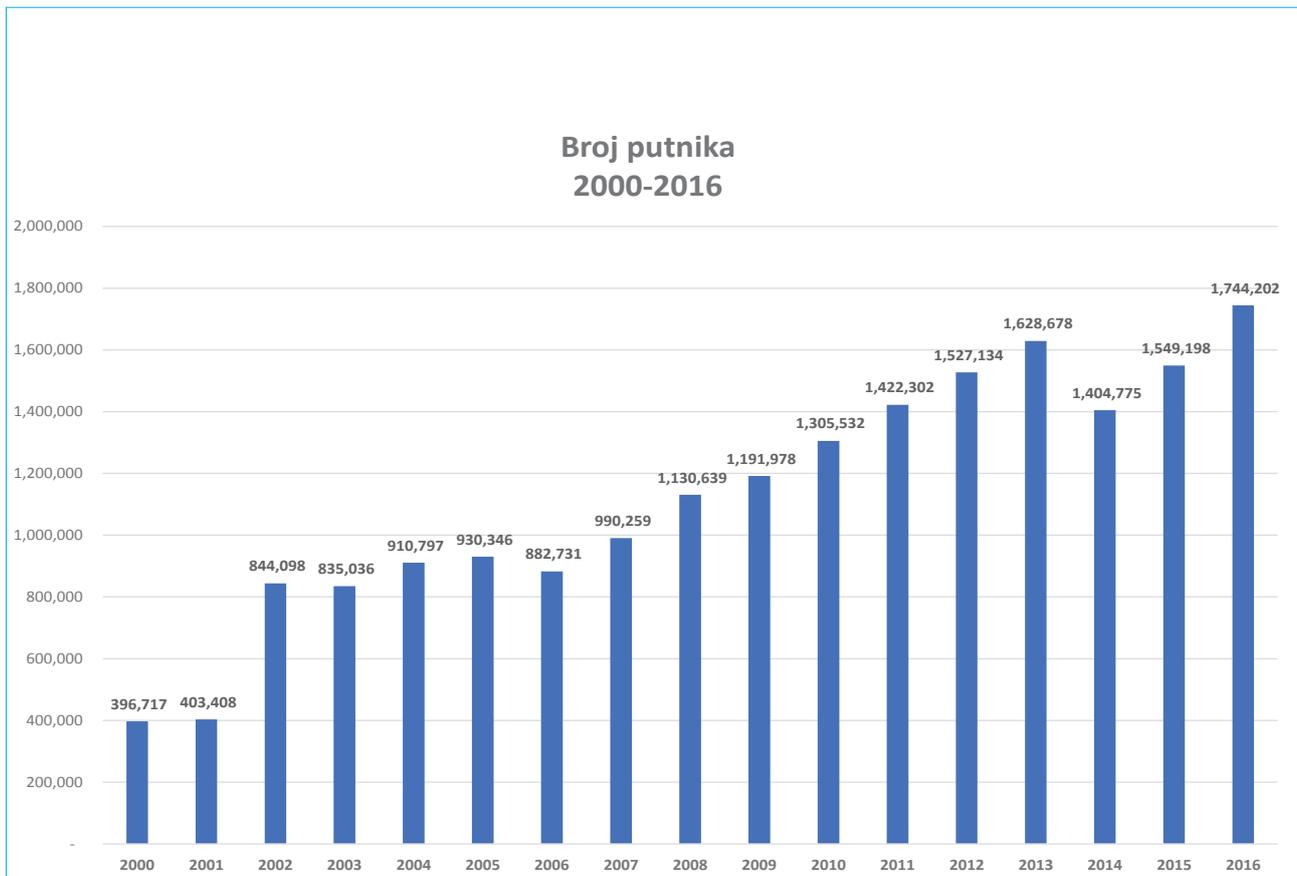
ADM	Odeljenje za administraciju i ljudske resurse
ADR	Odeljenje za aerodrome
AVNU	Agencija za vazdušno-navigacijske usluge
MSERV	Odeljenje za međunarodnu saradnju i ekonomsku regulaciju u vazduhoplovstvu
SL	Odeljenje za sigurnost leta
UVN	Odeljenje za usluge vazdušne navigacije
KGD	Kancelarija generalnog direktora
SK	Kancelarija za sigurnost i kvalitet
PPV	Kancelarija za pravna pitanja u vazduhoplovstvu

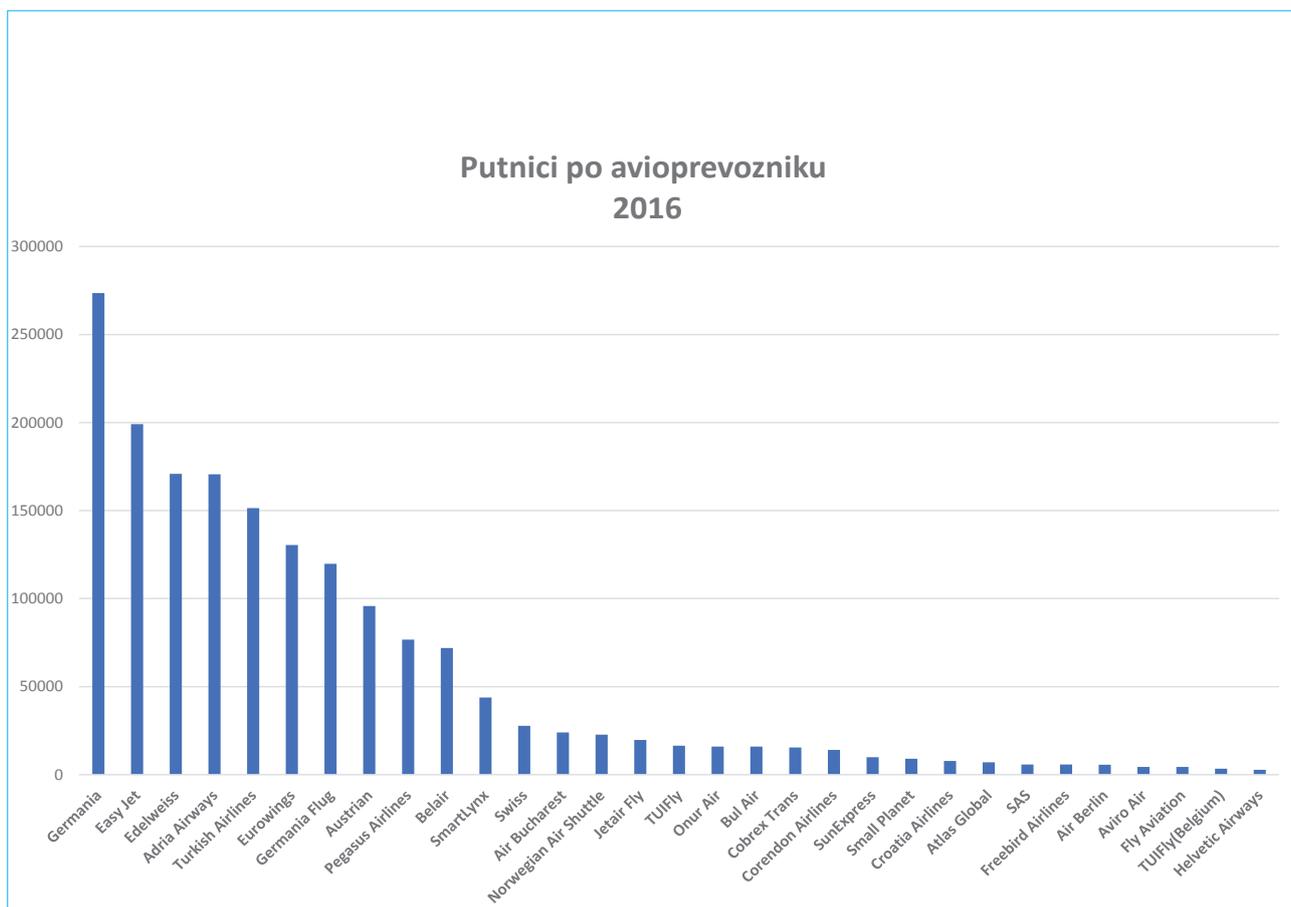
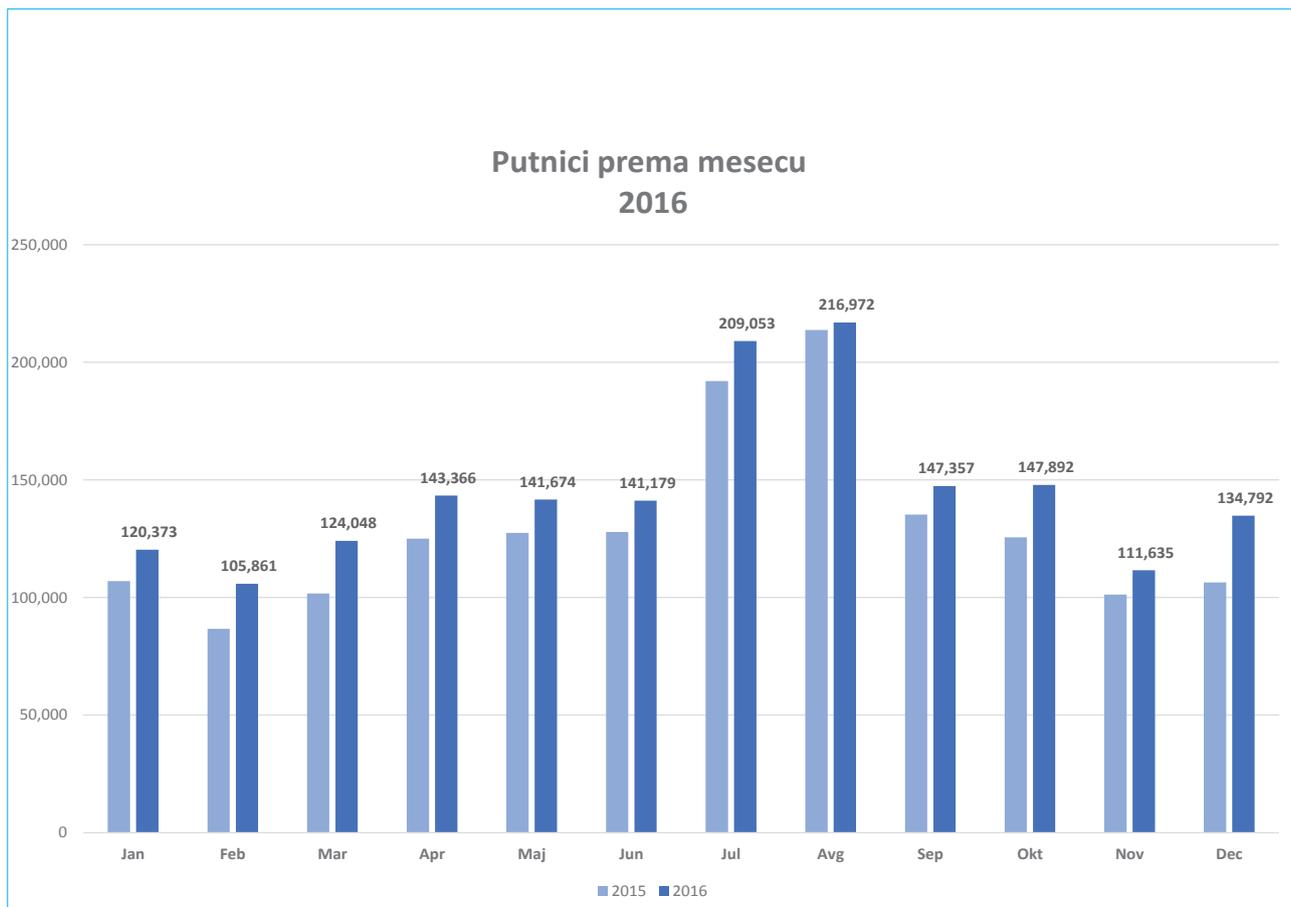
PRILOG 3 – REZULTATI MERENJA ZADOVOLJSTVA KORISNIKA USLUGA

Anketa za korisnike usluga 2016

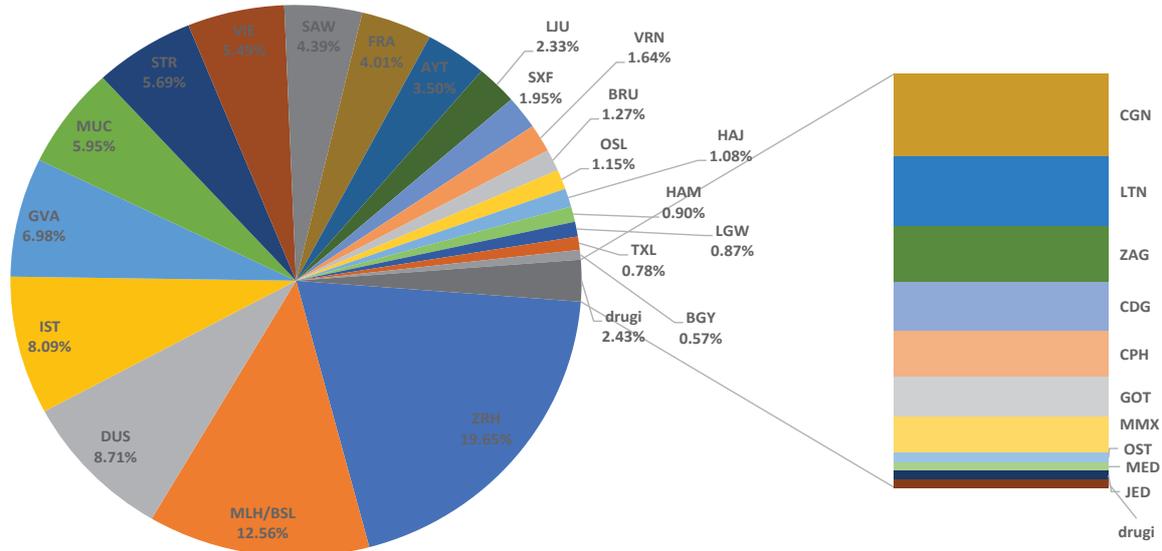

PRILOG 4 – STATISTIKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Putnici prema odredištu 2016

Putnici prema državi 2016

